

การพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต
วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ฐิติชัย รักบำรุง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการฝึกอบรม
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
สิงหาคม 2558
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ ฐิติชัย รักบำรุง ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการฝึกอบรม ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

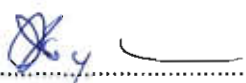

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทิพย์เกสร บุญอำไพ)

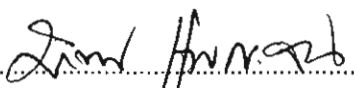

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร.พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ หกสุวรรณ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทิพย์เกสร บุญอำไพ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.มานพ แจ่มกระอ่าง)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการฝึกอบรม ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)

วันที่...๗...เดือน...สิงหาคม...พ.ศ. 2558

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความเมตตากรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ทิพย์เกสร บุญอำไพ ประธานกรรมการ ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.พงษ์ประเสริฐ หกสุวรรณ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้แนวคิด คำปรึกษา แนะนำช่วยเหลือในการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยมีความซาบซึ้ง และขอบคุณยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบ และให้คำแนะนำ แก้ไขเครื่องมือ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ฐิติชัย รักบำรุง

56920800: สาขาวิชา: เทคโนโลยีการฝึกอบรม; กศ.ม. (เทคโนโลยีการฝึกอบรม)

คำสำคัญ: ชุดฝึกอบรม/ จิตสาธารณะ

จิติชัย รักบำรุง: การพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา (THE DEVELOPMENT OF TRAINING PACKAGE TO ENHANCE PUBLIC CONSCIOUSNESS OF THE COLLEGE OF EDUCATION STUDENTS AT PHAYAO) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: ทิพย์เกสร บุญอำไพ, ก.ด., พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ, กศ.ด. 205 หน้า. ปี พ.ศ. 2558.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ E1/ E2 (85/ 85) 2) เพื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา 3) เพื่อเปรียบเทียบจิตสาธารณะก่อน และหลังการใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา 4) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมระหว่างนิสิตที่ฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะกับนิสิตที่ฝึกอบรมแบบปกติ 5) เพื่อเปรียบเทียบจิตสาธารณะระหว่างนิสิตที่ฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะกับนิสิตที่ฝึกอบรมแบบปกติ และ 6) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนิสิตวิทยาลัยการศึกษา ระดับปริญญาตรี ที่สมัครเข้าร่วมกิจกรรมเสริมความเป็นครู โครงการฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาจิตสาธารณะ จำนวน 120 คน และใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายเพื่อเข้ากลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 60 คน

วิธีดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 1) ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดฝึกอบรมและจิตสาธารณะ 2) ศึกษาความต้องการจำเป็นในการสร้างชุดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ โดยทำการเก็บข้อมูลกับนิสิตสาขาการศึกษาให้ครอบคลุมทุกสาขาวิชา 3) พัฒนารอบแนวคิด 4) สอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับองค์ประกอบของชุดฝึกอบรม 5) การพัฒนาร่างต้นแบบชิ้นงาน 6) ทดลองต้นแบบชิ้นงาน 7) นำชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะที่สร้างขึ้นไปศึกษาผลการใช้ และ 8) ปรับปรุง และรับรองชิ้นงาน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ 1) แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาจิตสาธารณะ โดยใช้การฝึกอบรม 2) ชุดฝึกอบรมจิตสาธารณะ 3) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4) แบบวัดจิตสาธารณะ และ 5) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

การวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ
ประสิทธิภาพ (E_1/E_2) และ *t-test*

ผลการวิจัยพบว่า

1. ชุดฝึกอบรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 85.74/ 85.19 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้
2. คะแนนเฉลี่ยหลังการใช้ชุดฝึกอบรมสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการใช้ชุดฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05
3. คะแนนเฉลี่ยจิตสาธารณะหลังการใช้ชุดฝึกอบรมสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการใช้ชุดฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05
4. คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์หลังจากฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของนิสิตที่ฝึกอบรมแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05
5. คะแนนเฉลี่ยจิตสาธารณะหลังจากฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรมการใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของนิสิตที่ฝึกอบรมแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05
6. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา พบว่า ในภาพรวมมีความพึงพอใจในระดับมาก คะแนนเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 3.74

56920800: MAJOR: MASTER OF EDUCATION (TRAINING TECHNOLOGY; M.Ed.
(TRAINING TECHNOLOGY)

KEYWORDS: TRAINING PACKAGE / PUBLIC CONSCIOUSNESS

THITICHAI RUCKBUMRUNG : THE DEVELOPMENT OF TRAINING
PACKAGE TO ENHANCE PUBLIC CONSCIOUSNESS OF THE COLLEGE OF EDUCATION
STUDENTS AT UNIVERSITY OF PHAYAO. ADVISORY COMMITTEE: TIPKESORN
BOONAMPAI, Ph.D., PONGPRASERT HOKSUWAN, Ed.D. 205 P. 2015.

The objectives of this research were: 1) to develop a training package on public consciousness to meet the efficiency criteria of 85/85, 2) to compare the scores of before and after training with the developed training package, 3) to compare the student's public consciousness of before and after the training, 4) to compare a training achievement of the students who were trained with training package and those students who were trained with regular training strategy, 5) to compare public consciousness of the students who were trained with training package and the students who were trained with normal training strategy, and 6) to study students' satisfaction towards the training package. The population of this study was the students in Bachelor of Education Program total 120 students, who had applied the training project of public consciousness program who had selected by purposive sampling. The sample was divided equally into two groups: experimental group and control group. Each group was 60 students. The research instruments were; 1) the questionnaire that needs to develop public consciousness of develop training package, 2) a training package, 3) test of Achievement, 4) test of Public Consciousness, 5) satisfaction questionnaire. Percentage, mean, standard deviation, E1/E2, and t-test were applied to analyze the collected data.

The research results were that:

1. The developed training package possessed the efficiency of 85.74/85.19
2. The average students' learning scores after training with the developed training package were higher than the scores of before the training with a statistical significance of .05 level.
3. The students' public consciousness scores after training with the developed training package were higher than those students who were trained with the regular training strategy with the statistical significance of .05 level.

4. The students' scores after training with the training package were higher than those students who were trained with the regular training strategy at statistical significance of .05 level.

5. The students' scores of public consciousness after training with the training package were higher than those who were trained with the regular training strategy at statistical significance of .05 level.

6. The results of student satisfaction towards the training package was at the most suitable level (mean= 3.74.)

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	3
สมมติฐานการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
ตัวแปรในการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
จิตสาธารณะ.....	7
ชุดฝึกอบรม.....	24
การวิจัยและพัฒนา.....	32
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	33
3 วิธีดำเนินการพัฒนา.....	39
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	39
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	39
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	49
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	51

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย.....	52
ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา.....	52
ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา.....	58
ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบจิตสาธารณะก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา.....	59
ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ระหว่างนิสิตที่ฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา กับนิสิตที่ฝึกอบรมแบบปกติ.....	61
ตอนที่ 5 ผลการเปรียบเทียบจิตสาธารณะระหว่างนิสิตที่ฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา กับนิสิตที่ฝึกอบรมแบบปกติ.....	62
ตอนที่ 6 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้าง จิตสาธารณะ.....	
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	64
สรุป.....	64
อภิปรายผล.....	69
ข้อเสนอแนะการวิจัย.....	75
บรรณานุกรม.....	77
ภาคผนวก.....	82
ภาคผนวก ก.....	83
ภาคผนวก ข.....	139
ภาคผนวก ค.....	197
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	205

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	สังเคราะห์องค์ประกอบจิตสาธารณะ..... 12
2	จำนวนของนิสิตครูจำแนกแต่ละชั้นปีที่ทำการสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่าง..... 41
3	ขั้นตอนการวิจัย กระบวนการ/ การดำเนินงาน และผลที่ได้รับในการสร้าง และ หาประสิทธิภาพชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ..... 43
4	จำนวน และร้อยละด้านข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อสำรวจความ ต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างจิตสาธารณะ ($n = 341$)..... 53
5	ข้อมูลด้านสภาพปัญหา และความต้องการในการเสริมสร้างจิตสาธารณะการทำ กิจกรรมเกี่ยวกับจิตสาธารณะประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ และ การฝึกอบรม..... 54
6	ค่าความสอดคล้องขององค์ประกอบของชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ ของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ..... 55
7	ค่าประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัย การศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ในภาพรวม ($n = 30$)..... 56
8	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของชุดฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา จากการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อรับรองชุดฝึกอบรม..... 57
9	ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้าง จิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา..... 58
10	ค่าคะแนนจิตสาธารณะก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ ของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา..... 59
11	จำนวนและร้อยละของผู้เรียนเมื่อแบ่งตามระดับของความมีจิตสาธารณะก่อนและหลัง การใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ($n = 60$)..... 60
12	ค่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ระหว่างนิสิตที่ฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้าง จิตสาธารณะกับนิสิตที่ฝึกอบรมแบบปกติ..... 61

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
13	ค่าคะแนนจิตสาธารณะระหว่างนิสิตที่ฝึกอบรบด้วยชุดฝึกอบรบเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะกับนิสิตที่ฝึกอบรบแบบปกติ.....
62	
14	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของการประเมินของผู้ฝึกอบรบ ($n = 60$).....
63	

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
2 การกำหนดซึ่งกันและกันของปัจจัยทางพฤติกรรม (B).....	18

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเร่งพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศส่งผลต่อ สภาพสังคม และวิถีชีวิตของคนไทย เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านการดำรงชีวิต ความคิด และการปฏิบัติตน จะเห็นได้จากหน่วยที่เล็กที่สุดในสังคมก็คือ ครอบครัว จากเดิมที่อยู่รวมกันเป็นครอบครัวขยายกลายมาเป็นครอบครัวเดี่ยว เพราะคนในสังคมต้องเร่งออกไปหารายได้เพื่อนำมาใช้จ่ายในการดำเนินชีวิตแสวงหาสิ่งอำนวยความสะดวก เมื่อเร่งหารายได้ก็เกิดสภาวะ การยึดถือผลประโยชน์ของตนเป็นที่ตั้ง ผู้คนในสังคมมีความเป็นปัจเจกบุคคลสูงขึ้น คิดถึงแต่เรื่องผลประโยชน์ของตนเป็นสำคัญขาดจิตสำนึก โดยเฉพาะของสาธารณะ ประโยชน์ที่บุคคลควรช่วยกันรักษา แต่กลับพากันใช้แต่ไม่ดูแลเพราะถือว่าไม่ใช่หน้าที่ของตน ที่ต้องดูแลรักษา คิดว่าเป็นหน้าที่ของผู้มีอำนาจ หรือหน่วยงานราชการที่รับผิดชอบแต่เพียงฝ่ายเดียว ซึ่งเป็นการขัดกับขนบธรรมเนียมประเพณี ความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีคุณธรรม จริยธรรม อันดีงามของไทยได้ขาดหายไป สภาพปัญหาเหล่านี้เป็นการขาดจิตสาธารณะ ทั้งทางด้านจิตสำนึก ต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคม

แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 - 2559) เน้นการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ยึดทางสายกลางบนพื้นฐานของความสมดุลพอดี พอประมาณ คิด และทำอย่างมีเหตุผล รู้เท่าทัน โลก เน้นการพัฒนาที่ยั่งยืน ความอยู่ดีมีสุขของคนไทย โดยยึด “คน” เป็นศูนย์กลางการพัฒนา มีวัตถุประสงค์ และแนวนโยบายที่น่าสนใจในการพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะ โดยปลูกฝัง และเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม กำนันนิยม มีจิตสำนึก และมีความภูมิใจในความเป็นไทย มีระเบียบวินัย มีจิตสาธารณะ คำนึงถึงประโยชน์ ส่วนรวม (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ)

มหาวิทยาลัยพะเยา เป็นหน่วยงานที่เน้นภารกิจหลักในการพัฒนาศักยภาพนิสิตให้ เป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ด้วยการจัดกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริม สนับสนุน ให้นิสิตสามารถพัฒนาตนเองในทุกด้าน โดยมีคณะกรรมการดำเนิน โครงการวางแผนยุทธศาสตร์การดำเนินงาน ด้านการพัฒนา นิสิต ได้กำหนดให้มียุทธศาสตร์ด้านการพัฒนานิสิตที่เกี่ยวข้อง และสอดคล้องกับการเสริมสร้างจิตสาธารณะ คือ ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านคุณธรรมจริยธรรม และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ที่ได้กำหนด กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพของนิสิตในด้านคุณธรรมจริยธรรม มาตรการที่ 1.1

การบูรณาการสอดแทรกเนื้อหาคุณธรรมจริยธรรมในรายวิชา มาตรการที่ 1.2 การสร้างนิเทศน์แบบที่มีคุณธรรมจริยธรรม มาตรการที่ 1.3 การยกย่องนิเทศน์ที่มีคุณธรรมจริยธรรมเพื่อเป็นขวัญ และกำลังใจในการประพฤติดี มาตรการที่ 1.4 จัดให้มีการดำเนินกิจกรรมของนิเทศน์ที่มีเนื้อหาสาระ เพื่อให้เกิดแนวคิด และพฤติกรรมที่สร้างคุณธรรมจริยธรรม โดยเฉพาะด้านความซื่อสัตย์ มีวินัย จิตใจอาสา (นโยบาย และทิศทางการบริหารมหาวิทยาลัยพะเยา พ.ศ. 2554 - 2557)

วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาวิชาชีพครู โดยเป็นส่วนงานที่รับผิดชอบผลิตครู มุ่งเน้นให้นิเทศน์เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะ ซึ่งสอดคล้องกับสมรรถนะครูของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในสมรรถนะหลัก (Core competency) ที่ 5 จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู (Teacher's ethics and integrity) คือ การประพฤติปฏิบัติตนถูกต้องตามหลักคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครู เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน และสังคม เพื่อสร้างความศรัทธาในวิชาชีพครู โดยมุ่งเน้นให้เกิด ความรัก และศรัทธา เสียสละ อุทิศตน มีวินัย และความรับผิดชอบต่อวิชาชีพ การดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม เอื้อเพื่อแผ่แผ่ช่วยเหลือ และไม่เบียดเบียนผู้อื่น การประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการส่งเสริมผู้อื่น ให้ปฏิบัติตนตามหลักจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครู และพัฒนาจนเป็นที่ยอมรับ เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ และสถานการณ์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) ผู้ที่จะประกอบวิชาชีพครูนี้จึงเป็นผู้ที่มีบทบาทอบรมสั่งสอนผู้อื่นทั้งด้านวิชาการ วิชาชีพ และการใช้ชีวิต เป็นต้นแบบของเด็ก และเยาวชน ซึ่งเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติ การจัดกิจกรรมส่งเสริม จิตสาธารณะให้นิเทศน์ทำกิจกรรมเพื่อสังคม และสาธารณประโยชน์ เป็นความมุ่งหวังที่จะสร้าง จิตสาธารณะ และคุณลักษณะแง่อื่น ๆ ที่พึงประสงค์

แนวทางหนึ่งของสถาบันการศึกษาที่สามารถจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ในช่วงต้นคือ การฝึกอบรมให้แก่นิเทศน์ นักศึกษา โดยการให้ชุดฝึกอบรมเนื่องจากช่วยส่งเสริม ให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียน เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ผ่านกิจกรรมกลุ่ม และกิจกรรมรายบุคคล เน้นการยึดผู้เรียนเป็นสำคัญผู้เรียนจะมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ กิจกรรมต่าง ๆ ตามความสามารถของแต่ละบุคคล ทำให้นักเรียนไม่เบื่อหน่ายที่จะเรียน แต่มีความกระตือรือร้นที่จะค้นคว้าหาคำตอบด้วยตัวเอง ทำให้นักเรียนมีโอกาสในการฝึกทักษะปฏิบัติ (วัชรวิสา สยามาลัย, 2545) สอดคล้องกับผลสำรวจความต้องการจำเป็นในการพัฒนาจิตสาธารณะ โดยใช้การฝึกอบรมโดยผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลจากนิเทศน์ วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา จำนวนรวม 341 คน ซึ่งครอบคลุมนิเทศน์ชั้นปีที่ 1-5 จาก 7 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาคณิตศาสตร์ สาขาวิชาเคมี สาขาวิชาชีววิทยา สาขาวิชาฟิสิกส์ สาขาวิชาภาษาไทย สาขาวิชาพลศึกษา และ

สาขาวิชาภาษาอังกฤษ พบว่าความต้องการจำเป็น 3 อันดับแรก คือ นิสิตต้องการกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้แสดงออก (4.42) และลักษณะของการฝึกอบรมควรมีคู่มือเพื่อใช้ในการฝึกอบรม (4.33) และถ้ามีกิจกรรมเกี่ยวกับการเสริมสร้างจิตสาธารณะ นิสิตต้องการเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว (4.27) ซึ่งทั้งหมดทุกอันดับอยู่ในระดับมาก

ดังนั้น การนำข้อดีของลักษณะของชุดฝึกอบรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองผ่านชุดฝึกอบรม จึงเป็นวิธีที่น่าสนใจในการศึกษาผลที่เกิดขึ้น ผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อสนับสนุนให้นิสิตมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เหมาะสมกับการพัฒนาดตนเองไปสู่ครูที่มีคุณภาพ และพลเมืองที่มีคุณภาพของประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ E1/ E2 (85/ 85)
2. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
3. เพื่อเปรียบเทียบจิตสาธารณะก่อน และหลังการใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
4. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมระหว่างนิสิตที่ฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะกับนิสิตที่ฝึกอบรมแบบปกติ
5. เพื่อเปรียบเทียบจิตสาธารณะระหว่างนิสิตที่ฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะกับนิสิตที่ฝึกอบรมแบบปกติ
6. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
2. ได้ข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาชุดฝึกอบรมจิตสาธารณะ สำหรับช่วงวัยที่มีลักษณะแตกต่างกัน

สมมติฐานการวิจัย

1. ชุคฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 85/ 85
2. คะแนนหลังการใช้ชุคฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยาสูงกว่าก่อนการใช้ชุคฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
3. จิตสาธารณะหลังการใช้ชุคฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยาสูงกว่าก่อนการใช้ชุคฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
4. คะแนนการฝึกอบรมของนิสิตที่ฝึกอบรมด้วยชุคฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะสูงกว่านิสิตที่ฝึกอบรมแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
5. จิตสาธารณะของนิสิตที่ฝึกอบรมด้วยชุคฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะสูงกว่านิสิตที่ฝึกอบรมแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05
6. ความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อชุคฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะอยู่ในระดับมาก

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตไว้ ดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย เป็นรูปแบบวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R & D)
2. ประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ คือ
  - 2.1 ประชากร คือ นิสิตวิทยาลัยการศึกษา ระดับปริญญาตรี จำนวน 2,913 คน
  - 2.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตวิทยาลัยการศึกษา ระดับปริญญาตรีที่สมัครเข้าร่วมกิจกรรมเสริมความเป็นครู โครงการฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาจิตสาธารณะ จำนวน 120 คน และใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายเพื่อเข้ากลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 60 คน
3. เนื้อหาสาระ จิตสาธารณะ สำหรับนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา มีหัวข้อ ดังนี้
  - 3.1 จิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง
  - 3.2 จิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่น
  - 3.3 จิตสำนึกเกี่ยวกับสังคม

ตัวแปรในการวิจัย

1. ตัวแปรต้น คือ วิธีฝึกอบรม โดยใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา และวิธีฝึกอบรมแบบปกติ

2. ตัวแปรตาม คือ

2.1 ผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรม

2.2 จิตสาธารณะ

เวลาดำเนินการวิจัย ปีการศึกษา 2557

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ชุดฝึกอบรม หมายถึง สื่อประสมที่ประกอบด้วยกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา และมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ E1/ E2 (85/ 85)

2. จิตสาธารณะ หมายถึง ความคิดเพื่อแสดงออกถึงพฤติกรรม 3 ด้าน ประกอบด้วย

2.1 จิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง (Self consciousness) เป็นความคิดเพื่อพัฒนาตนเองทำให้ตนเองเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ในการวิจัยครั้งนี้คือ ความขยัน ความรับผิดชอบ ความมานะอดทน

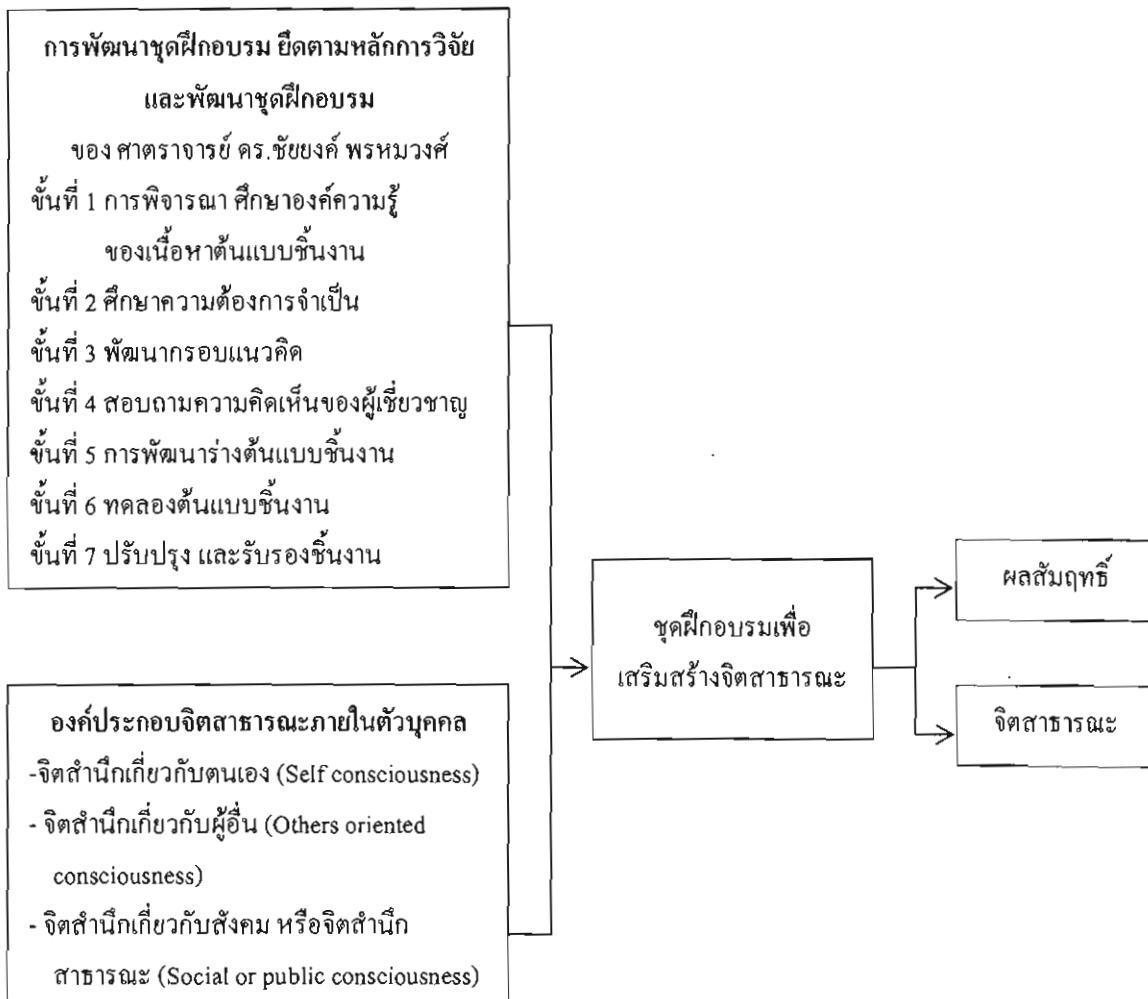
2.2 จิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่น (Others oriented consciousness) เป็นความคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของคนในกลุ่มชนหนึ่ง สังคมหนึ่งในการวิจัยครั้งนี้คือ ความเห็นอกเห็นใจ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความสามัคคี

2.3 จิตสำนึกเกี่ยวกับสังคม หรือจิตสำนึกสาธารณะ (Social or public consciousness) เป็นความคิดถึงความสำคัญในการอยู่ร่วมกัน หรือคำนึงถึงผู้อื่นที่ร่วมความสัมพันธ์เป็นกลุ่มเดียวกัน ในการวิจัยครั้งนี้คือ การคิด และร่วมมือแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม

3. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดี ในการจัดกิจกรรมและดำเนินการใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะที่พัฒนาขึ้น

4. นิสิต หมายถึง ผู้ที่ทำการเรียนในระดับปริญญาตรี หลักสูตรควบสองปริญญาการศึกษาของวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัย การศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยาได้นำเสนอไว้ ดังนี้

1. จิตสาธารณะ
2. ชุดฝึกอบรม
3. การวิจัย และพัฒนา
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จิตสาธารณะ

ความหมายของจิตสาธารณะ

จิตสาธารณะ (Public consciousness) ความถึง การคำนึงถึงส่วนรวมร่วมกัน และมีส่วนร่วม ในเรื่องของส่วนรวมโดยเอาใจใส่เป็นธุระ และโดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตัวแต่เป็นประโยชน์ ต่อสังคม

ชาย โพธิสิตา (2540, หน้า 14-15) ใช้คำว่า จิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติและให้ความหมาย ในเชิงพฤติกรรมไว้ว่าเป็น การใช้สาธารณสมบัติอย่างรับผิดชอบ หรือการรับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติ ซึ่งมีนัยสองประการ ได้แก่ 1) รับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติด้วยการหลีกเลี่ยงการใช้ และการกระทำ ที่จะก่อให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อสาธารณสมบัตินั้น ๆ รวมไปถึงการถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วม ในการดูแลสาธารณสมบัติในวิสัยที่ตนสามารถทำได้ 2) การเคารพสิทธิในการใช้สาธารณสมบัติ ของผู้อื่น โดยการคำนึงว่าคนอื่นก็มีสิทธิในการใช้เช่นเดียวกัน จะต้องไม่ยึดสาธารณสมบัตินั้นไว้ เป็นของส่วนตัว และไม่ปิดกั้น โอกาสการใช้ประโยชน์ของผู้อื่น ในงานวิจัยของ ชาย โพธิสิตา (2543, หน้า 5) ที่ทำการศึกษจิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติโดยศึกษากรณีในกรุงเทพมหานคร ได้สรุปความเข้าใจของจิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติ หรือจิตสาธารณะไว้เป็นสองระดับ คือ ระดับที่ 1 เป็นจิตสำนึกแบบที่บุคคลไม่ต้องทำอะไรมาก เพียงแต่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหาย หรือไม่ทำลาย สาธารณสมบัติที่ตนใช้ก็พอ ซึ่งเป็นการแสดงออกว่าบุคคลมีความเข้าใจว่าควรหรือไม่ควรปฏิบัติ อย่างไรกับสาธารณสมบัติระดับที่ 2 เป็นระดับที่บุคคลกระทำการอันแสดงว่าเรามีความรับผิดชอบต่อ สาธารณสมบัติไม่ว่าจะได้ใช้หรือไม่ใช้สาธารณสมบัตินั้นก็ตาม เช่น การมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษา สาธารณสมบัติที่ชำรุดเสียหาย

มัลลิกา มัติโก (2541, หน้า 5) ให้ความหมายจิตสำนึกทางสังคมว่า เป็นการตระหนักรู้ และคำนึงถึงส่วนรวมร่วมกัน หรือคำนึงถึงผู้อื่นที่ร่วมความสัมพันธ์เป็นกลุ่มเดียวกับตน

สื่อพลัง (2542, หน้า 3) จากบทความจิตสำนึกสาธารณะเส้นทางสู่ประชาคม กล่าวว่า จิตสาธารณะ (Public consciousness) หมายถึง กิจสังคม สิ่งของ สถานที่ที่มีได้เป็นปัจเจกบุคคลใด ทั้งยังหมายถึง ความเป็นส่วนรวม และสังคมได้อีกด้วย จิตสาธารณะมีความหมายในแง่ความเป็น พลเมือง ผู้ตื่นรู้ ตระหนักในสิทธิ และความรับผิดชอบที่จะสร้างสรรค์สังคมส่วนรวมของคนสามัญ พลเมืองที่เรียกร้องการมีส่วนร่วม และต้องการที่จะจัดการดูแลกำหนดชะตากรรมของตน และ ชุมชน

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2542, หน้า 14) ได้ให้ความหมาย จิตสาธารณะว่า เป็นการรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระ และเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ต่อชาติ

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543, หน้า 17) ได้ให้ความหมายไว้ว่าจิตสาธารณะว่า หมายถึง ความคิดที่ไม่เห็นแก่ตัว มีความปรารถนาที่จะช่วยเหลือ ช่วยแก้ปัญหาให้แก่ผู้อื่น หรือสังคม พยายามช่วยโอกาสที่จะช่วยเหลืออย่างจริงจัง และมองโลกในแง่ดีบนพื้นฐานของความเป็นจริง

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (อ้างจากอัญชลิษฐ์รักพันธุ์, 2550, หน้า 13) ใช้คำว่า “จิตสำนึก” (Consciousness) ซึ่งหมายถึง สภาวะจิตใจที่เกิดการรับรู้เกี่ยวกับความรู้สึก ความคิด ความปรารถนา ต่าง ๆ สภาวะจิตใจดังกล่าวเกิดการรับรู้ ซึ่งมีความหมายเหมือนกับการรู้ตัว (Awareness) อันเป็นผล จากการประเมินค่าการเห็นความสำคัญ ซึ่งเป็นสิ่งที่ได้มาจากเจตนคติ (Attitude) ความเชื่อ (Beliefs) ค่านิยม (Values) ความเห็น (Opinion) ความสนใจ (Interests) ของบุคคล คำว่า “จิตสำนึก” มีความหมาย ใกล้เคียงที่สุดกับคำว่า “ความเชื่อ” (Beliefs) ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดจากการรวบรวม และสัมพันธ์กัน ของประสบการณ์ของคนทำหน้าที่ประเมินค่าของจิตใจว่าสิ่งใดเป็นสิ่งสำคัญ หากปราศจากความเชื่อ ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เคยมีอยู่นั้นก็จะอยู่เพียงในความทรงจำ ไม่มีส่วนใดมีความสำคัญเด่นชัดขึ้นมา แต่หากว่าประเมินค่าแล้วตระหนักถึงความสำคัญที่มีต่อสิ่งนั้นแสดงว่า จิตสำนึกถึงสิ่งนั้น ๆ ของบุคคล ได้เกิดขึ้นแล้ว จิตสำนึกของบุคคลเป็นสภาวะของจิตใจก่อนที่จะแสดงออกเชิงพฤติกรรมทางกายภาพ ของบุคคล การมีจิตสำนึกที่ดีต่อสิ่งหนึ่ง ไม่ทำให้คนต้องแสดงออกตามจิตสำนึกเสมอไป พฤติกรรม แสดงออกใด ๆ ของมนุษย์นั้นเป็นผลมาจาก 1) เจตคติ 2) บรรทัดฐานของสังคม 3) นิสัย และ 4) ผลที่ คาดว่าจะได้รับหลังจากการทำพฤติกรรมนั้น ๆ แล้ว จากความหมายดังกล่าวที่มีผู้ให้ไว้ สรุปได้ว่า จิตสาธารณะ หมายถึง การมีจิตสำนึกร่วมกันใน สาธารณสมบัติความรับผิดชอบต่อสังคม การเห็น แก่ประโยชน์ส่วนรวม และความตระหนักของบุคคลถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ทำให้เกิดความรู้สึก ปรารถนาที่จะช่วยเหลือสังคมต้องการไป แก้วิกฤติการณ์ โดยรับรู้ถึงสิทธิควบคู่ไปกับหน้าที่ และ

ความรับผิดชอบ รวมทั้งคำนึงถึงผู้อื่นที่ร่วมความสัมพันธ์เป็นกลุ่มเดียวกับตน โดยพิจารณาจากความเข้าใจ หรือพฤติกรรมที่แสดงออกใน 3 ลักษณะ ดังนี้

1. การดูแลรักษาการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม โดยวัดจาก 2 ตัวชี้วัด ดังต่อไปนี้

1.1 การดูแลรักษา ได้แก่ การใช้ของส่วนรวมแล้วเก็บรักษา ใช้แล้วเก็บเข้าที่เดิม เพื่อให้ของอยู่ในสภาพที่ดี

1.2 ลักษณะการใช้ ได้แก่ การใช้อย่างประหยัด การใช้อย่างทะนุถนอม และการใช้อย่างรู้คุณค่าเพื่อให้ของส่วนรวมมีความคงทนใช้ได้ยาวนาน

2. การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้โดยวัดจาก 2 ตัวชี้วัด ดังต่อไปนี้

2.1 การทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

2.2 การรับอาสาที่จะทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อส่วนรวม

3. การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน โดยไม่ยึดครองของส่วนรวมนั้นมาเป็นของตนเอง ตลอดจนไม่ปิดกั้นโอกาสของบุคคลอื่นที่จะใช้ของส่วนรวมนั้น โดยวัดจาก 2 ตัวชี้วัด ดังต่อไปนี้

3.1 การไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง

3.2 การเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้สามารถใช้ของส่วนรวมนั้นจากความหมายของคำที่ใช้เกี่ยวกับจิตสาธารณะที่แตกต่างกันไป และมีความหมายที่ใกล้เคียงกัน สรุปได้ว่า “จิตสาธารณะ” คือ การรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระในเรื่องส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม

สรุปได้ว่า จิตสาธารณะ หมายถึง ความคิดที่ไม่เห็นแก่ตัว จิตสำนึกของบุคคลที่จะพัฒนาตนเองให้เป็นคนดี มีความขยัน มีความรับผิดชอบ มานะอดทน ประารถนาดีต่อบุคคลอื่น เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และมีความสามัคคี มีการคำนึงถึงสังคมส่วนรวม

ความสำคัญจิตสาธารณะ

สมพงษ์ สิงหะพล (2542, หน้า 16) กล่าวไว้ว่า จิตสำนึกเป็นการรู้สึกนึกคิดภายในบุคคล และเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้โดยการเรียนรู้ จิตสำนึกเมื่อเกิดขึ้นแล้วยากนักที่จะหยุด หรือหมดหายไป คนที่มีจิตสำนึกที่ดีจะประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสมกับจิตสำนึกนั้น และใช้จิตสำนึกของตนเพื่อประโยชน์ต่อสิ่งต่าง ๆ ตามมา เช่น บุคคลที่มีจิตสำนึกด้านระเบียบวินัย จะไม่ซบถผิดกฎจราจร บุคคลที่มีจิตสำนึกสาธารณะจะไม่ขีดเขียนในสถานที่สาธารณะต่าง ๆ

ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัจจกร (2543, หน้า 22-23) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า การที่คนมาอยู่รวมกันเป็นสังคม ย่อมต้องมีความสัมพันธ์ในรูปแบบการพึ่งพากัน คนในสังคมซึ่งมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกันไป ถ้าคนในสังคมขาดจิตสำนึกสาธารณะ ซึ่งนอกจากจะมีผลกระทบต่อบุคคลรอบคร้ว และองค์กรแล้ว การขาดจิตสำนึกสาธารณะยังมีผลกระทบต่อชุมชนระดับประเทศ และระดับโลก ผลกระทบต่อบุคคลทำให้เกิดปัญหา คือ สร้างความเดือดร้อนให้เกิดปัญหาให้กับคนอื่น ผลกระทบระดับครอบครัว ทำให้เกิดปัญหา ความสามัคคีในครอบครัวลดน้อยลง ผลกระทบระดับองค์กร ทำให้เกิดปัญหา การแบ่งพรรคแบ่งพวกภายในองค์กร ไม่ก้าวหน้า ประสิทธิภาพ และคุณภาพของลดลงในระดับชุมชน ทำให้เกิดปัญหา คือ ชุมชนอ่อนแอ ขาดการพัฒนา เพราะต่างคนต่างอยู่ ชุมชนมีสภาพเช่น ไรก็ยังคงเป็นเช่นนั้น ไม่เกิดการพัฒนา และยิ่งนานไปก็มีแต่เสื่อมทรุดลง อาชญากรรมในชุมชนอยู่ในระดับสูงขาดศูนย์รวมจิตใจ ขาดผู้นำที่จะไปแก้ปัญหา เพราะคนในชุมชนมองปัญหาของตนเองเป็นเรื่องใหญ่ ขาดคนอาสาสมัครพัฒนา เพราะกลัวเสียทรัพย์สินเสียเวลา หรือกลัวเป็นที่ครหาจากบุคคลอื่นในระดับโลก ถ้าบุคคลขาดจิตสำนึกจะทำให้เกิดการเอาเปรียบระหว่างประเทศทำให้เกิดปัญหาในระดับต่าง ๆ ดังนี้ คือ เกิดการสะสมอาวุธกันระหว่างประเทศ เพราะขาดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน กลัวประเทศอื่น โจมตีจึงมีอาวุธที่รุนแรง มีอานุภาพในการทำลายสูงไว้ในครอบครองเพื่อข่มขู่ประเทศอื่น และเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นก็มักมีแนวโน้มที่จะใช้ความรุนแรงของแสนยานุภาพทางการสงครามในการตัดสินปัญหาเกิดถั่นแก๊ง แก่งแย่ง หรือครอบงำทางการค้าระหว่างประเทศ พยายามทุกวิถีทางเพื่อให้เกิดการเปรียบเทียบทางการค้าทำให้ประเทศด้อยกว่าขาดโอกาสในการพัฒนาประเทศของตน เกิดการรังเกียจเหยียดหยามคนต่างเชื้อชาติต่างเผ่าพันธุ์ หรือต่างท้องถิ่น มองชนชาติอื่น ๆ เผ่าพันธุ์อื่นว่ามีความเจริญ หรือมีศักดิ์ศรีด้อยกว่าเชื้อชาติ และเผ่าพันธุ์ของตนเอง ถูกดู หรือเป็นปรีภัยต่อชาติอื่น เสียสละในเชิงวัตถุนิยมระดับหนึ่ง ถ้าผู้บริหารขาดจิตสำนึกสาธารณะจนกลายเป็นคนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว จะเกิดการเอาเปรียบองค์กร เห็นแต่ประโยชน์ของกลุ่มและพวกพ้อง องค์กรมีปัญหาอื่น ๆ ตามมา

วิรุณ ตั้งเจริญ (2547, หน้า 2-3) ได้กล่าวถึงในระดับองค์กรว่า การเป็นผู้บริหารต้องมีคุณสมบัติหลายประการ คุณสมบัติที่สำคัญประการหนึ่งคือ การมีจิตสาธารณะ ผู้บริหารควรเป็นผู้ที่เสียสละ เพื่อผู้อื่น เพื่อสังคม เอาสังคมเป็นตัวตั้ง เสียสละทั้งกำลังกาย กำลังใจ กำลังศรัทธา หรือแม้แต่การในระดับชุมชน ทำให้เกิดปัญหา คือ ชุมชนอ่อนแอ ขาดการพัฒนา เพราะต่างคนต่างอยู่ ชุมชนมีสภาพเช่น ไรก็ยังคงเป็นเช่นนั้น ไม่เกิดการพัฒนา และยิ่งนานไปก็มีแต่เสื่อมทรุดลง อาชญากรรมในชุมชนอยู่ในระดับสูง ขาดศูนย์รวมจิตใจ ขาดผู้นำที่จะไปแก้ปัญหา เพราะคนในชุมชนมองปัญหาของตนเองเป็นเรื่องใหญ่ขาดคนอาสาสมัครพัฒนา เพราะกลัวเสียทรัพย์สินเสียเวลา หรือกลัวเป็นที่ครหาจากบุคคลอื่น

สรุปจากที่กล่าวมาข้างต้นถึงสำคัญของจิตสาธารณะ แสดงให้เห็นว่าถ้าเด็กได้รับการปลูกฝังที่ดีได้รับการส่งเสริม หรือพัฒนาให้มีจิตสำนึกด้านสาธารณะตั้งแต่ในระดับครอบครัว โรงเรียน สถานบันอุดมศึกษา โดยมีเทคนิค และกระบวนการที่หลากหลายวิธีจะช่วยทำให้บุคคลมีจิตใจที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน มีความสามัคคีพร้อมที่จะอาสาดูแลรับผิดชอบสมบัติส่วนรวม มีการใช้สมบัติของส่วนรวมอย่างรู้คุณค่า ไม่ทำลาย ไม่สร้างความเดือดร้อนให้เกิดปัญหาให้กับคนอื่น รู้จักการแบ่งปัน เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในสังคม จะไม่สร้างปัญหา โดยการเอาเปรียบคนอื่น ไม่เห็นแก่พรรคพวกของตน ปัญหาต่าง ๆ จะลดลงนำมาสู่สังคมที่มีการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพประเทศชาติ มีความมั่นคง สงบสุข ความรุนแรง และการสูญเสียต่าง ๆ จะไม่เกิดขึ้น

องค์ประกอบของจิตสาธารณะ

สมพงษ์ สิงหะพล (2542, หน้า 15-16) ได้กล่าวถึงจิตสำนึกว่ามี 3 ด้านหลัก ๆ ดังนี้

1. จิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง (Self consciousness) เป็นจิตสำนึกเพื่อพัฒนาตนเองทำให้ตนเองเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จิตสำนึกด้านนี้การศึกษาไทยมุ่งมั่นปลูกฝังมานานเกิดบ้าง ไม่เกิดบ้างไปตามสภาพการณ์ เป็นจิตสำนึกแบบคลาสสิกที่ทุกสังคมพยายามที่จะสร้างให้เกิดขึ้นให้ได้ เช่น ความขยัน ความรับผิดชอบ ความมานะอดทน เป็นต้น เป็นจิตสำนึกที่ถูกปลูกฝัง และมีมานานตามสภาพสังคมไทย
2. จิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่น (Others oriented consciousness) เป็นจิตสำนึกของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของคนในกลุ่มชนหนึ่ง สังคมหนึ่ง เช่น ความเห็นอกเห็นใจความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความสามัคคี เป็นต้น เป็นจิตสำนึกที่คนไทยถูกหล่อหลอมมาจากพื้นฐานดั้งเดิมของวัฒนธรรมไทย อยู่แล้วสร้างกันได้ไม่ยาก
3. จิตสำนึกเกี่ยวกับสังคม หรือจิตสำนึกสาธารณะ (Social or public consciousness) เป็นจิตสำนึกที่ตระหนักถึงความสำคัญในการอยู่ร่วมกัน หรือคำนึงถึงผู้อื่นที่ร่วมความสัมพันธ์ เป็นกลุ่มเดียวกัน เป็นจิตสำนึกที่คนไทยยังไม่ค่อยมี และขาดกันอยู่มาก เพราะพื้นฐานความเป็นมาของสังคมไทย สมควรที่จะรีบพัฒนาขึ้นโดยเร็ว เช่น จิตสำนึกด้านเศรษฐกิจ จิตสำนึกด้านการเมือง จิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม จิตสำนึกด้านสุขภาพองค์ประกอบของจิตสาธารณะ มีการแบ่งองค์ประกอบที่แตกต่างกันไปตามระดับอายุของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ซึ่งได้แบ่งองค์ประกอบของจิตสาธารณะ แสดงไว้ดังตารางสังเคราะห์องค์ประกอบจิตสาธารณะ

ตารางที่ 1 สังเคราะห์องค์ประกอบจิตสาธารณะ

หลักการ/ ทฤษฎี/ งานวิจัย	เกี่ยวข้องกับ	เกี่ยวข้องกับ	เกี่ยวข้องกับ
	ตนเอง	ผู้อื่น	กับสังคม
1. กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี TQF (ไพฑูรย์ สีนลรัตน์, 2553)	✓	✓	✓
2. แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-2559 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี	✓	✓	✓
3. งานวิจัย ของ หฤทัย อาจปรุ (2544)			✓
4. งานวิจัย ของ อริยา คูหา และ สุวิมล นราองอาจ (2553)	✓	✓	✓
5. งานวิจัย ของ กานต์รวี บุญญานุสิทธิ์ (2554)		✓	✓

รายละเอียดของเนื้อหาที่นำมาสังเคราะห์

1. กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี TQF (ไพฑูรย์ สีนลรัตน์, 2553) มีจุดเน้นให้บัณฑิตต้องรับผิดชอบต่อตนเอง สังคม และรับผิดชอบต่อคุณธรรม จริยธรรมของสังคมด้วยพร้อมกัน

2. แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555- 2559 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี หัวข้อที่ 4.5.1 มุ่งพัฒนาศักยภาพประชาชนให้มีบทบาทสำคัญในกระบวนการพัฒนา สามารถรักษา และใช้สิทธิหน้าที่ความเป็นพลเมืองอย่างถูกต้อง และเหมาะสม เป็นพลเมืองดีของสังคม มีคุณธรรม และจริยธรรมในการดำเนินชีวิต ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติด้วยความรับผิดชอบต่ออย่างเต็มที่ตามบทบาททางสังคมที่ตนดำรงอยู่ ให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมประเพณี และรัฐธรรมนูญที่กำหนดไว้ เคารพกฎหมาย เคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น มีจิตสาธารณะ และกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของชุมชน และสังคม โดยผลักดันให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ทั้งใน และนอกระบบการศึกษาที่สร้างประชาชนไทยให้มีความเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง เป็นกำลังสำคัญที่จะสร้างชาติไทยให้เจริญก้าวหน้า และสังคมสันติสุข

3. งานวิจัยของ หฤทัย อาจปรุ (2544) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การมีจิตสำนึกสาธารณะ ของนักศึกษาพยาบาลปี 1-4 ในสถาบัน การศึกษาพยาบาลในเขตกรุงเทพมหานคร โดยศึกษา องค์ประกอบของการมีจิตสำนึกสาธารณะ องค์ประกอบของความมีจิตสาธารณะไว้ 6 ด้าน ดังนี้ คือ

- 3.1 ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน
- 3.2 ด้านการวิเคราะห์ วิพากษ์ วิจาร์ณ ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม
- 3.3 ด้านความรัก ความเอื้ออาทร และความสามัคคี
- 3.4 ด้านการรับรู้ และความสามารถในการผลักดัน เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม
- 3.5 ด้านการปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาสังคม
- 3.6 ด้านการมีเครือข่ายในการนำกิจกรรมทางสังคม

4. อริยา คูหา และสุวิมล นราองอาจ (2553) ได้ทำการศึกษาดิจิตสาธารณะ และรูปแบบ การดำเนินชีวิตของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จากการศึกษาได้ให้ คำจำกัดความของบุคคลที่มีจิตสาธารณะ ดังนี้คือ คุณสมบัติของบุคคลที่มีความใส่ใจ ให้ความสำคัญ ต่อสิ่งแวดล้อม รอบตัว รับผิดชอบ เต็มใจช่วยเหลือ ตระหนักรู้ และช่วยแก้ปัญหาภายในชุมชน และ สังคม เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ภายในสังคม รับรู้สิทธิ และหน้าที่ในฐานะที่เป็นสมาชิก ของสังคมส่วนรวม

5. กานต์รวี บุญญานุสิทธิ์ (2554) ศึกษารูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมจิตแห่ง ความเคารพ และจิตแห่งจริยธรรม ตามแนวทางการเรียนการสอน โดยการบริหารสังคมสำหรับ นักศึกษาในระดับปริญญาตรี ได้ทำการศึกษา และให้คำจำกัดความ ดังนี้

5.1 จิตแห่งความเคารพ คือ ความสามารถในการรับรู้เข้าใจ อารมณ์ และความรู้สึก ของผู้อื่นเคารพ และเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล และระหว่างกลุ่ม มีการทำงานร่วมกัน เคารพสิทธิมนุษยชนสามารถปฏิบัติตามบุคคลต้นแบบที่ดี มีจิตเมตตารู้จักมองโลกในแง่ดี

5.2 จิตแห่งจริยธรรม คือ ความสามารถแสดงออกเกี่ยวกับการยึดมั่นในข้อตกลง กฎเกณฑ์ และระเบียบข้อบังคับของครอบครัว สถานศึกษา และสังคม บทบาทหน้าที่ในการงาน และบทบาทของการเป็นพลเมือง การปฏิบัติตนเพื่อให้เกิดผลงานที่ดี และการเป็นพลเมืองที่ดีการมี ส่วนร่วมในกิจกรรม หรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชน และสังคมด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้น

สรุปได้ว่า ขอบเขตด้านเนื้อหาเรื่องจิตสาธารณะในชุดฝึกอบรม ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ

1. จิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง (Self consciousness) เป็นความคิดเพื่อพัฒนาตนเองทำให้ตนเอง เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ในการวิจัยครั้งนี้คือ ความขยัน ความรับผิดชอบ ความมานะอดทน

2. จิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่น (Others oriented consciousness) เป็นความคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของคนในกลุ่มชนหนึ่ง สังคมหนึ่ง ในการวิจัยครั้งนี้คือ ความเห็นอกเห็นใจ ความเอื้อเฟื้อเพื่อแผ่ ความสามัคคี

3. จิตสำนึกเกี่ยวกับสังคม หรือจิตสำนึกสาธารณะ (Social or public consciousness) เป็นความคิดถึงความสำคัญในการอยู่ร่วมกัน หรือคำนึงถึงผู้อื่นที่ร่วมความสัมพันธ์เป็นกลุ่มเดียวกัน ในการวิจัยครั้งนี้คือ การคิดและร่วมมือแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ

1. คุณลักษณะอันดีงามทางจิต 5 ประการ การ์ดเนอร์ (Gardner, 2007) กล่าวว่า บุคคลจะสามารถเอาตัวรอด และประสบความสำเร็จทั้งในด้านการทำงาน และการดำเนินชีวิตในโลกยุคศตวรรษที่ 21 ได้จะต้องมีคุณลักษณะอันดีงามทางจิต 5 ประการ ซึ่งจะช่วยให้สังคมโลกในอนาคตเป็นสังคมที่น่าอยู่มากยิ่งขึ้น

1.1 จิตแห่งวิชาการ (Disciplined mind) หมายถึง จิตแห่งการเรียนรู้ และมุ่งทำให้การเรียนรู้เป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต

1.2 จิตแห่งการสังเคราะห์ (Synthesizing mind) หมายถึง จิตแห่งการสังสมต่อยอด และสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ

1.3 จิตแห่งการสร้างสรรค์ (Creating mind) หมายถึง จิตแห่งการคิดค้นนอกกรอบ ไม่หยุดนิ่งอยู่กับกรอบความคิดเดิม ๆ

1.4 จิตแห่งความเคารพ (Respectful mind) หมายถึง จิตที่เปิดกว้างพร้อมรับฟังทุกความคิดเห็น และเคารพในความแตกต่างระหว่างเพื่อนมนุษย์

1.5 จิตแห่งคุณธรรม (Ethical mind) หมายถึง จิตที่มุ่งไปสู่เป้าหมายของความถูกต้อง ดีงาม และความเอื้ออาทรแก่เพื่อนมนุษย์

2. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Lawrence Kohlberg

Lawrence Kohlberg ได้ศึกษาวิจัยพัฒนาการทางจริยธรรมตามแนวทฤษฎีของ Piaget แต่ Lawrence Kohlberg ได้ปรับปรุงวิธีวิจัย การวิเคราะห์ผลรวม และได้วิจัยอย่างกว้างขวางในประเทศอื่นที่มีวัฒนธรรมต่างไป วิธีการวิจัยจะสร้างสถานการณ์สมมติปัญหาทางจริยธรรมที่ผู้ตอบยากที่จะตัดสินใจได้ว่า “ถูก” “ผิด” “ควรทำ” “ไม่ควรทำ” อย่างเด็ดขาด เพราะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง การตอบจะขึ้นกับวัยของผู้ตอบเกี่ยวกับความเห็นใจในบทบาทของผู้แสดงพฤติกรรมในเรื่อง ค่านิยมความสำนึกในหน้าที่ในฐานะเป็นสมาชิกของสังคม ความยุติธรรม หรือหลักการที่ตนยึดถือให้คำจำกัดความของจริยธรรมว่า จริยธรรมเป็นความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความถูกผิด และเกิดขึ้น จากขบวนการทางความคิดอย่างมีเหตุผล ซึ่งต้องอาศัยวุฒิภาวะทางปัญญา

เชื่อว่าพัฒนาการทางจริยธรรมเป็นผลจากการพัฒนาการของโครงสร้างทางความคิดความเข้าใจเกี่ยวกับจริยธรรม นอกจากนี้ ยังพบว่าส่วนมากการพัฒนาทางจริยธรรมของเด็กจะไม่ถึงขั้นสูงสุดในอายุ 10 ปี แต่จะมีการพัฒนาขึ้นอีกหลายขั้นจากอายุ 11-25 ปี การใช้เหตุผลเพื่อการตัดสินใจที่จะเลือกกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งจะแสดงให้เห็นถึงความเจริญของจิตใจของบุคคล การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่ได้ขึ้นอยู่กับกฎเกณฑ์ของสังคมใดสังคมหนึ่ง โดยเฉพาะ แต่เป็นการใช้เหตุผลที่ลึกซึ้งซึ่งยากแก่การเข้าใจยิ่งขึ้นตามลำดับของวุฒิภาวะทางปัญญา Lawrence Kohlberg ได้ศึกษาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเยาวชนอเมริกันอายุ 10-16 ปี และได้แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับ แต่ละระดับแบ่งออกเป็น 2 ขั้น ดังนั้น พัฒนาการทางจริยธรรมมีทั้งหมด 6 ขั้น มีดังต่อไปนี้

ระดับที่ 1 ระดับก่อนมีจริยธรรม หรือระดับก่อนกฎเกณฑ์สังคม (Pre-conventional level) ระดับนี้เด็กจะรับกฎเกณฑ์ และข้อกำหนดของพฤติกรรมที่ “ดี” “ไม่ดี” จากผู้มีอำนาจเหนือตน เช่น บิดามารดา ครู หรือเด็กโต และมักจะคิดถึงผลตามที่จะนำรางวัล หรือการลงโทษ พฤติกรรม “ดี” คือ พฤติกรรมที่แสดงแล้วได้รางวัล พฤติกรรม “ไม่ดี” คือ พฤติกรรมที่แสดงแล้วได้รับโทษ โดยบุคคลจะตอบสนองต่อกฎเกณฑ์ซึ่งผู้มีอำนาจทางกายเหนือตนเองกำหนดขึ้น จะตัดสินใจเลือกแสดงพฤติกรรมที่เป็นหลักต่อตนเองโดยไม่คำนึงถึงผู้อื่น จะพบในเด็ก 2-10 ปี แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรม ระดับนี้เป็น 2 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 การถูกลงโทษและการเชื่อฟัง (Punishment and obedience orientation) เด็กจะยอมทำตามคำสั่งผู้มีอำนาจเหนือตน โดยไม่มีเงื่อนไขเพื่อไม่ให้ตนถูกลงโทษ ขั้นนี้แสดงพฤติกรรมเพื่อหลบหลีกการถูกลงโทษ เพราะกลัวความเจ็บปวด ยอมทำตามผู้ใหญ่ เพราะมีอำนาจทางกายเหนือตน เขาอธิบายว่าในขั้นนี้เด็กจะใช้ผลตามของพฤติกรรมเป็นเครื่องชี้ว่าพฤติกรรมของตน “ถูก” หรือ “ผิด” เป็นต้นว่า ถ้าเด็กถูกทำโทษก็จะคิดว่าสิ่งที่ตนทำ “ผิด” และจะพยายามหลีกเลี่ยงไม่ทำ สิ่งนั้นอีก พฤติกรรมใดที่มีผลตามด้วยรางวัล หรือคำชมเด็กก็จะคิดว่าสิ่งที่ตนทำ “ถูก” และจะทำซ้ำอีกเพื่อหวังรางวัล

ขั้นที่ 2 กฎเกณฑ์เป็นเครื่องมือเพื่อประโยชน์ของตน (Instrumental relativist orientation) ใช้หลักการแสวงหารางวัล และการแลกเปลี่ยน บุคคลจะเลือกทำตามความพอใจของตนเอง โดยให้ความสำคัญของการได้รับรางวัลตอบแทน ทั้งรางวัลที่เป็นวัตถุหรือการตอบแทนทางกาย วาจา และใจ โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องของสังคม ขั้นนี้แสดงพฤติกรรมเพื่อต้องการผลประโยชน์ สิ่งตอบแทน รางวัล และสิ่งแลกเปลี่ยนเป็นสิ่งตอบแทน เขาอธิบายว่าในขั้นนี้เด็กจะสนใจทำตามกฎข้อบังคับเพื่อประโยชน์ หรือความพอใจของตนเอง หรือทำดีเพราะอยากได้ของตอบแทน หรือ รางวัล

ไม่ได้คิดถึงความยุติธรรม และความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น หรือความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่นพฤติกรรมของเด็กในขั้นนี้ทำเพื่อสนองความต้องการของตนเอง แต่มักจะเป็นการแลกเปลี่ยนกับคนอื่น เช่น ประโยค “ถ้าเธอทำให้ฉัน ฉันจะให้.....”

ระดับที่ 2 ระดับจริยธรรมตามกฎเกณฑ์สังคม (Conventional level) พัฒนาการจริยธรรมระดับนี้ ผู้ทำถือว่า การประพฤติตนตามความคาดหวังของผู้ปกครอง บิดามารดา กลุ่มที่ตนเป็นสมาชิก เป็นสิ่งที่ควรจะทำ หรือทำความผิด เพราะกลัวว่าตนจะไม่ใช่ที่ยอมรับของผู้อื่น ผู้แสดงพฤติกรรมจะไม่คำนึงถึงผลตามที่จะเกิดขึ้นแก่ตนเอง ถือว่าความซื่อสัตย์ ความจงรักภักดีเป็นสิ่งสำคัญ ทุกคนมีหน้าที่จะรักษามาตรฐานทางจริยธรรม โดยบุคคลจะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคมที่ตนเองอยู่ตามความคาดหวังของครอบครัว และสังคม โดยไม่คำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นขณะนั้น หรือภายหลังก็ตาม จะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคมโดยคำนึงถึงจิตใจของผู้อื่น จะพบในวัยรุ่นอายุ 10-16 ปี แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมระดับนี้เป็น 2 ชั้น คือ

ขั้นที่ 3 ความคาดหวังและการยอมรับในสังคม สำหรับ “เด็กดี” (Interpersonal concordance of “Good boy, Nice girl” Orientation) บุคคลจะใช้หลักทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ ใช้เหตุผลเลือกทำในสิ่งที่กลุ่มยอมรับ โดยเฉพาะเพื่อน เพื่อเป็นที่ชื่นชมและยอมรับของเพื่อน ไม่เป็นตัวของตัวเอง คล้อยตามการชักจูงของผู้อื่นเพื่อต้องการรักษาสัมพันธ์ภาพที่ดี พบในวัยรุ่นอายุ 10-15 ปี ขั้นนี้แสดงพฤติกรรมเพื่อต้องการเป็นที่ยอมรับของหมู่คณะ การช่วยเหลือผู้อื่นเพื่อทำให้เขา พอใจ และยกย่องชมเชย ทำให้บุคคลไม่มีความเป็นตัวของตัวเอง ชอบคล้อยตามการชักจูงของผู้อื่น โดยเฉพาะกลุ่มเพื่อน เขาอธิบายว่า พัฒนาการทางจริยธรรมขั้นนี้เป็นพฤติกรรมของ “คนดี” ตามมาตรฐาน หรือความคาดหวังของบิดามารดา หรือเพื่อนวัยเดียวกัน พฤติกรรม “ดี” หมายถึง พฤติกรรมที่จะทำให้ผู้อื่นชอบและยอมรับ หรือไม่ประพฤติดีเพราะเกรงว่าบิดามารดาจะเสียใจ

ขั้นที่ 4 กฎ และระเบียบ (“Law-and-order” Orientation) จะใช้หลักทำตามหน้าที่ของสังคม โดยปฏิบัติตามระเบียบของสังคมอย่างเคร่งครัด เรียนรู้การเป็นหน่วยหนึ่งของสังคม ปฏิบัติตามหน้าที่ของสังคมเพื่อดำรงไว้ซึ่งกฎเกณฑ์ในสังคม พบในอายุ 13-16 ปี ขั้นนี้แสดงพฤติกรรมเพื่อทำตามหน้าที่ของสังคม โดยบุคคลรู้ถึงบทบาท และหน้าที่ของเขาในฐานะเป็นหน่วยหนึ่งของสังคมนั้น จึงมีหน้าที่ทำตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สังคมกำหนดให้ หรือคาดหมายไว้ เขาอธิบายว่า เหตุผลทาง จริยธรรมในขั้นนี้ถือว่าสังคมจะอยู่ด้วยความมีระเบียบเรียบร้อยต้องมีกฎหมาย และข้อบังคับ คนดี หรือคนที่มีพฤติกรรมถูกต้อง คือ คนที่ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับหรือกฎหมาย ทุกคนควรเคารพ กฎหมาย เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย และความเป็นระเบียบของสังคม

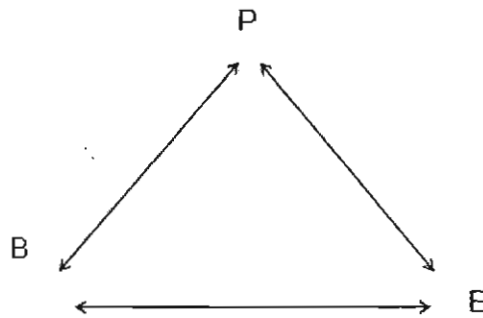
ระดับที่ 3 ระดับจริยธรรมตามหลักการด้วยวิจารณญาณหรือระดับเหนือกฎเกณฑ์สังคม (Post-conventional level) พัฒนาการทางจริยธรรมระดับนี้ เป็นหลักจริยธรรมของผู้มีอายุ 20 ปี ขึ้นไป ผู้ทำ หรือผู้แสดงพฤติกรรมได้พยายามที่จะตีความหมายของหลักการ และมาตรฐานทางจริยธรรม ด้วยวิจารณญาณ ก่อนที่จะยึดถือเป็นหลักของความประพฤติที่จะปฏิบัติตาม การตัดสินใจ “ถูก” “ผิด” “ไม่ควรว” มาจากวิจารณญาณของตนเอง ปราศจากอิทธิพลของผู้มีอำนาจ หรือกลุ่มที่ตนเป็นสมาชิก กฎเกณฑ์-กฎหมาย ควรจะตั้งบนหลักความยุติธรรมและเป็นที่ยอมรับของสมาชิกของสังคม ที่ตนเป็นสมาชิก ทำให้บุคคลตัดสินใจขัดแย้งของตนเอง โดยใช้ความคิด ไตร่ตรองอาศัยค่านิยม ที่ตนเชื่อ และยึดถือเป็นเครื่องช่วยในการตัดสินใจจะปฏิบัติตามสิ่งที่สำคัญมากกว่าโดยมีกฎเกณฑ์ของตนเองซึ่งพัฒนามาจากกฎเกณฑ์ของสังคมเป็นจริยธรรมที่เป็นที่ยอมรับทั่วไป โคลเบอร์ก แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมระดับนี้เป็น 2 ชั้น คือ

ขั้นที่ 5 สัญญาสังคม หรือหลักการทำตามคำมั่นสัญญา (Social contract orientation) บุคคลจะมีเหตุผลในการเลือกกระทำโดยคำนึงถึงประโยชน์ของคนหมู่มาก ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น สามารถควบคุมตนเองได้ เคารพการตัดสินใจที่จะกระทำด้วยตนเอง ไม่ถูกควบคุมจากบุคคลอื่น มีพฤติกรรมที่ถูกต้องตามค่านิยมของตน และมาตรฐานของสังคมถือว่ากฎเกณฑ์ต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงได้ โดยพิจารณาประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก พบได้ในวัยรุ่นตอนปลาย และวัยผู้ใหญ่ ขั้นนี้แสดงพฤติกรรมเพื่อทำตามมาตรฐานของสังคม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน โดยบุคคลเห็นความสำคัญของคนหมู่มากจึงไม่ทำตนให้ขัดต่อสิทธิอันพึงมีได้ของผู้อื่น สามารถควบคุมบังคับใจตนเองได้ พฤติกรรมที่ถูกต้องจะต้องเป็นไปตามค่านิยมส่วนตัวผสมผสานกับมาตรฐานซึ่งได้รับการตรวจสอบ และยอมรับจากสังคม เขาอธิบายว่าขั้นนี้เน้นถึงความสำคัญของมาตรฐานทางจริยธรรมที่ทุกคน หรือคนส่วนใหญ่ในสังคมยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ถูก สมควรที่จะปฏิบัติตาม โดยพิจารณาถึงประโยชน์และสิทธิของบุคคลก่อนที่จะใช้เป็นมาตรฐานทางจริยธรรม ได้ใช้ความคิด และเหตุผลเปรียบเทียบว่าสิ่งไหนผิดและสิ่งไหนถูก ในขั้นนี้การ “ถูก” และ “ผิด” ขึ้นอยู่กับค่านิยม และความคิดเห็นของบุคคลแต่ละบุคคล แม้ว่าจะเห็นความสำคัญของสัญญา หรือข้อตกลงระหว่างบุคคลแต่เปิดให้มีการแก้ไข โดยคำนึงถึงประโยชน์ และสถานการณ์แวดล้อมในขณะนั้น

ขั้นที่ 6 หลักการคุณธรรมสากล (Universal ethical principle orientation) เป็นขั้นที่เลือกตัดสินใจที่จะกระทำโดยยอมรับความคิดที่เป็นสากลของผู้เจริญแล้ว ขั้นนี้แสดงพฤติกรรมเพื่อทำตามหลักการคุณธรรมสากล โดยคำนึงความถูกต้องยุติธรรมยอมรับในคุณค่าของความเป็นมนุษย์ มีอุดมคติ และคุณธรรมประจำใจ มีความยึดหยุ่นและยึดหลักจริยธรรมของตนอย่างมีสติ ด้วยความยุติธรรม และคำนึงถึงสิทธิมนุษยชน เคารพในความเป็นมนุษย์ของแต่ละบุคคล ละอาย

และเกรงกลัวต่อบาป พบในวัยผู้ใหญ่ที่มีความเจริญทางสติปัญญา เขาอธิบายว่าขั้นนี้เป็นหลักการมาตรฐานจริยธรรมสากล เป็นหลักการเพื่อนุชยธรรม เพื่อความเสมอภาคในสิทธิมนุษยชน และเพื่อความยุติธรรมของมนุษย์ทุกคน ในขั้นนี้สิ่งที่ “ถูก” และ “ผิด” เป็นสิ่งที่ขึ้นมโนธรรมของแต่ละบุคคลที่เลือกยึดถือ

3. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาทางสังคม (Social cognitive theory) ตามแนวคิดของทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม เบนคูรา เชื่อว่าพฤติกรรมของคนเรานั้นไม่ได้เกิดขึ้น และเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากปัจจัยทางสภาพแวดล้อมแต่เพียงอย่างเดียวหากแต่จะต้องมีปัจจัยส่วนบุคคล (ปัญหาชีวิตภาพ และสิ่งภายในอื่น ๆ) ร่วมด้วย และการร่วมของปัจจัยส่วนบุคคลนั้นจะต้องร่วมกันในลักษณะที่กำหนดซึ่งกันและกัน (Reciprocal determinism) กับปัจจัยทางด้านพฤติกรรม และสภาพแวดล้อม (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2543, หน้า 48)

ภาพที่ 1 การกำหนดซึ่งกันและกันของปัจจัยทางพฤติกรรม (B)

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2536, หน้า 49) ได้อธิบายปัจจัยที่กำหนดซึ่งกันและกันที่ระบุไว้ ดังนี้ คู่แรกระหว่าง P B แสดงให้เห็นถึงการปฏิสัมพันธ์ระหว่างความคิด ความรู้สึก และการกระทำ การคาดหวัง ความเชื่อ การรับรู้เกี่ยวกับตนเอง เป้าหมาย และความตั้งใจ ซึ่งปัจจัยดังกล่าวกำหนดลักษณะ และทิศทางของพฤติกรรม สิ่งที่บุคคลเชื่อหรือมีความรู้สึกสามารถกำหนด ว่าบุคคลจะแสดงพฤติกรรมเช่นใด การกำหนดซึ่งกันและกันของ E→P เป็นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของบุคคล และสภาพแวดล้อม ความคาดหวัง ความเชื่อ อารมณ์ และความสามารถทางปัญญาของบุคคลนั้น จะพัฒนา และเปลี่ยนแปลงโดยอิทธิพลของสังคม สำหรับคู่ของ B → E เป็นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม และสภาพแวดล้อม ในชีวิตประจำวันของคนเราพฤติกรรมเปลี่ยนเงื่อนไขสภาพแวดล้อม ในขณะที่เดียวกันเงื่อนไขของสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปนั้น ก็ทำให้พฤติกรรม

ถูกเปลี่ยนไปด้วย สภาพแวดล้อมจะไม่มีอิทธิพลใดๆ ต่อบุคคลจนกว่าจะมีพฤติกรรมบางอย่างเกิดขึ้นทางด้านพฤติกรรม และสภาพแวดล้อม (สม โภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2543, หน้า 48) สภาพแวดล้อม (E) และส่วนบุคคล (P) ซึ่งได้แก่ปัญญา ชีวภาพ และสิ่งภายในอื่น ๆ มีผลต่อการเรียนรู้ และการกระทำ ทฤษฎีการเรียนรู้ปัญหาทางสังคมของ แบนดูรา ได้มุ่งเน้นว่าการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทางปัญญา ส่งผลต่อพฤติกรรม โดยแบนดูราได้เสนอวิธีการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทางปัญญาไว้หลายวิธี ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเปลี่ยนกระบวนการทางปัญญา ด้วยการให้กลุ่มตัวอย่างเรียนรู้โดยการสังเกต (Observational learning) จากทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของ แบนดูรา โดยเชื่อว่าการเรียนรู้ส่วนใหญ่ของคนเรานั้นเกิดขึ้นจากการสังเกตจากตัวแบบซึ่ง ฟิชเชอร์ และ โจรอช (Fischer and Gochros, 1981 อ้างถึงในสม โภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2543, หน้า 50-51) ได้สรุปหน้าที่ของตัวแบบออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. ทำหน้าที่สร้างพฤติกรรมใหม่
2. เสริมพฤติกรรมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น และ
3. ทำหน้าที่ยับยั้งการเกิดของพฤติกรรม

สรุปได้ว่า ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธาณะ ประกอบด้วย

1. คุณลักษณะอันดีงามทางจิต 5 ประการ ของ การ์ดเนอร์ คือ 1) จิตแห่งวิทยาการ (Disciplined mind) 2) จิตแห่งการสังเคราะห์ (Synthesizing mind) 3) จิตแห่งการสร้างสรรค์ (Creating mind) 4) จิตแห่งความเคารพ (Respectful mind) และ 5) จิตแห่งคุณธรรม (Ethical mind)

2. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Lawrence Kohlberg ประกอบด้วย

ระดับที่ 1 ระดับก่อนมีจริยธรรมหรือระดับก่อนกฎเกณฑ์สังคม (Pre-conventional Level) มี 2 ขั้น คือ ขั้นที่ 1 การถูกลงโทษและการเชื่อฟัง (Punishment and obedience orientation) และ ขั้นที่ 2 กฎเกณฑ์เป็นเครื่องมือเพื่อประโยชน์ของตน (Instrumental Relativist orientation)

ระดับที่ 2 ระดับจริยธรรมตามกฎเกณฑ์สังคม (Conventional level) มี 2 ขั้น คือ ขั้นที่ 3 ความคาดหวังและการยอมรับในสังคม สำหรับ “เด็กดี” (Interpersonal concordance of “Good boy, nice girl” Orientation) และ ขั้นที่ 4 กฎและระเบียบ (“Law-and-order” Orientation)

ระดับที่ 3 ระดับจริยธรรมตามหลักการด้วยวิจารณญาณหรือระดับเหนือกฎเกณฑ์สังคม (Post - conventional Level) มี 2 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 5 สัญญาสังคมหรือหลักการทำตามคำมั่นสัญญา (Social contract orientation) และ ขั้นที่ 6 หลักการคุณธรรมสากล (Universal Ethical principle orientation)

3. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาทางสังคม (Social cognitive theory) ตามแนวคิดของ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม แบนดูรา โดยหน้าที่ของตัวแบบออกเป็น 3 ลักษณะ คือ 1) ทำ

หน้าที่สร้างพฤติกรรมใหม่ 2) เสริมพฤติกรรมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น และ 3) ทำหน้าที่ยับยั้งการเกิดของพฤติกรรม

การพัฒนาจิตสาธารณะ

คมสัน สุขมาก และ วรรัตน์ ปทุมเจริญวัฒนา (2554, หน้า 8) ได้สรุปถึง กระบวนการเสริมสร้างมโนทัศน์เชิงจิตสาธารณะ มีดังต่อไปนี้

1. การฝึกสมาธิ เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงด้วยการทำสมาธิ และวิปัสสนา การฝึก โยคะ เดินแกชงกิ การเคลื่อนไหวร่างกายแบบตรง ๆ และการใคร่ครวญทางความคิด โดยอาศัยประสบการณ์
2. การสนทนา เป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยการนำปัญหาสังคมมาคิดถึงสาเหตุของปัญหา หยิบยกประเด็นปัญหาขึ้นมาเพื่อการเสวนาหรือการตั้งคำถาม เพื่อให้กลุ่มมองเห็นปัญหาจากประสบการณ์รอบตัวและนำไปสู่การคิดอย่างวิพากษ์วิจารณ์ (Problem-posing method) ผู้ประสานงานกลุ่มจะเป็นผู้หยิบประเด็นที่สมาชิกกลุ่มนำเสนออภิปราย และแสวงหาคำตอบ กระตุ้นให้สมาชิกกลุ่มแสวงหาความเป็นจริง ช่วยให้คนมองเห็นปัญหาไม่ใช่ยอมรับปัญหาที่เกิดขึ้นโดยไม่มีข้อโต้แย้ง กลายเป็นผู้คิด และเป็นผู้กระทำเอง รู้จักคิด รู้จักถาม เป็นการสะท้อนให้เห็นว่า ได้มองสถานการณ์ที่เป็นอยู่นี้ได้อย่างไร จนเกิดความตระหนักและนำไปสู่การคิดอย่างวิพากษ์วิจารณ์
3. การกระทำความกระจำนียมเป็นการปลูกฝังค่านิยม จริยธรรม คือ หลักการปฏิบัติตนต่อสิ่งต่างๆ ที่บุคคลถือว่าดีงามถูกต้องและควรค่าแก่การยึดถือ โดยการใช้คำถามกระตุ้นให้เกิดการถกคิดด้วยตนเองเกี่ยวกับค่านิยมหรือจริยธรรมของตนเอง ผู้สอนใช้กิจกรรมต่าง ๆ เช่น การแสดงละคร สถานการณ์จำลอง การแสดงบทบาทสมมติไปใช้ในชั้นเรียนเป็นเครื่องมือกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความกระจำนียมในค่านิยมของตนเองและปฏิบัติตนตามค่านิยมที่ตั้งใจไว้ ถ้าเกิดความกระจำนียมแล้ว ก็อาจมีการปรับเปลี่ยนหรือยึดค่านิยมนั้นอย่างมั่นคงขึ้น
4. การศึกษาชีวประวัติบุคคลสำคัญ โดยการอ่านชีวประวัติที่เกี่ยวกับการถ่ายทอดความรู้สึกหรือทัศนคติจากประสบการณ์ แรงบันดาลใจ อารมณ์สะท้อนใจ หนังสือเผยแพร่กิจกรรม คำสอนที่ได้ถ่ายทอดเรื่องราวการทำงานประโยชน์เพื่อสังคม
5. การเรียนรู้ผ่านละคร โดยใช้บทบาทสมมติ และการสาธิตเป็นการฉายภาพกิจกรรมหรือการแสดงเพื่อสร้างความตระหนักรู้
6. การทำงานช่วยเหลือสังคม เป็นการร่วมกันทำกิจกรรมเพื่อสังคม โดยการแบ่งปัน และช่วยเหลือผู้อื่น เช่น การช่วยเหลือผู้ยากไร้ คนเจ็บป่วย คนชรา และร่วมกันดูแลสาธารณสมบัติ ฯลฯ

ประเวศ วะสี (2541, หน้า 13 อ้างถึงใน นวลลออ แสงสุข, 2552, หน้า 47) ได้เสนอ กลยุทธ์ในการปลูกจิตสาธารณะ โดยการใช้กลยุทธ์หลักการของการสร้างประชาคม เนื่องจากประชาคมต้องขับเคลื่อนด้วยความร่วมมือร่วมใจเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายโดยอาศัยเทคนิค คือ

1. ความรัก เป็นความรักขั้นสูงของสังคมที่มากกว่าความรักในความเป็นพรรคเป็นพวก เป็นความรักที่เอาชนะความเห็นแก่ตัวของมนุษย์ เป็นมิตรภาพเพื่อสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน ทำให้เกิดความเข้มแข็งเพื่อเป็นพลังทางสังคม อันได้แก่ ความรักในธรรมชาติในแผ่นดิน ความรักต่อสังคม ต่อประเทศ รักในวัฒนธรรมชุมชน รักในค่านิยมความเป็นไทย รักต่อเพื่อนมนุษย์ ความรักต่อแผ่นดิน จะสร้างความผูกพันในความเป็นสังคมไทยเป็นตัวปลูกจิตสาธารณะ

2. ความรู้ การเสริมความรู้เป็นส่วนสำคัญในการสร้างความรัก ความรู้อย่างแท้จริง เกิดจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้จากการกระทำ (Learning by doing) กลยุทธ์การปลูกจิตสาธารณะ เพื่อส่วนรวมจึงต้องสร้างความรู้ความเข้าใจให้เกิดความซาบซึ้ง และความตระหนักรู้ เพื่อก่อให้เกิดความคำนึงถึงส่วนรวม

3. ความเป็นธรรมชาติ การดำเนินการเพื่อการพัฒนาของรัฐที่ไม่ประสบความสำเร็จ ส่วนหนึ่งมาจากการเร่งรัดที่จะให้ไปถึงเป้าหมายโดยเร็ว ด้วยมีเวลาและงบประมาณจำกัด แต่การสร้างจิตสาธารณะให้ประชาชนต้องอยู่บนพื้นฐานการเติบโตแบบธรรมชาติเพื่อความเป็นอิสระต่อกัน

กัลยกร วรกุลสถฐานีย์ (2551, หน้า 17) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า การสร้างให้เยาวชนมีพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะ ได้นั้นต้องคำนึงถึงประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

1. กิจกรรมที่เยาวชนสนใจ ในปัจจุบันกิจกรรมส่วนใหญ่โดยเฉพาะกิจกรรมในโรงเรียน เป็นกิจกรรมภาคบังคับ ซึ่งไม่ก่อให้เกิดการเสริมสร้างจิตสาธารณะแต่อย่างใด การจะพัฒนาในเรื่องของจิตสาธารณะนั้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องพัฒนากิจกรรมที่เยาวชนสนใจ ซึ่งจะมีความแตกต่างกัน เช่น เยาวชนชายจะสนใจกิจกรรมกลางแจ้ง เช่น การออกกำลังกาย ส่วนเยาวชนหญิงจะสนใจกิจกรรมด้านความสวยงาม เช่น การออกแบบเสื้อผ้าจากของรีไซเคิล เป็นต้น

2. การสร้างแรงจูงใจให้เกิดพฤติกรรม การที่เยาวชนจะเกิดพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะ ได้นั้น พบว่า เยาวชนต้องการความสนุกสนาน ต้องการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ดังนั้นอาจใช้ข้อมูลดังกล่าวมาใช้เพื่อกระตุ้นให้เยาวชนเกิดพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะได้

สรุปได้ว่า การพัฒนาจิตสาธารณะ สามารถทำได้หลากหลายวิธีการ ได้แก่ การใช้ การฝึกสมาธิ การสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การปลูกฝังค่านิยม จริยธรรม การใช้ชีวิตประวัติดุคคลสำคัญ เพื่อการถ่ายทอดเรื่องราว และประสบการณ์ การเรียนรู้ผ่านละครบทบาทสมมติ การทำงานช่วยเหลือสังคม การให้ความรัก ความรู้ ความเป็นธรรมชาติการใช้กิจกรรมที่เยาวชนสนใจ หรือสิ่งที่กลุ่มเป้าหมายสนใจ และการสร้างแรงจูงใจเพื่อให้เกิดพฤติกรรม

การวัดจิตสาธารณะ

ม.ร.ว. สมพร สุทัศน์ีย์ (2544, หน้า 22-30) ได้กล่าวถึงวิธีการวัดทางจิตวิทยาในปัจจุบัน มีวิธีการวัดหลายวิธี ได้แก่ การสังเกต การรายงานตนเอง การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม และ การใช้แบบทดสอบ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. การสังเกต เป็นวิธีการศึกษาพฤติกรรมที่ใช้ได้ง่ายสะดวก และใช้กันมากในการศึกษาวิจัย เราสามารถควบคุมให้การสังเกตมีระบบและเป็นปรนัยได้ ถ้าผู้ศึกษาวิจัยใช้การสังเกตอย่างมีระบบ และเป็นปรนัยแล้วจะทำให้เกิดประโยชน์หลายประการ เช่น ศึกษาพัฒนาการของบุคคล ความแตกต่างระหว่างบุคคล และสาเหตุของพฤติกรรมเพื่อให้เข้าใจบุคคลได้ ประเภทของการสังเกตที่สำคัญสามารถแบ่งออกเป็น 2 เรื่อง ที่สำคัญคือ

1.1 การสังเกตตามสภาพธรรมชาติ แบ่งออกเป็น การสังเกตแบบไม่เป็นทางการ เป็นการสังเกตที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน และการสังเกตอย่างมีวัตถุประสงค์โดยจะกำหนดวัตถุประสงค์ในการสังเกตว่าจะสังเกตพฤติกรรมอะไรบ้าง และจะสังเกตเฉพาะพฤติกรรมที่ต้องการเท่านั้น ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าว ได้แก่ พฤติกรรมทางการ พฤติกรรมทางเซาว์ปัญญา และพฤติกรรมทางอารมณ์ และสังคม

1.2 สังเกตในห้องทดลอง เมื่อต้องการศึกษาพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งที่ยากแก่การสังเกตได้ในสภาพการณ์ธรรมดา จะต้องจัดสถานการณ์ในห้องทดลองโดยมีสภาพการณ์เฉพาะที่ต้องการศึกษาร่วมกับสถานการณ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้วลอบสังเกตพฤติกรรมทางกระจกทางเดียว โดยไม่ให้ผู้ถูกสังเกตรู้ตัว

2. รายงานตนเอง หรือการสังเกตตนเอง เป็นวิธีศึกษาพฤติกรรมภายในที่เป็นข้อมูลส่วนตัว เช่น ความคิด ความรู้สึก ทศนคติ ค่านิยมที่ถูกต้อง มักจะมีข้อจำกัดตรงที่มีอคติส่วนตัวเข้ามาเกี่ยวข้องมากกว่าการสังเกตจากผู้อื่น แต่บุคคลสามารถฝึกฝนการสังเกตด้วยตนเองให้ถูกต้อง และมีระบบยิ่งขึ้น ทำให้บุคคลสามารถจำแนกสิ่งที่เขารู้สึกคิด หรือกระทำจากสิ่งที่เขาควรจะรู้สึก คิด หรือกระทำแล้วรายงานด้วยตนเอง การรายงานตนเอง จะมีแบบสังเกตที่เป็นลักษณะการเติมคำในช่องว่าง หรือมาตราประมาณค่าที่บุคคลสามารถบันทึกได้ตามความเหมาะสม

3. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการวัดพฤติกรรมที่ใช้กันมานานและเป็นวิธีประเมินบุคลิกภาพวิธีหนึ่ง การสัมภาษณ์เป็นการได้รับข้อมูลจากคำพูดของผู้รับการสัมภาษณ์ถึงการกระทำของตนเอง และทำให้ผู้สัมภาษณ์สังเกตเห็นกริยาท่าทางการเคลื่อนไหว คำพูดของผู้รับการสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์ควรจดบันทึกสิ่งเหล่านี้ไว้ด้วย การสัมภาษณ์มักจะใช้ในการสืบค้นข้อมูลที่ลึกซึ้ง เช่น ในการจ้างการคัดเลือก และกลั่นกรอง ประเมินผลงาน และในการให้คำปรึกษา เป็นต้น

4. การใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือที่ใช้ประเมินพฤติกรรมในโรงเรียน และสถานที่อื่น ๆ ที่ต้องการให้ผู้ประเมินคุณค่าเป็นระดับที่ต่อเนื่องกัน สามารถใช้เก็บรวบรวมพฤติกรรมได้รวดเร็ว และประหยัดกว่าการสังเกต และการสัมภาษณ์ และสามารถเก็บข้อมูลที่ละมาก ๆ เสียเวลา และค่าใช้จ่ายน้อย

5. การใช้แบบทดสอบ แบบทดสอบทางจิตวิทยามักเป็นแบบทดสอบความสามารถที่มีคำตอบถูก และผิด แบบทดสอบเชาวน์ปัญญา ความถนัด

สรุปได้ว่า จากการศึกษาเครื่องมือที่ใช้ในการวัดตัวแปรด้านจิตสาธารณะจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า เครื่องมือที่มักใช้ในการวัดจิตสาธารณะคือ

1. การใช้แบบวัดจิตสาธารณะแบบเป็นมาตราส่วนประเมินค่า จากงานวิจัยของ นันทวัฒน์ ชุนชี (2546, ภาคผนวก) มุกิตา หวังคิด (2547, ภาคผนวก) ณีฎฐา ทับทอง (2541, หน้า 66), โกศล มีความดี (2547, ภาคผนวก) หฤทัย อาจปรุ (2544, หน้า 103) ไตรรงค์ เฉวียงหงส์ (2544, หน้า 38) และ สุภัทรา ภูษิตรัตนาวลี (2547, หน้า 38) ได้ใช้เครื่องมือวัดจิตสำนึกที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่าแบบ ลิเคิร์ต 5 ระดับ มีระดับคะแนนเป็น 1 2 3 4 และ 5 โดยมีข้อคำถามในเชิงบวก และเชิงลบคละกัน ซึ่งในแนวคิดในการสร้างแบบวัดของ ไตรรงค์ เฉวียงหงส์ และสุภัทรา ภูษิตรัตนาวลี ได้ใช้แนวคิดจากรูปแบบ โมเดลระดับจิตสำนึกของ คีฮล์สตรอม (Kihlstrom) วิมลพรรณ ทองเกิ้ล็ด (2541, หน้า 33) สร้างข้อคำถามที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ มีระดับคะแนน 0 1 2 และ 3 สมพงษ์ ปันหุ่น (2542, หน้า 45) เป็นแบบวัดพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีจิตสำนึกต่อวัฒนธรรมท้องถิ่น มีลักษณะผสมผสาน โดยให้เลือกตอบว่ามีพฤติกรรมนั้นว่าใช่ ไม่ใช่ หรือไม่แน่ใจ พร้อมทั้งระบุเหตุผลในการตอบ ในงานวิจัยของ ธรรมนันทิกา แจ็งสว่าง (2547, ภาคผนวก) ใช้แบบวัดจิตสาธารณะเป็นแบบประมาณค่า 3 ระดับ คือ 0 1 2 มีทั้งข้อความทางบวก และข้อความทางลบ โดยให้นักเรียนประเมินตนเองว่าทำทุกครั้ง ทำบางครั้ง หรือไม่ทำเลย ซึ่งมีข้อคำถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือตอนที่ 1 หลีกเลียง การใช้หรือการกระทำให้เกิดการชำรุดเสียหายต่อของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม ตอนที่ 2 การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้ ตอนที่ 3 การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมของกลุ่มโดยไม่ยึดเอาของส่วนรวมนั้นมาเป็นของตนเอง ตลอดจนไม่ปิดกั้น โอกาสของบุคคลอื่นที่จะใช้ของส่วนรวมนั้น

2. การใช้แบบวัดจิตสาธารณะแบบข้อคำถามเชิงสถานการณ์จากงานวิจัยของ ชาย โปสิตา และคนอื่น ๆ (2543, ภาคผนวก) มีลักษณะเป็นข้อคำถามแล้วให้เลือกตอบจาก 4 ตัวเลือก และแบบสัมภาษณ์ โดยมีแนวคำถามเกี่ยวกับความเข้าใจเกี่ยวกับสาธารณสมบัติ การดูแลสาธารณสมบัติ เงื่อนไข/ ปัจจัยของจิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติ และสื่อกับจิตสำนึก และจากงานวิจัยของ ศุภรัตน์

ทองอ่อน (2550, หน้า 82) พบว่าได้สร้างแบบวัดจิตสำนึกสาธารณะในการอนุรักษ์ทรัพยากร มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ และแบบวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีลักษณะเป็นแบบวัดเชิงสถานการณ์ 3 ตัวเลือก มีเกณฑ์ให้คะแนน 1 2 และ 3 ตามระดับพัฒนาการทางจริยธรรมของ โคลเบอร์ก (Kohlberg) ประกอบด้วยสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้ตอบจะต้องให้เหตุผลประกอบในการตัดสินใจสามด้าน คือ ด้านของความรับผิดชอบ ด้านการเปิดเผย และด้านการประหยัคคอคอบ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้การวัดความมีจิตสาธารณะทั้งแบบมาตราส่วนประมาณค่าและการใช้แบบวัดจิตสาธารณะแบบข้อคำถามเชิงสถานการณ์ โดยมีรายละเอียดคือ

เรื่องที่ 1 จิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง

เรื่องที่ 2 จิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่น ใช้แบบวัดในลักษณะของมาตรประมาณค่า มีค่าคะแนนตั้งแต่ 1 ถึง 4 เพื่อวัดพฤติกรรมตามลักษณะของการแสดงพฤติกรรมของนิสิต

เรื่องที่ 3 จิตสำนึกเกี่ยวกับสังคม หรือจิตสำนึกสาธารณะ ใช้แบบวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

สถานการณ์ 4 ตัวเลือก เกณฑ์ให้คะแนน 1 2 3 และ 4 ตามระดับพัฒนาการทางจริยธรรมของ โคลเบอร์ก (Kohlberg) ประกอบด้วย การกำหนดสถานการณ์ที่ผู้ตอบจะต้องให้เหตุผลประกอบในการตัดสินใจตามความคิดของตนเองเพื่อสะท้อนถึงระดับความตระหนัก ความคิดภายในจิตใจนำไปสู่การแสดงพฤติกรรม

ชุดฝึกอบรม

ความหมายของชุดฝึกอบรม

ชุดฝึกอบรม คือ ชุดที่เน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกัน และแก้ไขปัญหา ทำให้สามารถแก้ปัญหาทางการศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนได้ เป็นการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น ใฝ่รู้ ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่องผสมผสานสาระการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วน และสมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งนักการศึกษาหลายท่านให้ความหมายของชุดฝึกอบรมว่า มีลักษณะเดียวกับชุดการสอน เพราะการฝึกอบรมก็คือการสอนในลักษณะเฉพาะบางเรื่องหรือเนื้อหาทักษะที่ต้องการ

ชัยขงศ์ พรหมวงศ์ (2537, หน้า 113-114) ได้ให้ความหมายของชุดการสอนไว้ว่าเป็นสื่อผสมประเภทหนึ่ง ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเฉพาะเรื่องที่จะสอน มีความสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา หน่วยการเรียน หรือหัวเรื่อง และวัตถุประสงค์ เพื่อช่วยให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สุเทพ หุ่นสวัสดิ์ (2540, หน้า 14) ให้ความหมายของชุดฝึกอบรมว่า หมายถึง ระบบการผลิต และการนำเสนอที่สอดคล้องกับวิชา หน่วย หัวเรื่อง เพื่อช่วยให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นับว่าเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาอย่างหนึ่ง ซึ่งจะช่วยจัดปัญหา การเรียนการสอนในการฝึกอบรมบางประการคือ

1. แก้ไขปัญหาความแตกต่างระหว่างบุคคลและส่งเสริมการศึกษารายบุคคล ชุดฝึกอบรม สามารถทำให้ผู้เข้าร่วมอบรมได้เรียนรู้ตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจ และโอกาส ที่เอื้ออำนวยแก่ผู้เข้าอบรมซึ่งแตกต่างกัน

2. ช่วยจัดปัญหาการขาดแคลนวิทยากร เปลี่ยนบทบาทวิทยากรเป็นผู้คอยให้คำแนะนำ ช่วยเหลือผู้เข้ารับการอบรมให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3. ช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดฝึกอบรม เพราะชุดฝึกอบรมสามารถนำไปได้ทุกเวลา
วรกิต วัตข้าวหลาม (2540, หน้า 15) ชุดการสอน หมายถึง ชุดสื่อประสมที่ผลิตขึ้นมา อย่างมีระบบมีความสมบูรณ์เบ็ดเสร็จในตัวเอง โดยมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา ประสบการณ์ที่สามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บุญเกื้อ ควรหาเวช (2543, หน้า 91) ได้อธิบายว่า ชุดการสอนคือ ชุดการเรียนมาจากคำว่า หรือ Learning package เดิมใช้คำว่า ชุดการสอน เพราะเป็นสื่อที่ครูนำมาใช้ประกอบการสอน ต่อมา แนวคิดในการจัดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมีอิทธิพลมากขึ้น การเรียนรู้ที่ดีควรให้ผู้เรียนได้เรียนเอง จึงมี ผู้นิยมเรียกชุดการสอนเป็นชุดการเรียน หรือชุดการเรียนการสอน

สมคิด บาง โม (2544, หน้า 14) ให้ความหมายของการว่าฝึกอบรม (Training) ว่าหมายถึง กระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของบุคคล โดยเพิ่มพูนความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และทัศนคติ (Attitude) อันจะนำไปสู่การยกมาตรฐานการทำงานให้สูงขึ้น ใ้บุคคลมีความเจริญก้าวหน้า

สุชนา สำเนียงสูง (2546, หน้า 7) การฝึกอบรมเป็นกระบวนการพัฒนาบุคคลทั้งในด้าน ความรู้ เจตคติ และทักษะที่จัดขึ้นอย่างเป็นระบบ โดยมีวัตถุประสงค์ใ้บุคคลรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์นั้น ภายใ้ได้เงื่อนไขของสภาพการณ์ และระยะเวลาที่เหมาะสม

สรุปได้ว่า ชุดฝึกอบรมหรือชุดการสอน คือ การนำเอาสื่อประสมที่มีการวางแผนการผลิต อย่างเป็นระบบ และมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา หรือการนำเสนอเนื้อหาเฉพาะเรื่อง มาใช้ในการจัดกิจกรรม เพื่อเพิ่มพูนความรู้ และประสบการณ์ หรือช่วยพัฒนาตนเองของผู้เรียน ช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน

ความสำคัญของชุดฝึกอบรม

การใช้ชุดฝึกอบรมชุดการสอน หรือประเภทใดก็ตามย่อมทำให้มีคุณประโยชน์ และ ความสำคัญต่อการเพิ่มคุณค่าในการเรียนการสอน ถ้ามีระบบการผลิตที่มีการทดสอบวิจัยมาแล้ว บุญเกื้อ คอระหาเวช (2543, หน้า 110-111) ได้สรุปคุณค่า และประโยชน์ของชุดการสอน ที่มีต่อการเรียนการสอนไว้ ดังนี้

1. ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้
2. ขจัดปัญหาการขาดแคลนครู ช่วยลดภาระของครูผู้สอน
3. ช่วยให้ผู้เรียนจำนวนมากได้รับความรู้แนวเดียวกัน
4. ช่วยให้ครูสามารถดำเนินการสอนได้ตรงตามวัตถุประสงค์ด้วยความมั่นใจ
5. ช่วยให้กิจกรรมการเรียนมีประสิทธิภาพ
6. ช่วยให้ครูวัดผลเด็กได้ตามวัตถุประสงค์
7. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้ความสามารถของตนเองได้อย่างเต็มที่
8. ช่วยสร้างเสริมการเรียนอย่างต่อเนื่อง
9. ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักเคารพ นับถือ ความคิดเห็นของผู้อื่น

วิชรา สามาลัย (2545) ได้กล่าวสรุปว่า ชุดกิจกรรมจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการสอน ของครู และส่งเสริมการเรียนของนักเรียนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ โดยเปิดโอกาส ให้ผู้เรียนศึกษา และปฏิบัติกิจกรรมจากชุดกิจกรรมด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการเรียน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสามารถของแต่ละบุคคล ทำให้นักเรียน ไม่เบื่อหน่ายที่จะเรียน แต่มีความกระตือรือร้นที่จะค้นคว้าหาคำตอบด้วยตัวเอง ทำให้นักเรียนมี โอกาส ในการฝึกทักษะปฏิบัติในด้านต่าง ๆ ได้ด้วย

สรุปได้ว่า ความสำคัญ คุณค่า และประโยชน์ของชุดฝึกอบรม นอกจากจะใช้สอนได้ ตรงตามเนื้อหาวิชา และจุดประสงค์ของหลักสูตรแล้วยังจะสามารถช่วยพัฒนาความรู้ความสามารถ ของผู้เรียนทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างรวดเร็ว และยังช่วยแก้ปัญหาในการเรียนการสอนอันเนื่อง มาจากครู และความสามารถของนักเรียนแต่ละคน และยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน สำหรับชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้รายงานสร้างขึ้นเป็นการนำหลักการ ของการสร้างชุดการสอน หรือชุดกิจกรรมมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยนำการเรียน แบบร่วมมือ กระบวนการเรียนร่วมกัน เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ให้นักเรียน เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบของชุดฝึกอบรม

นิพนธ์ สุขปรีดี (2537, หน้า 187) แบ่งองค์ประกอบชุดฝึกอบรม 2 ประเภท ดังนี้

1. องค์ประกอบของผลที่ได้รับในการพัฒนาชุดฝึกอบรมเกี่ยวข้องกับคู่มือการฝึกอบรม สื่อกิจกรรม และการประเมินฝึกอบรม ประกอบด้วย

1.1 คู่มือการฝึกอบรม ในชุดฝึกอบรมที่ดีจะต้องมีคู่มือการใช้ และบำรุงรักษาชุดฝึกอบรม สื่อ กิจกรรม และการประเมินการฝึกอบรม

1.2 สื่อในชุดฝึกอบรมเป็นองค์ประกอบสำคัญของชุดฝึกอบรมซึ่งจะเป็นเครื่องมือของผู้ให้การฝึกอบรมใช้ เป็นคู่มือในการวางแผนการฝึกอบรม ทำให้ทราบถึงวัตถุประสงค์การฝึกอบรม การเตรียมการทั้งด้านบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการฝึกอบรม

1.3 กิจกรรมในชุดฝึกอบรมเป็นองค์ประกอบของชุดฝึกอบรมได้จัดเตรียมสื่อ และวิธีการของการจัดฝึกอบรมไว้อย่างพร้อมมูล เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ดำเนินการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม

1.4 การประเมินในชุดฝึกอบรม องค์ประกอบในชุดฝึกอบรมเกี่ยวข้องกับการประเมิน มี 2 ลักษณะคือ การประเมินผู้เข้ารับการฝึกอบรม กับการประเมินชุดฝึกอบรมเพื่อหาประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรม ไม่ว่าจะเป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เข้ารับการอบรม และประเมินประสิทธิภาพชุดฝึกอบรมจะต้องมีวิธีการประเมินและเครื่องมือประเมิน

2. องค์ประกอบชุดฝึกอบรมเชิงระบบด้วย

2.1 องค์ประกอบของชุดฝึกอบรมด้านปัจจัยนำเข้า ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ สื่อ อาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม ปรัชญาการฝึกอบรม แผน และนโยบายการฝึกอบรม หลักสูตร และเนื้อหาสาระการฝึกอบรม

2.1.1 บุคลากรในการออกแบบชุดฝึกอบรม นักออกแบบ ระบบชุดฝึกอบรม ต้องวิเคราะห์ปัจจัยนำเข้าด้านบุคลากรเกี่ยวกับผู้รับการฝึกอบรม เป็นใคร พื้นฐานความรู้ วิทยากรคือใคร มีความรู้ความสามารถด้านใด ประสบการณ์เป็นวิทยากรนานเพียงใด ผู้บริหาร โครงการ มีลักษณะนิสัย และพฤติกรรมกรรมการบริหาร การฝึกอบรมอย่างไร ผู้ให้การสนับสนุนการฝึกอบรม เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด และบุคลากรบริการฝึกอบรมอื่น ๆ มีลักษณะนิสัย และพฤติกรรมกรรมการบริหารอย่างไร ผู้ให้บริการจัดฝึกอบรมมีความรู้ ความสามารถ และเข้าใจธรรมชาติของระบบฝึกอบรมเพียงใด ผู้ร่วมผลิตเก็บ และบำรุงรักษาเป็นใครมีพฤติกรรมตอบสนองต่อระบบฝึกอบรมอย่างไรในระบบการฝึกอบรม และการออกแบบชุดฝึกอบรมจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้รับการฝึกอบรม และผู้เข้ารับการฝึกอบรม

2.1.2 งบประมาณเป็นปัจจัยนำเข้าของชุดฝึกอบรมการใช้งบประมาณอย่างประหยัด แต่ให้ได้รับประสิทธิภาพ และประสิทธิผลการฝึกอบรมสูงสุดมีคุณค่าไม่แตกต่างกับชุดฝึกอบรมที่มีราคาแพงซึ่งไม่แน่ว่าจะเป็นชุดฝึกอบรมที่ดีที่สุด

2.1.3 วัสดุ และอุปกรณ์ ที่ใช้ในระบบการฝึกอบรมเป็นทรัพยากรที่สามารถนำมา กำหนดเป็นปัจจัยนำเข้าของสภาพแวดล้อมการฝึกอบรม

2.1.4 สื่อการฝึกอบรมเป็นทรัพยากรที่ต้องวิเคราะห์เพราะเป็นองค์ประกอบในชุด ฝึกอบรม ควรเป็นสื่อราคาเขา สื่อท้องถิ่นที่หาง่าย และเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการใช้สื่อใน ชุดฝึกอบรม

2.1.5 ปรัชญาการฝึกอบรม แผน และนโยบายการฝึกอบรมทั้งระดับชาติ ระดับ ท้องถิ่น ระดับภูมิภาค และระดับองค์กร

2.1.6 หลักสูตร และเนื้อหาสาระเพื่อให้การออกแบบชุดฝึกอบรม มีความเหมาะสม สอดคล้องกับความคิดของคนในองค์กรท้องถิ่น และสังคมระดับชาติ

2.2 องค์ประกอบชุดฝึกอบรมในด้านการดำเนินการฝึกอบรม ได้แก่

2.2.1 การศึกษาแนวคิดพื้นฐานของระบบฝึกอบรมในด้านหลักสูตร ระบบฝึกอบรม การบริหาร และการบริการฝึกอบรม และความคิดของสังคมท้องถิ่นเพื่อนำไปใช้ การออกแบบ กระบวนการฝึกอบรม

2.2.2 การกำหนดวัตถุประสงค์การฝึกอบรม เป็นการวิเคราะห์วัตถุประสงค์ เพื่อการจัดกระบวนการฝึกอบรมให้เหมาะสม และบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ การตั้งวัตถุประสงค์ในองค์ประกอบชุดฝึกอบรมจะต้องสอดคล้องเหมาะสมกับปัจจัยนำเข้าของแผน นโยบาย ปรัชญาของสังคมท้องถิ่น ประการสำคัญคือ วัตถุประสงค์ของชุดฝึกอบรมนั้นต้องชัดเจน ผู้ปฏิบัติสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.3 การศึกษาชุดฝึกอบรมเดิมที่มีอยู่แล้ว เมื่อพบว่ามีประสิทธิภาพไม่ดีพอ ก็ต้อง ออกแบบ และปรับปรุงใหม่ เพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ และวัตถุประสงค์ ที่เปลี่ยนไป

2.2.4 การดำเนินการของระบบฝึกอบรม เกี่ยวกับการกำหนดกระบวนการฝึกอบรม การวิเคราะห์องค์ประกอบชุดฝึกอบรมที่เกี่ยวข้อง โดยตรงกับ การกำหนดวัตถุประสงค์หลัก และ วัตถุประสงค์ย่อย และการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม การวัด และการประเมินผล

สุเทพ หุ่นสวัสดิ์ (2540, หน้า 14-15) กล่าวว่า ชุดฝึกอบรมทั่วไป ประกอบด้วย

1. วัตถุประสงค์การฝึกอบรม ซึ่งเป็นส่วนของรายละเอียดที่ระบุว่า เมื่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมผ่านการฝึกอบรมแล้ว ควรจะมีพฤติกรรมเช่นใด ซึ่งพฤติกรรมที่พึงประสงค์นี้เป็นผลจากการเรียนรู้ในชุดฝึกอบรม ดังนั้น วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมควรระบุในลักษณะของวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม คือสามารถวัด และสังเกตได้

2. เนื้อหาของการฝึกอบรม เป็นเรื่องราวหรือกิจกรรมที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมต้องกระทำ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้

3. วิธีการฝึกอบรม หมายถึง วิธีที่ใช้ในการฝึกอบรม เพื่อให้ผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

4. สื่อ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรม หมายถึง สื่อ และอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ใช้ในการฝึกอบรม เช่น วัสดุทัศน สไลด์ คู่มือ ใบงาน แบบฝึก เอกสารที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

5. การประเมินผลการฝึกอบรม หมายถึง การวัดผลสัมฤทธิ์ในการฝึกอบรมว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้หรือไม่ ซึ่งสามารถวัดได้หลายวิธี เช่น การสังเกตการสัมภาษณ์ การทดสอบ

จริยา เนียนเฉลย (2546, หน้า 171) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของชุดฝึกอบรม ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม เมื่อผู้เข้ารับการอบรมผ่านการฝึกอบรมแล้วควรมีพฤติกรรมเช่นใด พฤติกรรมแสดงออกเป็นผลจากการเรียนรู้ ควรระบุในลักษณะของวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม สามารถวัด และสังเกตได้

2. เนื้อหาของการฝึกอบรม จะเป็นเรื่องราวหรือกิจกรรม ผู้เข้ารับการอบรมต้องกระทำ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้

3. วิธีการฝึกอบรม เป็นรูปแบบที่ใช้ในการฝึกอบรม เพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรมเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ซึ่งมีหลายวิธี เช่น

3.1 การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง หมายถึง การฝึกอบรมที่ผู้เข้าร่วมอบรมสามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง ตามที่ระบุไว้ในคู่มือ

3.2 การบรรยาย เป็นการฝึกอบรมเพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมฟังการบรรยายจากวิทยากรที่จัดให้ตลอดระยะเวลาการฝึกอบรม

3.3 ใช้ทั้งสองวิธีประกอบกัน คือ มีทั้งการบรรยายจากวิทยากร และการให้ผู้เข้ารับการอบรมศึกษาเองบางส่วน

4. สื่อ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรม หมายถึง สื่อ และอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ใช้ในการฝึกอบรม เช่น วัสดุทัศน สไลด์ แผ่นภาพ โปร่งใส คู่มือ แบบฝึกหัด เอกสารที่เกี่ยวข้อง และอุปกรณ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

5. การประเมินผลฝึกอบรม เป็นการวัดผลสัมฤทธิ์ในการฝึกอบรมว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์เพียงใด เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้หรือไม่ ซึ่งสามารถวัดได้หลายวิธี เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การใช้แบบทดสอบ

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของชุดฝึกอบรม ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม คู่มือในการฝึกอบรม สื่อ อุปกรณ์ และเนื้อหาในการฝึกอบรม วิธีและกิจกรรมของการฝึกอบรม และประเมินผลการฝึกอบรม

หลักการ และทฤษฎีเกี่ยวกับชุดฝึกอบรม

เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต (2528, หน้า 292-293) ได้กล่าวถึงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ และสร้างชุดฝึกอบรม มีดังต่อไปนี้

1. ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual differences) โดยนักการศึกษาได้นำหลักการ ความแตกต่างระหว่างบุคคลมาใช้เพื่อตอบสนองลักษณะของการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ได้แก่ ความแตกต่างทางด้านความสามารถ ความแตกต่างทางอารมณ์ สังคม สติปัญญา ความต้องการ ความสนใจ และความแตกต่างทางด้านร่างกาย ดังนั้นการสร้างชุดการฝึกอบรมจึงต้องหาวิธีการที่เหมาะสมที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

2. การนำสื่อประสมมาใช้ (Multi-media approach) เป็นการนำเสนอสื่อการสอนหลายประเภทมาใช้ร่วมกัน สัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ เพื่อจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายซึ่งเปลี่ยนรูปแบบการเรียนไปจากที่ครูเป็นแหล่งความรู้หลัก

3. ทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning theory) เป็นจิตวิทยาการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้

3.1 เข้าร่วมการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

3.2 ตรวจสอบผลการเรียนของตนเองได้ทันที

3.3 มีการเสริมแรง คือ ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจ ดีใจที่ตนเองทำถูกต้อง เพื่อเป็นกำลังใจในการเรียนต่อไป ถ้าในกรณีที่ไม่ถูกต้อง ผู้เรียนก็จะทราบถึงข้อผิดพลาดนั้น และที่ถูกต้องคืออะไร ซึ่งจะทำให้ไม่เกิดความท้อถอย และมีโอกาสที่จะเรียนได้อย่างประสบความสำเร็จ เหมือนคนอื่น

4. การวิเคราะห์ระบบ (System analysis) โดยการจัดเนื้อหาวิชาที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และวัยของผู้เรียน โดยทุกอย่างที่จัดไว้ในชุดการสอนจะทำอย่างเป็นระบบ มีการตรวจสอบทุกชั้นตอน และทุกชั้นตอนมีความสัมพันธ์กัน มีการทดลองการปรับปรุงจนมีประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน นำเชื่อถือ ก่อนการนำไปใช้

สรุปได้ว่า หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมได้ด้วยการออกแบบทั้งทางด้านสื่อ และกิจกรรมการอบรม เช่น ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล หลักการนำสื่อประสมมาใช้ ทฤษฎีการเรียนรู้ และการวิเคราะห์ระบบ

ประเภทของการฝึกอบรม

นักวิชาการ ได้ศึกษา และแบ่งประเภทของการฝึกอบรมไว้ ดังนี้

นงลักษณ์ สีนีผล (2542, หน้า 50) กล่าวถึงประเภทการฝึกอบรมออกเป็น 6 ประเภท คือ

1. การปฐมนิเทศ (Orientation training) การฝึกอบรมประเภทนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะให้ผู้เข้าทำงานใหม่ได้เรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ขององค์กร และหน้าที่การทำงานที่จะต้องทำ

2. การทดลองทำงาน (One the job training) หรือการสอนงานเป็นวิธีที่นิยมกันมาก เพราะผู้เข้ารับการอบรมจะได้ทำงานจริงในสถานที่ทำงานจริง ซึ่งหัวหน้างานเป็นผู้ทำการฝึก โดยเฉพาะอธิบายให้ทราบถึงหลักวิธีการทำงานทั่วไป และสาธิตให้ดู พร้อมทั้งอธิบายแนะนำ และให้ผู้รับการฝึกอบรมทดลองปฏิบัติ หากมีข้อผิดพลาดจะทำการแก้ไข และทดลองทำใหม่ซ้ำ ๆ หลายๆ ครั้ง จนแน่ใจว่าสามารถทำได้

3. การฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนทักษะ (Job skill and knowledge training) การฝึกอบรมประเภทนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะทำให้คนทำงานในองค์กรมีความรู้ ทักษะอยู่เสมอ และเป็นการทบทวนความรู้เดิม เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้สูงขึ้น

4. การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ชั้นผู้บังคับบัญชา (Supervisor training) การฝึกอบรมประเภทนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาหัวหน้างานให้มีความรู้ และมีความชัดเจนเกี่ยวกับการสอนงาน การปรับปรุงงาน และการรักษาความปลอดภัย

5. การฝึกอบรมระดับการจัดการ (Managerial training) เป็นการฝึกอบรมแก่ฝ่ายจัดการระดับรองจากฝ่ายจัดการชั้นสูง ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะเรื่อง มีความชำนาญเกี่ยวกับภาวะผู้นำรู้จักวิทยาในการบริหาร ศิลปะการจูงใจ และมนุษย์สัมพันธ์

6. การฝึกฝนตัวเอง (Self-training) การฝึกฝนตนเองเป็นปัจจัยสำคัญในยุคปัจจุบัน เพราะมีสื่อ มีแหล่งความรู้มากมายที่จะฝึกฝนตนเองได้ วิธีการฝึกฝนอบรมด้วยตนเอง เช่น การตั้งใจฝึกตนเองให้รู้ทันกับเหตุการณ์ แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นแบบกันเอง ศึกษาหาความรู้จากเอกสารวิชาการอื่น ๆ ติดตามความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับนโยบาย และโครงการของงานที่เกี่ยวข้อง ติดตามความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับภายใน และภายนอกประเทศ ศึกษาอนุกระบวนวิชาที่เกี่ยวข้องกับงาน และความรู้อื่น ๆ เข้าร่วมประชุมสัมมนาเมื่อมีโอกาส เป็นสมาชิกของสมาคมวิชาการ ศึกษาดูงานทั้งใน และต่างประเทศ

สรุปได้ว่าการแบ่งประเภทของการฝึกอบรม แบ่งเป็น 6 ประเภท ได้แก่ 1) การปฐมนิเทศ (Orientation training) 2) การทดลองทำงาน (One the job training) 3) การฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนทักษะ (Job skill and knowledge training) 4) การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ชั้นผู้บังคับบัญชา (Supervisor training) 5) การฝึกอบรมระดับการจัดการ (Managerial training) และ 6) การฝึกฝนตัวเอง (Self-training)

การวิจัยและพัฒนา

การวิจัยและพัฒนาตามแนวคิดของ ศาสตราจารย์ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ “The 7 step model” ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 การพิจารณาศึกษาองค์ความรู้ของเนื้อหาต้นแบบชิ้นงาน

(Step 1, หน้า Investigate the body of content)

เป็นการศึกษาองค์ความรู้ของต้นแบบชิ้นงานที่จะสร้างขึ้น โดยใช้วิธีการ เช่น การศึกษาเอกสารวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ผู้รู้หรือผู้ทรงคุณวุฒิ การศึกษาดูงาน

ขั้นที่ 2 ศึกษาความต้องการจำเป็น

(Step 2, หน้า Need assessment-survey needs for the innovation)

เป็นการสำรวจความต้องการจำเป็นในการสร้างนวัตกรรม เพื่อให้เกิดความเฉพาะเจาะจง ในการกำหนดรายละเอียดของการสร้างต้นแบบชิ้นงาน

ขั้นที่ 3 พัฒนารอบแนวคิด

(Step 3, หน้า Develop conceptual framework)

เป็นการนำทฤษฎี และหลักการที่ทำการศึกษามาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อกำหนดรายละเอียด และองค์ประกอบของกรอบแนวคิด

ขั้นที่ 4 สอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

(Step 4, หน้า Secure expert opinions)

เป็นการสอบถามความคิดเห็นของกรอบแนวคิด และองค์ประกอบของชิ้นงานที่ได้กำหนดไว้ โดยใช้วิธีการ เช่น การใช้แบบประเมิน (Questionnaire) การใช้เดลฟายเทคนิค (Delphi technique) การใช้เทคนิคสนทนากลุ่ม (Focus group)

ขั้นที่ 5 การพัฒนาร่างต้นแบบชิ้นงาน

(Step 5, หน้า Develop the draft prototype)

เป็นการออกแบบ และพัฒนาร่างต้นแบบชิ้นงานก่อนนำไปทดลองใช้

ขั้นที่ 6 ทดลองต้นแบบชิ้นงาน

(Step 6, หน้า Verify or testing the prototype)

เป็นการนำชิ้นงานไปใช้เพื่อทดสอบประสิทธิภาพ และนำไปทดลองใช้จริง

ขั้นที่ 7 ปรับปรุงและรับรองชิ้นงาน

(Step 7, หน้า Finalize the prototype)

เป็นการแก้ไขข้อบกพร่องของชิ้นงานให้มีความสมบูรณ์ จนนำไปสู่การเขียนรายงานการใช้นวัตกรรม

สรุปได้ว่า ขั้นตอนการวิจัย และพัฒนาตามแนวคิดของ ศาสตราจารย์ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ “The 7 step model” ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การพิจารณา ศึกษาองค์ความรู้ของเนื้อหาต้นแบบชิ้นงาน (Step 1, หน้า Investigate the body of content) ขั้นที่ 2 ศึกษาความต้องการจำเป็น (Step 2, หน้า Need assessment-survey needs for the innovation) ขั้นที่ 3 พัฒนากรอบแนวคิด (Step 3, หน้า Develop conceptual framework) ขั้นที่ 4 สอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (Step 4, หน้า Secure expert opinions) ขั้นที่ 5 การพัฒนาร่างต้นแบบชิ้นงาน (Step 5, หน้า Develop the draft prototype) ขั้นที่ 6 ทดลองต้นแบบชิ้นงาน (Step 6, หน้า Verify or testing the prototype) และ ขั้นที่ 7 ปรับปรุงและรับรองชิ้นงาน (Step 7, หน้า Finalize the prototype)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กนิษฐา นิตักษณ์พัฒนา (2541) ศึกษาจิตสาธารณะทางสังคมของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล ในมิติทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง และสุขภาพกับสิ่งแวดล้อม ในประเด็นของความรู้สึกรักคิดที่มีต่อปรากฏการณ์ต่าง ๆ ทางสังคม และตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาที่มีผลกระทบต่อตนเอง ครอบครัว และสังคมโดยรวม ตลอดจนแนวทางแก้ไขสถานการณ์นั้น ๆ ภายใต้การวิเคราะห์ ปรากฏการณ์แนวเศรษฐศาสตร์ การเมือง กลุ่มตัวอย่างที่เป็น

นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหิดล ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2539 โดยการสนทนากลุ่ม พบว่าในด้านเศรษฐกิจ และการเมือง นักศึกษาเห็นปัญหาที่เกิดขึ้นและตระหนักว่าเป็นปัญหาที่มีความรุนแรง และต้องเร่งแก้ไข แต่การแก้ไขยังอยู่ในระดับบุคคลมากกว่าการเคลื่อนไหวให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระดับโครงสร้าง หรือนโยบาย นักศึกษาสามารถเสนอแนวทางแก้ไขได้อย่างรอบด้าน แต่การมีส่วนร่วมของนักศึกษาต่อการแก้ไขปัญหา เกือบทั้งหมดไม่เห็นพลังของตนเองที่จะแก้ไขในด้านสังคม สุขภาพ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม นักศึกษาสามารถเสนอแนวทาง และเห็นว่าตนเองสามารถร่วมแก้ไขปัญหาใน 4 ด้าน

รัตนวรรณ รุณภัย และคณะ (2542) ศึกษาจิตสาธารณะของนักศึกษาที่มีต่อสภาวะทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน และกำแพงแสน จำนวน 744 คน พบว่า จิตสาธารณะของนักศึกษาในภาพรวมมีจิตสาธารณะของนักศึกษาในภาพรวมมีจิตสาธารณะที่ค่อนข้างต่ำ นักศึกษาที่แตกต่างเรื่องเพศ การเข้าร่วมกิจกรรม การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภูมิภาค ที่พักอาศัย อาชีพบิดามารดา และการนับถือศาสนา มีจิตสาธารณะต่อสภาวะการณที่แตกต่างกัน

นฤมล มณีงาม (2547) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการประหยัดพลังงานตามหลักการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผ่านโปรแกรมสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการประหยัดพลังงาน มีจิตสำนึกเกี่ยวกับการประหยัดพลังงาน โดยเฉพาะนักเรียนร้อยละ 90 มีจิตสำนึกเกี่ยวกับการประหยัดพลังงานอยู่ในระดับที่ 3 คือ จิตสำนึกระดับการมีปฏิริยาแบบตอบโต้โดยใช้วิจารณญาณ และนักเรียนร้อยละ 10 มีจิตสำนึกระดับที่ 2 คือ จิตสำนึกระดับสภาพของการมีปฏิริยาแบบตอบโต้ 2) หลังเข้าร่วมโปรแกรม นักเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้เกี่ยวกับวิธีประหยัดพลังงานสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) หลังเข้าร่วมโปรแกรม นักเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมประหยัดพลังงานสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 4) หลังเข้าร่วมโปรแกรมมีนักเรียนร้อยละ 90 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดสามารถให้เหตุผลเชื่อมโยงการปฏิบัติในการประหยัดพลังงานกับผลกระทบต่อสังคม โดยคำนึงถึง คุณธรรม จริยธรรม และสังคม

ศักดิ์มงคล เชื้อทอง และคณะ (2551) ได้ทำการศึกษาผลของโปรแกรมการพัฒนาจิตสาธารณะต่อความมีจิตสาธารณะ และความสุขของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบความมีจิตสาธารณะ และความสุขของนักศึกษาพยาบาลก่อน และหลังเข้าร่วม โปรแกรมการพัฒนาจิตสาธารณะ วิธีการทดลองเป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง

เปรียบเทียบก่อน และหลังทดลอง (จำนวน 1 กลุ่ม) คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เป็นนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 3 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 110 คน โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สมัครเข้าร่วมโครงการ “วพบ.สระบุรี สร้างสรรค์สิ่งดีเพื่อสังคม” ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์-พฤษภาคม พ.ศ. 2551 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามเกี่ยวกับความมีจิตสาธารณะและความสุข สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (*t-test*) ผลการวิจัยพบว่าหลังเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาจิตสาธารณะในโครงการ “วพบ. สระบุรี สร้างสรรค์สิ่งดีเพื่อสังคม” คะแนนเฉลี่ยของความมีจิตสาธารณะของนักศึกษาพยาบาลและคะแนนรวมเฉลี่ยของความสุขสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ความมีจิตสาธารณะและความสุขของนักศึกษาพยาบาลหลังเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาจิตสาธารณะสูงกว่าก่อนการร่วมกิจกรรม ดังนั้นสถาบันการศึกษาควรจัดกิจกรรมให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงด้านจิตสาธารณะอย่างต่อเนื่อง และพัฒนานักศึกษาให้มีความมีจิตสาธารณะต่อสังคม และประเทศชาติต่อไป

วิทย์พัฒน์ สีหา (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่สัมพันธ์กับจิตสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับจิตสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี และเพื่อสร้างสมการพยากรณ์จิตสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ภาคปกติ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 1,068 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling) เครื่องมือมี 6 ฉบับที่ใช้คือ 1) แบบวัดจิตสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี 2) แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง 3) แบบวัดอัตมโนทัศน์ 4) แบบวัดค่านิยมบุคคลทางครอบครัว 5) แบบวัดการขัดเกลาทางสังคม และ 6) แบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม ผลการวิจัยพบว่า 1) จิตสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรีสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองอัตมโนทัศน์ ค่านิยมบุคคลทางครอบครัว การขัดเกลาทางสังคม และเหตุผลเชิงจริยธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 2) ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์จิตสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี คือ เหตุผลเชิงจริยธรรม (X5) อัตมโนทัศน์ (X2) ค่านิยมบุคคลทางครอบครัว (X3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .302 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีอำนาจจำแนกในการพยากรณ์ได้ร้อยละ 8.80 โดยสรุป ตัวแปรที่สัมพันธ์กับจิตสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และสามารถพยากรณ์จิตสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี ได้แก่ เหตุผลเชิงจริยธรรม อัตมโนทัศน์ และค่านิยมบุคคลทางครอบครัว ดังนั้นผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหาสารคาม อาจารย์ ควรมีการปลูกฝังคุณธรรม และส่งเสริมกิจกรรมกลุ่ม และการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมให้มากขึ้น

อ้อมใจ วรมณฑา และประเสริฐ บัณฑิตศักดิ์ (2552) ศึกษาจิตสาธาณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มีจิตสาธาณะในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบตามตัวแปร พบว่านักศึกษา ที่มีภูมิลำเนา ศาสนา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีจิตสาธาณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนนักศึกษาที่อยู่ในคณะ วิชา ชั้นปีที่ศึกษา อาชีพบิดา และมารดา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มีจิตสาธาณะในระดับดีมาก และเมื่อเปรียบเทียบตามตัวแปร พบว่า นักศึกษาที่มี ภูมิลำเนา ศาสนา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีจิตสาธาณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .01 ส่วนนักศึกษาที่อยู่ในคณะวิชา ชั้นปีที่ศึกษา อาชีพบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่แตกต่างกัน พบว่า นักศึกษามีจิตสาธาณะไม่แตกต่างกัน

เรียบ นมรักษ์ (2552) ทำการศึกษาองค์ประกอบของจิตสาธาณะของนักศึกษาในองค์กร นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยมีจุดประสงค์เพื่อค้นหาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธาณะ ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยอาศัยการวิเคราะห์องค์ประกอบ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ในการวิจัยครั้งนี้คือนักศึกษาในองค์กรนักศึกษาจำนวน 300 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติวิเคราะห์ องค์ประกอบ ผลการวิจัยพบว่า จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของจิตสาธาณะ ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor analysis) โดยการเลือกสกัดองค์ประกอบ (Factor extraction) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ องค์ประกอบหลัก (Principal component extraction) ร่วมกับการหมุนแกนองค์ประกอบแบบ Orthogonal rotation หลักด้วยวิธี Varimax orthogonal rotation ได้องค์ประกอบของจิตสาธาณะ ทั้งสิ้น 9 องค์ประกอบ ซึ่งจัดลำดับจิตสาธาณะที่นักศึกษาในองค์กรนักศึกษาให้ความสำคัญ มากที่สุด คือ การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น ความรัก ความเอื้ออาทร และ ความสามัคคี การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม ความรับผิดชอบต่อสาธาณะ ชะกย่อง และให้เกียรติ ผู้อื่น มีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน มีการติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่อง และเชื่อมโยงความร่วมมือ มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม มีองค์ความรู้ และความสามารถในการแสวงหาความรู้ตามลำดับ

อริยา กุหา และสุวิมล นราองอาจ (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่อง จิตสาธาณะ และรูปแบบ การดำเนินชีวิตของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี โดยกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษา ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ปีการศึกษา 2553 จำนวน 716 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามจิตสาธาณะ และรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักศึกษา มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จิตสาธาณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลา ปัตตานีอยู่ในระดับมาก นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลาปัตตานีที่มีเพศ สังกัดคณะ ประเภทของโรงเรียน ที่จบการศึกษาระดับมัธยมตอนปลาย และชั้นปีต่างกันมีจิตสาธาณะแตกต่างกัน นักศึกษาที่มี

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และนับถือศาสนาต่างกัณมีจิตสาธาณะไม่แตกต่างกัน นักศึกษาที่มีรูปแบบการดำเนินชีวิตกลุ่มก้าวหน้า และกลุ่มวิชาชีพมากที่สุด และน้อยที่สุด คือ กลุ่มเก็บตัว นักศึกษาที่มีเพศ ประเภทของ โรงเรียนที่จบการศึกษาระดับมัธยมปลาย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชั้นปี และศาสนาต่างกัณ มีรูปแบบการดำเนินชีวิตไม่แตกต่างกัน นักศึกษาที่สังกัดคณะต่างกัณมีรูปแบบการดำเนินชีวิตแตกต่างกัน จิตสาธาณะ และรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักศึกษามีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อ้อมใจ วงษ์มณฑา (2553) ได้ทำการศึกษาจิตสาธาณะและรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับจิตสาธาณะของนักศึกษามหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ โดยภาพรวม และจำแนกตาม ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่แตกต่างกัน ศึกษา ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม ที่ส่งผลต่อจิตสาธาณะของนักศึกษา และศึกษาแนวทาง การเสริมสร้างจิตสาธาณะให้แก่นักศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 ที่กำลังศึกษาอยู่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ปีการศึกษา 2552 ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม 3 ตอน ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว ตอนที่ 2 สอบถามจิตสาธาณะของนักศึกษา ตอนที่ 3 สอบถามปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับจิตสาธาณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้าพเจ้าต้องการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ข้าพเจ้าชอบทำงานเป็นกลุ่ม หรือหมู่คณะ เพราะก่อให้เกิดความรักความสามัคคีกัน และข้าพเจ้าจะแบ่งปันสิ่งของให้กับเพื่อน ๆ และรุ่นน้องที่มีฐานะยากจน หรือให้ความช่วยเหลือพวกเขาด้วยความเต็มใจ

2. ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ส่งผลต่อจิตสาธาณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีที่เป็นตัวพยากรณ์ได้ดี คือ ด้านการเรียนรูด้วตนเอง และเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นร้อยละ 26.40 และสามารถร่วมเป็นตัวพยากรณ์ร่วมกับการสนับสนุนจากครอบครัวได้ร้อยละ 30.20 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. แนวทางเสริมสร้างจิตสาธาณะ ได้แก่ มหาวิทยาลัยควรปรับปรุงหลักสูตร ด้วยการเพิ่มรายวิชาการเมืองการปกครอง โดยเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของพลเมือง ควรมีกิจกรรมการรณรงค์เพื่อสร้างจิตสำนึกสาธาณะควรจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่ส่งเสริมให้นักศึกษาทั้งไทยพุทธ และไทยมุสลิมได้มีกิจกรรมร่วมกันให้ ควรเน้นการเรียนการสอนที่เป็นลักษณะของกิจกรรมมากขึ้น จัดให้มีการเรียนการสอนแบบร่วมมือ เป็นต้น

จิราภรณ์ พงษ์ศรีทัศน์ (2557) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ จำนวน 370 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple regression analysis) ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ความสามารถของตน การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน และการสนับสนุนทางสังคมจากอาจารย์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับจิตสาธารณะของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเมื่อค้นหาตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุด ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตน รองลงมา คือ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน ตามลำดับซึ่งตัวแปรทั้ง 3 ตัวแปรนี้สามารถร่วมกันพยากรณ์จิตสาธารณะของนักศึกษาได้ร้อยละ 47.30 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

Lizabeth Crawford and Katherine (2013) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับผลของจิตสำนึกสาธารณะและความรู้สึกละอายใจจากรูปแบบการป้องกันภาพลักษณ์ของตนเอง ของนักศึกษาที่เป็นนักดื่มในระดับอุดมศึกษา ในการศึกษานี้ทำการเก็บข้อมูลจากนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนขนาดกลางจำนวน 118 คน และนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนขนาดเล็กจำนวน 195 คน โดยใช้แบบสอบถาม และตัวชี้วัดทางจิตวิทยาสังคม การเก็บข้อมูลจากเพื่อนนักดื่ม การเก็บข้อมูลจากนักศึกษานักดื่ม และการเขียนรายงานตนเองของกลุ่มตัวอย่าง ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มนักศึกษาที่มีจิตสำนึกสาธารณะอยู่ในระดับสูง และเป็นกลุ่มที่เชื่อว่าการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นการดื่มเพื่อเข้าสังคมซึ่งมีอยู่อย่างแพร่หลายจะมีความรู้สึกละอายใจในระดับต่ำ และเมื่อความละอายใจลดลงในกลุ่มนี้จะมีแนวโน้มกระทำการละเมิดสิทธิของตนเอง และผู้อื่นในสังคม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตวิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา ดำเนินการ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นิสิตวิทยาลัยการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 2,913 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตวิทยาลัยการศึกษาระดับปริญญาตรี ได้มาจากสุ่มอย่างง่ายจากนิสิตวิทยาลัยการศึกษาระดับปริญญาตรี ที่สมัครเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาจิตสาธารณะ โดยดำเนินการ ดังนี้

1. นำรายชื่อ นิสิตวิทยาลัยการศึกษาระดับปริญญาตรีที่สมัครเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาจิตสาธารณะมาจำนวน 120 คน จับสลากเพื่อเข้ากลุ่ม กลุ่มละ 60 คน
2. จับสลากกลุ่ม โดยกลุ่มที่จับได้กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มทดลอง คือ กลุ่มที่เข้ารับการอบรมโดยใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต และกลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มควบคุม คือ กลุ่มที่เข้ารับการอบรมด้วยวิธีปกติ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาจิตสาธารณะโดยใช้การฝึกอบรม
2. ชุดฝึกอบรมจิตสาธารณะ
3. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
4. แบบวัดจิตสาธารณะ
5. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตวิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาจิตสาธารณะโดยใช้การฝึกอบรม
เพื่อสำรวจความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างจิตสาธารณะโดยใช้การฝึกอบรม มีรายละเอียด
ดังนี้

1. ศึกษา เอกสาร หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยเกี่ยวกับจิตสาธารณะ และการฝึกอบรม
กำหนดขอบข่ายข้อคำถาม และสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมสภาพความต้องการเสริมสร้างจิตสาธารณะ

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเพื่อสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการเสริมสร้าง
จิตสาธารณะ เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบเนื้อหาและการใช้ภาษา แล้วนำข้อเสนอแนะจาก
อาจารย์ที่ปรึกษามาปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามให้ถูกต้อง ชัดเจน โดยแบบสอบถามเพื่อสำรวจ
สภาพปัญหาและความต้องการในการเสริมสร้างจิตสาธารณะโดยใช้การฝึกอบรม เป็นแบบสอบถาม
แบบเลือกตอบ (Check list) และแบบคำถามปลายเปิด โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อคำถามปลายเปิด ได้แก่ การสอบถาม
เกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

2.2 ข้อมูลด้านสภาพปัญหาและความต้องการในการเสริมสร้างจิตสาธารณะ การทำ
กิจกรรมเกี่ยวกับจิตสาธารณะ ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ และการฝึกอบรม

2.3 แบบสอบถามปลายเปิดเพื่อแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะอื่น

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบ
ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (Index of item objective congruence:
IOC) โดยกำหนดคะแนนในการพิจารณาค่า *IOC* ดังนี้

กำหนดคะแนนเป็น	+1	มีความเห็นว่า	สอดคล้อง
กำหนดคะแนนเป็น	0	มีความเห็นว่า	ไม่แน่ใจ
กำหนดคะแนนเป็น	-1	มีความเห็นว่า	ไม่สอดคล้อง

4. การตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (Index of
item objective congruence: *IOC*) ใช้เกณฑ์ในการตรวจพิจารณาข้อคำถาม ดังนี้

นำมาแทนค่าในสูตรหาดัชนีความสอดคล้อง

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

4.1 ข้อคำถามที่มีค่า *IOC* ตั้งแต่ 0.5-1.00 คัดเลือกไว้ใช้ได้

4.2 ข้อคำถามที่มีค่า *IOC* ต่ำกว่า 0.5 ควรพิจารณาปรับปรุง หรือตัดทิ้ง

จากผลการประเมินค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มีค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ซึ่งหมายถึงแบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาจิตสาธารณะ โดยใช้การฝึกอบรมเพื่อสำรวจความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างจิตสาธารณะโดยใช้การฝึกอบรม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีข้อคำถามเหมาะสม สามารถนำไปใช้ในการวิจัยได้

5. นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตวิทยาลัยการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 2,913 คน โดยเทียบตาราง Krejcie and Morgan ที่ค่าความเชื่อมั่น 95% (จากกลุ่มตัวอย่าง 2,913 คน) พบว่าควรเก็บข้อมูลจำนวน 341 คน โดยผู้วิจัยได้ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) โดยมีขั้นตอน และผลการสุ่มแสดง ดังนี้

5.1 การสุ่มตามชั้นปีของนิสิตตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 5 จากนิสิตจำนวน 2,913 คน เมื่อเปิดตารางของ Krejcie and Morgan ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 341 คน เมื่อทำการเทียบสัดส่วนในแต่ละชั้นปี แสดงได้ดังตาราง

ตารางที่ 2 จำนวนของนิสิตครูจำแนกแต่ละชั้นปีที่ทำการสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่าง

นิสิตครูแต่ละชั้นปี	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4	ชั้นปีที่ 5	รวมทุกชั้นปี
จำนวนนิสิตแต่ละชั้นปี (คน)	691	542	711	612	357	2,913
จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)	81	63	83	72	42	341
ร้อยละของการสุ่ม	23.72	18.60	24.41	21.01	12.26	100

5.2 หลังจากได้จำนวนนิสิตของกลุ่มตัวอย่างแต่ละชั้นปีแล้วผู้วิจัยทำการสุ่มนิสิตตามสาขาการศึกษาทั้ง 7 สาขา ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดในแต่ละชั้นปี โดยทำการเทียบสัดส่วนจำนวนนิสิตในแต่ละสาขา แสดงได้ดังตาราง

ตารางที่ 3 จำนวนของนิสิตครูจำแนกแต่ละสาขาและชั้นปีที่ทำการสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่าง

รายการ	ชั้นปีที่ 1		ชั้นปีที่ 2		ชั้นปีที่ 3		ชั้นปีที่ 4		ชั้นปีที่ 5	
	จำนวน นิสิต	กลุ่ม ตัวอย่าง	จำนวน นิสิต	กลุ่ม ตัวอย่าง	จำนวน นิสิต	กลุ่ม ตัวอย่าง	จำนวน นิสิต	กลุ่ม ตัวอย่าง	จำนวน นิสิต	กลุ่ม ตัวอย่าง
1. สาขาวิชา คณิตศาสตร์	122	14	117	14	113	13	150	18	103	12
2. สาขาวิชา เคมี	63	7	30	4	45	5	51	6	59	7
3. สาขาวิชา ชีววิทยา	92	11	79	9	95	11	93	11	144	17
4. สาขาวิชา ฟิสิกส์	32	4	30	3	49	6	35	4	28	3
5. สาขาวิชา ภาษาไทย	182	21	146	17	208	25	141	17	4	1
6. สาขาวิชา พลศึกษา	15	2	19	2	48	6	36	4	18	2
7. สาขาวิชา ภาษาอังกฤษ	185	22	121	14	143	17	106	12	1	-
รวม	691	81	542	63	711	83	612	72	357	42

6. นำผลการสำรวจความต้องการและจำเป็นในการเสริมสร้างจิตสาธารณะโดยใช้การฝึกอบรมไปเป็นข้อมูลเพื่อร่วมกำหนดองค์ประกอบของชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะสำหรับนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ชุดฝึกอบรมจิตสาธารณะ

การสร้างและหาประสิทธิภาพชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยและพัฒนา (Developing an innovative prototype) ตามแนวคิดของ ศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์ “The 7 step model” ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. การพิจารณา ศึกษาองค์ความรู้ และเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับชุดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ (Step 1: Investigate the body of content) โดยทำการศึกษาเอกสาร หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยเกี่ยวข้อง

2. ศึกษาความต้องการจำเป็น (Step 2: Need assessment-survey needs for the innovation) โดยศึกษาความต้องการจำเป็นในการสร้างชุดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ
3. พัฒนารอบแนวคิด (Step 3: Develop conceptual framework) เป็นการนำทฤษฎีและหลักการที่ทำการศึกษามาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อกำหนดรายละเอียด และองค์ประกอบกรอบแนวคิดของชุดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ
4. สอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (Step 4: Secure expert opinions) เป็นการตรวจสอบลักษณะองค์ประกอบของกรอบแนวคิดชุดฝึกอบรมจิตสาธารณะที่จะนำไปสู่การพัฒนาร่างต้นแบบชุดฝึกอบรม
5. การพัฒนาร่างต้นแบบชิ้นงาน (Step 5: Develop the Draft Prototype) เป็นการออกแบบพัฒนา และสร้างชุดฝึกอบรมจิตสาธารณะ
6. ทดลองต้นแบบชิ้นงาน (Step 6: Verify or testing the prototype) เป็นการทดสอบประสิทธิภาพชุดฝึกอบรมจิตสาธารณะ และนำไปทดลองใช้จริง
7. ปรับปรุง และรับรองชิ้นงาน (Step 7: Finalize the prototype) เป็นการแก้ไขข้อบกพร่องของชิ้นงานให้มีความสมบูรณ์จนนำไปสู่รับรองชุดฝึกอบรมจิตสาธารณะโดยผู้ทรงคุณวุฒิ
- การดำเนินการแต่ละขั้นตอนมีกระบวนการ วิธีดำเนินการ และผลที่ได้รับของแต่ละขั้นตอน
- ตารางที่ 3 ขั้นตอนการวิจัย กระบวนการ/ การดำเนินงาน และผลที่ได้รับในการสร้าง และหาประสิทธิภาพชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ

ขั้นตอนการวิจัย	กระบวนการ/ การดำเนินงาน	ผลที่ได้รับ
1. การพิจารณา ศึกษาองค์ความรู้ และเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ (Step 1: Investigate the body of content)	วิเคราะห์ และสังเคราะห์ หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยเกี่ยวข้อง ในประเด็นต่อไปนี 1) ชุดฝึกอบรมจิตสาธารณะ 2) รูปแบบการจัดกิจกรรม เพื่อการพัฒนาจิตสาธารณะ 3) นิสิตวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา 4) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องชุดฝึกอบรมจิตสาธารณะ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)	ได้ข้อมูลพื้นฐาน ในการกำหนดลักษณะ/ องค์ประกอบ ความสัมพันธ์ ขั้นตอน รายละเอียดการสร้างจิตสาธารณะ ของต้นแบบ ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ

ตารางที่ 3 ต่อ)

ขั้นตอนการวิจัย	กระบวนการ/ การดำเนินงาน	ผลที่ได้รับ
2. ศึกษาความต้องการจำเป็น (Step 2: Need assessment- survey needs for the innovation)	ศึกษาข้อมูลความต้องการจำเป็น ทั้งใน รูปแบบของเอกสาร และการสำรวจ ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมเพื่อ เสริมสร้าง จิตสาธารณะ	ได้ข้อมูลเกี่ยวกับ ความต้องการจำเป็น ในการเพื่อเสริมสร้าง จิตสาธารณะโดยใช้ ชุดฝึกอบรม
3. พัฒนารอบแนวคิด (Step 3: Develop conceptual framework)	วิเคราะห์ สังเคราะห์ ทฤษฎี และ หลักการ เพื่อกำหนดรายละเอียด องค์ประกอบ ขั้นตอน และ ความสัมพันธ์ ของกรอบแนวคิด ของชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้าง จิตสาธารณะ	ได้กรอบแนวคิด ที่ประกอบด้วย รายละเอียด องค์ประกอบ ขั้นตอน และความสัมพันธ์ ของชุดฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้าง จิตสาธารณะ
4. สอบถามความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ (Step 4: Secure expert opinions)	ตรวจสอบองค์ประกอบของกรอบ แนวคิดชุดฝึกอบรมจิตสาธารณะ ที่จะนำไปสู่การพัฒนาร่างต้นแบบ ชุดฝึกอบรมแล้วนำกรอบแนวคิดที่ได้ ไปสอบถามความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญด้านสร้าง จิตสาธารณะ หรือการคิด หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง ด้านฝึกอบรม และผู้มีความรู้ และ ประสบการณ์เกี่ยวกับการพัฒนา ชุดฝึกอบรม/ ชุดการสอน การจัด กิจกรรมการฝึกอบรม/ การสอน เพื่อการพัฒนาจิตสาธารณะ ที่มี ประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 2 ปี จำนวน 3 คน	ได้กรอบแนวคิด ที่ผ่านความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ

ตารางที่ 3 ต่อ)

ขั้นตอนการวิจัย	กระบวนการ/การดำเนินงาน	ผลที่ได้รับ
5. การพัฒนาร่างต้นแบบ ชิ้นงาน (Step 5: Develop the draft prototype)	ออกแบบ พัฒนา และสร้างต้นแบบ ชุดฝึกอบรมจิตสาธารณะตามกรอบ แนวคิดที่ได้แก้ไขปรับปรุง ตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ	ได้ต้นแบบชุดฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างจิต สาธารณะสำหรับนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อนำไปทดสอบ ประสิทธิภาพต่อไป
6. ทดลองต้นแบบชิ้นงาน (Step 6: Verify or testing the prototype)	นำชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้าง จิตสาธารณะ มาทดสอบเพื่อหา ประสิทธิภาพ และทดลองใช้จริง ได้ดำเนินการ 2 ขั้นตอน ดังนี้ 1. ทดลองใช้เบื้องต้น (Tryout) โดยแบบเดี่ยว (1: 1) แบบกลุ่ม (1: 10) และแบบภาคสนาม (1: 30) 2. การทดลองใช้จริง (Trial run) เป็น การนำชุดฝึกอบรมฯ ที่แก้ไขปรับปรุง แล้วในขั้นการทดลองใช้เบื้องต้น (Try out) ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตวิทยาลัยการศึกษา ระดับ ปริญญาตรีที่สมัครเข้าร่วม โครงการ ฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ จำนวน 60 คน	ค่าประสิทธิภาพจาก กลุ่มตัวอย่างที่เรียน จากชุดฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างจิต สาธารณะ มีจิตสาธารณะ ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้
7. ปรับปรุง และรับรอง ชิ้นงาน (Step 7: Finalize the prototype)	แก้ไขข้อบกพร่องของชิ้นงานให้มี ความสมบูรณ์ แล้วนำไปรับรอง ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน	ได้ชุดฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้าง จิตสาธารณะที่ผ่าน การรับรองจาก ผู้ทรงคุณวุฒิ

แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การสร้าง และหาคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีรายละเอียดการสร้าง ดังนี้

1. สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ และเนื้อหาจิตสาขาระยะ ได้แก่ 1) จิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง 2) จิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่น 3) จิตสำนึกเกี่ยวกับสังคม หรือจิตสำนึกสาธารณะ

2. วิเคราะห์วัตถุประสงค์ของเนื้อหาเพื่อนำมาออกข้อสอบให้ครอบคลุมทุกวัตถุประสงค์

3. สร้างแบบทดสอบที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแต่ละเรื่องในลักษณะของปรนัย

แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก 3 เรื่อง เรื่องละ 20 ข้อ รวม 60 ข้อ

5. นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบเนื้อหา และการใช้ภาษา และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

6. นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (Index of item objective congruence: *IOC*) โดยกำหนดคะแนนในการพิจารณาค่า *IOC* ดังนี้

กำหนดคะแนนเป็น	+1	มีความเห็นว่าเป็น	สอดคล้อง
กำหนดคะแนนเป็น	0	มีความเห็นว่าเป็น	ไม่แน่ใจ
กำหนดคะแนนเป็น	-1	มีความเห็นว่าเป็น	ไม่สอดคล้อง

7. การตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (Index of item objective congruence: *IOC*) ใช้เกณฑ์ในการตรวจพิจารณาข้อคำถาม ดังนี้

นำมาแทนค่าในสูตรหาดัชนีความสอดคล้อง

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ *IOC* หมายถึง ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

7.1 ข้อคำถามที่มีค่า *IOC* ตั้งแต่ 0.5-1.00 คัดเลือกไว้ใช้ได้

7.2 ข้อคำถามที่มีค่า *IOC* ต่ำกว่า 0.5 ควรพิจารณาปรับปรุง หรือตัดทิ้ง

จากผลการประเมินค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มีค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ซึ่งหมายถึงแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความสอดคล้องเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการวิจัยได้

8. นำแบบทดสอบไปทดสอบกับนิสิตที่เคยอดรมเรื่องจิตสาธาณะแล้ว จำนวน 30 คน
9. นำผลการทดสอบมาตรวจให้คะแนน แล้ววิเคราะห์หาความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ (r)

10. เลือกข้อสอบที่มีความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.39-0.75 และค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ (r) 0.27 ขึ้นไป เรื่องละ 15 ข้อ รวมจำนวน 45 ข้อ ไว้ใช้ในการทดลอง

11. หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยใช้สูตร KR20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.88

12. นำแบบทดสอบไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

แบบวัดจิตสาธาณะ

การสร้างและหาคุณภาพแบบวัดความมีจิตสาธาณะแบบข้อคำถามเชิงสถานการณ์ มีรายละเอียดการสร้าง ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบวัด เพื่อวัดพฤติกรรมจิตสาธาณะตามองค์ประกอบจิตสาธาณะ

2. ศึกษา ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธาณะ

3. เขียนนิยามเชิงปฏิบัติการของจิตสาธาณะ

4. เขียนข้อคำถามตามนิยามเชิงปฏิบัติการของจิตสาธาณะ โดยลักษณะของแบบวัด โดยใช้แบบวัดจิตสาธาณะในลักษณะดังต่อไปนี้

เรื่องที่ 1 จิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง และ เรื่องที่ 2 จิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่น เป็นแบบวัดในลักษณะของมาตราประมาณค่า มีค่าคะแนนตั้งแต่ 1 ถึง 4 เพื่อวัดพฤติกรรมที่แสดงออกของนิสิตเรื่องละ 10 ข้อ รวมเป็น 20 ข้อ

เรื่องที่ 3 จิตสำนึกเกี่ยวกับสังคม หรือจิตสำนึกสาธาณะ เป็นแบบวัดในลักษณะของข้อคำถามเชิงสถานการณ์ ซึ่งแต่ละข้อมีตัวเลือก 4 ตัวเลือก โดยตัวเลือกทุกข้อมีคะแนนตั้งแต่ 1 ถึง 4 จำนวน 10 ข้อ

นำแบบวัดความมีจิตสาธาณะที่สร้างขึ้นไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา หลังจากนั้นตรวจสอบ และแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

5. นำแบบวัดความมีจิตสาธาณะไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบ แบบวัดความมีจิตสาธาณะเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหา ความครอบคลุม และความสอดคล้องตามนิยาม ปรับปรุงข้อคำถามที่ไม่เหมาะสมตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และคัดเลือกค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) โดยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาค่า IOC ดังนี้

กำหนดคะแนนเป็น	+1	มีความเห็นว่า	สอดคล้อง
กำหนดคะแนนเป็น	0	มีความเห็นว่า	ไม่แน่ใจ
กำหนดคะแนนเป็น	-1	มีความเห็นว่า	ไม่สอดคล้อง

6. การตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (Index of item objective congruence: *IOC*) ใช้เกณฑ์ในการตรวจพิจารณาข้อคำถาม ดังนี้

นำมาแทนค่าในสูตรหาดัชนีความสอดคล้อง

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	หมายถึง	ดัชนีความสอดคล้อง
	$\sum R$	หมายถึง	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	N	หมายถึง	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

6.1 ข้อคำถามที่มีค่า *IOC* ตั้งแต่ 0.5-1.00 คัดเลือกไว้ใช้ได้

6.2 ข้อคำถามที่มีค่า *IOC* ต่ำกว่า 0.5 ควรพิจารณาปรับปรุงหรือตัดทิ้ง

จากผลการประเมินค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มีค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ซึ่งหมายถึงแบบวัดจิตสาธาณะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความสอดคล้องเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการวิจัยได้

7. นำแบบวัดความมีจิตสาธาณะที่ได้จากข้อ 5 ไปทดลองใช้ (Tryout) กับนิสิตที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

8. นำแบบวัดความมีจิตสาธาณะที่ผ่านการคัดเลือกในข้อ 6 มาวิเคราะห์ซ้ำเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับ โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) ของ ครอนบัค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นมีค่าเท่ากับ 0.78

9. จัดพิมพ์แบบวัดความมีจิตสาธาณะเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บข้อมูลในการวิจัยแบบแบบสอบถามความพึงพอใจต่อชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธาณะของนิสิตวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

1. ศึกษาเอกสารและทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการอบรมเพื่อใช้เป็นแนวทางในการเขียนข้อคำถาม

2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามและเกณฑ์ที่ใช้วัดเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจในการเข้ารับการอบรม

3. สร้างแบบสอบถามจำนวน 20 ข้อที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามแบบของ ลิเคิร์ต (Likert) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ให้เลือกตอบและมีเกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้

5 คะแนน หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

3 คะแนน หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

1 คะแนน หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

4. นำแบบสอบถามไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาหลังจากนั้นปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (Index of item objective congruence: *IOC*) โดยกำหนดคะแนนในการพิจารณาค่า *IOC* ดังนี้

กำหนดคะแนนเป็น	+1	มีความเห็นว่า	สอดคล้อง
กำหนดคะแนนเป็น	0	มีความเห็นว่า	ไม่แน่ใจ
กำหนดคะแนนเป็น	-1	มีความเห็นว่า	ไม่สอดคล้อง

5. การตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (Index of item objective congruence: *IOC*) ใช้เกณฑ์ในการตรวจพิจารณาข้อคำถาม ดังนี้

นำมาแทนค่าในสูตรหาดัชนีความสอดคล้อง

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	<i>IOC</i>	หมายถึง	ดัชนีความสอดคล้อง
	$\sum R$	หมายถึง	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	<i>N</i>	หมายถึง	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

5.1 ข้อคำถามที่มีค่า *IOC* ตั้งแต่ 0.5-1.00 คัดเลือกไว้ใช้ได้

5.2 ข้อคำถามที่มีค่า *IOC* ต่ำกว่า 0.5 ควรพิจารณาปรับปรุงหรือตัดทิ้ง

จากผลการประเมินค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ หรือเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มีค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ซึ่งหมายถึงแบบสอบถามความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความสอดคล้องเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการวิจัยได้แล้ว คัดเลือกไว้ใช้ในการวิจัยเป็นข้อคำถาม จำนวน 10 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากการทดลองใช้ชุดฝึกอบรมฯ ทำการเก็บคะแนนและวัดจิตสาธารณะก่อนเรียน และหลังเรียน รวมถึงผลการประเมินความพึงพอใจการใช้ชุดฝึกอบรมฯ ของกลุ่มตัวอย่างการดำเนินการทดลอง มีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

1. จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ให้พร้อมสำหรับการฝึกอบรมฯ โดยใช้ห้องปฏิบัติการเรียนการสอนของวิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา
  2. ปฐมนิเทศนิสิตที่จะใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะและรูปแบบการจัดกิจกรรม การฝึกการสร้างจิตสาธารณะ เป็นการชี้แจงการเรียนรู้ด้วยระบบที่ออกแบบไว้ การทำกิจกรรมข้อกำหนด กฎเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อให้ นิสิตเกิดความเข้าใจและใช้ชุดฝึกอบรมฯ ได้อย่างถูกต้องตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ ประเด็นในการปฐมนิเทศ ประกอบด้วย 1) แนะนำวิธีการใช้ชุดฝึกอบรมฯ 2) กำหนดบทบาทนิสิตที่เข้าเรียน 3) แจกวัสดุประสงค์ 4) ชี้แจงเนื้อหา 5) ชี้แจงกิจกรรม และ 6) ชี้แจงการติดต่อผู้สอนเมื่อมีปัญหา
  3. นิสิตใช้ชุดฝึกอบรมจิตสาธารณะโดยทำแบบวัดจิตสาธารณะก่อนเรียน และเริ่มเรียนตามที่ออกแบบไว้ และทำตามรูปแบบกิจกรรมการฝึกตามที่ระบุไว้ในแต่ละตอน ถ้าผู้เรียนมีปัญหาหรือข้อสงสัยในการเรียนแต่ละเนื้อหาสามารถสอบถามตามช่องทางต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ให้ หรือสอบถามตามตารางนัดหมายในชุดฝึกอบรมฯ
  4. ผู้สอนให้ข้อมูลย้อนกลับนิสิตที่เข้าเรียนผ่านช่องทางต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ ตามที่นิสิตซักถาม และสรุปเนื้อหาพร้อมให้ข้อเสนอแนะผู้เรียนจากการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ออกแบบไว้
  5. ให้นิสิตทำแบบวัดจิตสาธารณะหลังการฝึกอบรมฯ และผู้สอนแจ้งผลให้ทราบภายหลัง
  6. รวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์ผลการทดลองต่อไป
- นำผลคะแนนและคะแนนจิตสาธารณะที่ได้จากการใช้ชุดฝึกอบรมจิตสาธารณะสำหรับ นิสิตมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับ การฝึกอบรมแบบปกติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ทดสอบประสิทธิภาพ E1/ E2 นำผลที่ได้จากการทดลองเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ($E1/E2 = 85/85$) โดยใช้สูตร E1/ E2 ของชัยรงค์ พรหมวงศ์ (2536, หน้า 32)
2. วิเคราะห์ผลต่างของคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง
3. วิเคราะห์ผลคะแนน และจิตสาธารณะ ระหว่างจากใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ กับ การฝึกอบรมแบบปกติ มาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม *t-test independent*
4. วิเคราะห์ผลการประเมินความพึงพอใจในการเข้ารับการอบรม โดยกำหนดเกณฑ์ประเมิน 5 ระดับ

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบประสิทธิภาพชุดฝึกอบรมจิตสาธารณะใช้สูตร E_1/E_2 ของ ชัยขงค์ พรหมวงศ์ (2536, หน้า 32)
3. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ประกอบด้วย
  - 3.1 การวิเคราะห์ความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบใช้สูตรของ จอห์นสัน อ้างถึงใน ประคอง กรรณสูต (2541)
  - 3.2 การหาค่าความเชื่อมั่นแบบทดสอบใช้สูตร KR-20 ของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน อ้างถึงใน ประคอง กรรณสูต (2541)
4. สถิติที่ใช้เปรียบเทียบความแตกต่างของผลคะแนนก่อนเรียนกับหลังเรียนจากชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ คือ t -test dependent อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด (2545)
5. สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนจากการทดสอบของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม คือ t -test independent อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด (2545)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อน และหลังการใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบจิตสาธารณะก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ระหว่างนิสิตที่ฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา กับนิสิตที่ฝึกอบรมแบบปกติ

ตอนที่ 5 ผลการเปรียบเทียบจิตสาธารณะระหว่างนิสิตที่ฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา กับนิสิตที่ฝึกอบรมแบบปกติ

ตอนที่ 6 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

การพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยาในครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งผลออกเป็น 4 ประเด็น ดังต่อไปนี้

1. ผลการสอบถามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาจิตสาธารณะ โดยใช้การฝึกอบรม
2. ผลการประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบของชุดฝึกอบรมจากผู้เชี่ยวชาญ
3. ผลการพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา

มหาวิทยาลัยพะเยา

4. ผลการประเมินรับรองชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ผลการสอบถามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาจิตสาธารณะโดยใช้การฝึกอบรม

ก่อนการพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลจากการสำรวจความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างจิตสาธารณะเพื่อนำไปกำหนดองค์ประกอบของต้นแบบชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา จำนวน 341 คน สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4 จำนวน และร้อยละด้านข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อสำรวจความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างจิตสาธารณะ ($n = 341$)

ลำดับที่	รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1	เพศ		
	ชาย	145	42.52
	หญิง	196	57.48
	รวม	341	100.00
2	สาขาวิชาที่สังกัด (7 สาขาวิชา)		
	2.1 สาขาวิชาคณิตศาสตร์	71	20.82
	2.2 สาขาวิชาเคมี	29	8.50
	2.3 สาขาวิชาชีววิทยา	59	17.30
	2.4 สาขาวิชาฟิสิกส์	20	5.87
	2.5 สาขาวิชาภาษาไทย	81	23.75
	2.6 สาขาวิชาพลศึกษา	16	4.69
	2.7 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ	65	19.06
	รวม	341	100.00
3	ชั้นปีการศึกษา		
	ชั้นปีที่ 1	81	23.75
	ชั้นปีที่ 2	63	18.48
	ชั้นปีที่ 3	83	24.34
	ชั้นปีที่ 4	72	21.11
	ชั้นปีที่ 5	42	12.32
	รวม	341	100.00

จากตารางที่ 4 พบว่า นิสิตผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 57.48 และเป็นเพศชาย จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 42.52 เมื่อพิจารณาข้อมูลด้านสาขาวิชาที่นิสิตสังกัดพบว่า สาขาที่ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ สาขาวิชาภาษาไทย จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 23.75 รองลงมาคือ สาขาวิชาสาขาวิชาคณิตศาสตร์ จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 20.82 และอันดับที่สามสาขาวิชา สาขาวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 19.06 เมื่อพิจารณาชั้นปีการศึกษาของนิสิตที่ตอบแบบสอบถามพบว่า สามอันดับแรกได้แก่ นิสิตชั้นปีที่ 3 จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 24.34 รองลงมาคือ นิสิตชั้นปีที่ 1 จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 23.75 และอันดับสาม นิสิตชั้นปีที่ 4 จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 21.11

เมื่อทำการสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการเสริมสร้างจิตสาธารณะ การทำกิจกรรมเกี่ยวกับจิตสาธารณะ ประสพการณ์ที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ และการฝึกอบรม สามารถแสดงผลได้ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ข้อมูลด้านสภาพปัญหา และความต้องการในการเสริมสร้างจิตสาธารณะการทำกิจกรรมเกี่ยวกับจิตสาธารณะ ประสพการณ์ที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ และการฝึกอบรม

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1	นิสิตต้องการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมสร้าง จิตสาธารณะ เช่น การฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์จิตสาธารณะ เป็นต้น	4.27	0.82	มาก
2	กิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะควรอยู่ในรูปแบบ ชุดฝึกอบรม	3.92	0.87	มาก
3	มีการกำหนดวัตถุประสงค์ในชุดฝึกอบรม	3.93	0.82	มาก
4	ควรมีสื่อวีดิทัศน์ในการรับชมเพื่อประกอบการฝึกอบรม	4.23	0.85	มาก
5	นิสิตต้องการ การแสดงออกเมื่อดำเนินกิจกรรม	4.42	0.74	มาก
6	ควรมีใบความรู้ประกอบกับชุดฝึกอบรม	3.92	0.85	มาก
7	ควรมีวิทยากรเพื่อช่วยดำเนินกิจกรรมของชุดฝึกอบรม	4.18	0.83	มาก
8	ควรมีกิจกรรมที่ทำงานเป็นกลุ่ม	4.22	0.85	มาก
9	ควรมีคู่มือเพื่อใช้ในการฝึกอบรม	4.33	0.84	มาก
10	แบบทดสอบระดับจิตสาธารณะควรอยู่ในรูปแบบคำถามที่หลากหลายตามเรื่องที่ทดสอบ	4.17	0.87	มาก
	รวม	4.16	0.85	มาก

จากตารางที่ 5 ข้อมูลด้านสภาพปัญหาและความต้องการในการเสริมสร้างจิตสาธารณะ การทำกิจกรรมเกี่ยวกับจิตสาธารณะประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ และการฝึกอบรม พบว่า นิสิตผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสามอันดับแรกดังต่อไปนี้ อันดับแรกคือ นิสิตต้องการ การแสดงออกเมื่อดำเนินกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 รองลงมาคือ ควรมียุทธศาสตร์เพื่อใช้ในการฝึกอบรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 และอันดับที่สามคือ นิสิตต้องการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมสร้าง จิตสาธารณะ เช่น การฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์จิตสาธารณะ เป็นต้น มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.27

ผลการประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบของชุดฝึกอบรมจากผู้เชี่ยวชาญ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อมาสังเคราะห์องค์ประกอบของชุดฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยาและข้อมูลจากการสำรวจ ข้อมูลด้านสภาพปัญหา และความต้องการในการเสริมสร้างจิตสาธารณะการทำกิจกรรมเกี่ยวกับ จิตสาธารณะประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะและการฝึกอบรม ผู้วิจัยได้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบของชุดฝึกอบรม ซึ่งได้ผลแสดงดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ค่าความสอดคล้องขององค์ประกอบของชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ ของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1	คู่มือชุดฝึกอบรม	1.00	0.00	สอดคล้องมาก
2	วัตถุประสงค์ในชุดฝึกอบรม	1.00	0.00	สอดคล้องมาก
3	กิจกรรมและขั้นตอนการปฏิบัติในการฝึกอบรม	0.67	0.58	สอดคล้อง
4	การออกแบบกิจกรรมในลักษณะกิจกรรมกลุ่ม	0.67	0.58	สอดคล้อง
5	สื่อการฝึกอบรม (เช่น วิดิทัศน์ สื่ออินเทอร์เน็ต)	1.00	0.00	สอดคล้องมาก
6	ใบความรู้	1.00	0.00	สอดคล้องมาก
7	ใบงาน	0.67	0.58	สอดคล้อง
8	แบบบันทึกเพื่อสะท้อนความคิด	1.00	0.00	สอดคล้องมาก
9	แบบบันทึกการสรุปความรู้	0.67	0.58	สอดคล้อง
10	การประเมินผล (แบบฝึกหัด แบบทดสอบก่อน และหลังเรียน แบบวัดจิตสาธารณะ แบบวัด ความพึงพอใจ)	1.00	0.00	สอดคล้องมาก

จากตารางที่ 6 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในทุกประเด็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา โดยผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันระดับมาก ค่า IOC เท่ากับ 1.00 ได้แก่ ชุดฝึกอบรมควรประกอบด้วย คู่มือชุดฝึกอบรม วัตถุประสงค์ในชุดฝึกอบรม สื่อการฝึกอบรม (เช่น วิดิทัศน์ สื่ออินเทอร์เน็ต) ใบความรู้ แบบบันทึกเพื่อสะท้อนความคิด การประเมินผล (แบบฝึกหัดแบบทดสอบก่อน และหลังเรียน แบบวัดจิตสาธารณะ แบบวัดความพึงพอใจ) และผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันค่า IOC เท่ากับ 0.67 ได้แก่ กิจกรรมและขั้นตอนการปฏิบัติในการฝึกอบรม การออกแบบกิจกรรมในลักษณะกิจกรรมกลุ่ม ใบงาน และแบบบันทึกการสรุปความรู้

ผลการพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

จากการพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา โดยผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาของชุดการฝึกอบรมออกเป็น 3 เรื่อง ได้แก่ 1) จิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง 2) จิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่น และ 3) จิตสำนึกเกี่ยวกับสังคม

โดยสามารถนำเสนอผลการพัฒนาทดสอบประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา ออกเป็นภาพรวม และรายด้านได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 7 ค่าประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา ในภาพรวม ($n = 30$)

คะแนน	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	SD	ร้อยละ	ค่าระดับประสิทธิภาพ
คะแนนระหว่างเรียน	90	77.17	2.96	85.74	$E_1/E_2 = 85.74/85.19$
คะแนนหลังเรียน	85	72.41	2.81	85.19	

จากตารางที่ 7 พบว่า คะแนนการทดสอบประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา ในภาพรวมมีคะแนนกิจกรรมระหว่างเรียนรวมเฉลี่ย $E_1 = 85.74$ และคะแนนรวมการทดสอบหลังเรียนรวมเฉลี่ย $E_2 = 85.19$ สรุปได้ว่าชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยาในภาพรวมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ $85/85$ ที่กำหนดไว้

ผลการประเมินรับรองชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

จากการสร้าง และหาประสิทธิภาพชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ ดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัย และพัฒนา (Developing an innovative prototype) ตามแนวคิดของ ศาสตราจารย์ ชัยขงค์ พรหมวงศ์ “The 7 Step model” เมื่อชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ในขั้นตอนสุดท้ายคือ การปรับปรุงและรับรองชิ้นงานจากการประเมินรับรองชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยาเป็นการนำชุดการฝึกอบรม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ สามารถแสดงผลได้ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของชุดฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา จากการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อรับรองชุดฝึกอบรม

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1	ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา มีองค์ประกอบครบถ้วน	4.33	0.58	มาก
2	รูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ	4.33	0.58	มาก
3	การแบ่งเนื้อหาในการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ	4.33	0.58	มาก
4	การออกแบบกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ	4.33	0.58	มาก
5	การจัดลำดับขั้นตอนและความสัมพันธ์ของกิจกรรม	4.67	0.58	มาก
6	สื่อที่ใช้ในการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ	4.00	0.00	มาก
7	เวลาที่ใช้ในการฝึกอบรมในการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะมี	4.67	0.58	มาก
8	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิทยากรกับเข้ารับการฝึกอบรม	4.33	0.58	มาก
9	การทดสอบความรู้ในการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ	4.00	0.00	มาก
10	ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา มีความเหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน	4.67	0.58	มาก
	รวม	4.37	0.49	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่าระดับความเหมาะสมของชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยาจากการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อรับรองชุดฝึกอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเท่ากับ 4.37 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อันดับแรกที่มีค่าความเหมาะสมระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.67 ได้แก่ การจัดลำดับขั้นตอน และความสัมพันธ์ของกิจกรรม เวลาที่ใช้ในการฝึกอบรมในการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ และชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา มีความเหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน รองลงมา มีความเหมาะสมในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 ได้แก่ ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา มีองค์ประกอบครบถ้วน รูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ การแบ่งเนื้อหาในการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ การออกแบบกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิทยากรกับเข้ารับการฝึกอบรม และอันดับที่สาม มีความเหมาะสมในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 ได้แก่ สื่อที่ใช้ในการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ และการทดสอบความรู้ในการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

จากการพัฒนาและหาประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา จนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 85/ 85 แล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการใช้ชุดฝึกอบรมดังกล่าวเพื่อศึกษาผลการใช้ด้านคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา สามารถแสดงผลได้ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

คะแนนผลสัมฤทธิ์	กลุ่มตัวอย่าง	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ	SD	t
		(คะแนนเต็ม45)			
คะแนนทดสอบก่อนฝึกอบรม	60	19.95	44.33	3.83	34.11*
คะแนนทดสอบหลังฝึกอบรม	60	37.87	84.15	3.07	

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 9 พบว่า ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา คะแนนเฉลี่ยหลังการใช้ชุดฝึกอบรมสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการใช้ชุดฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบจิตสาธารณะก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ผลการใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ได้ทำการทดลองใช้กับนิสิต จำนวน 60 คน เมื่อพิจารณาคะแนนของควมมีจิตสาธารณะก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ค่าคะแนนจิตสาธารณะก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

คะแนนจิตสาธารณะ	กลุ่ม ตัวอย่าง	คะแนนเฉลี่ย (คะแนนเต็ม40)	SD	t
จิตสาธารณะก่อนฝึกอบรม	60	23.50	1.83	17.25*
จิตสาธารณะหลังฝึกอบรม	60	30.19	2.06	

* $p < 0.05$

เมื่อพิจารณาในภาพรวมของควมมีจิตสาธารณะก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา โดยก่อนการใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ผู้เรียนมีระดับจิตสาธารณะในระดับปานกลาง ภาพรวม ค่าเฉลี่ย 23.50 และเมื่อวัดจิตสาธารณะของผู้เรียนหลังการใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ ผู้เรียนมีระดับจิตสาธารณะในระดับมาก ภาพรวม ค่าเฉลี่ย 30.19 ซึ่งเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ซึ่งการแปลความหมายของช่วงคะแนน เพื่อให้ทราบระดับความมีจิตสาธารณะ สามารถนำมาแบ่งช่วงคะแนน เพื่อแปลความหมายของควมมีจิตสาธารณะออกเป็น 5 ช่วง จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน และคะแนนต่ำสุด 10 คะแนน สามารถแปลความหมายค่าคะแนนความมีจิตสาธารณะได้ดังนี้

ช่วงคะแนน 34.00-40.00 หมายความว่า ความมีจิตสาธารณะระดับมากที่สุด

ช่วงคะแนน 28.00-33.99 หมายความว่า ความมีจิตสาธารณะระดับมาก

ช่วงคะแนน 22.00-27.99 หมายความว่า ความมีจิตสาธารณะระดับปานกลาง

ช่วงคะแนน 16.00-21.99 หมายความว่า ความมีจิตสาธารณะระดับน้อย

ช่วงคะแนน 10.00 15.99 หมายความว่า ความมีจิตสาธารณะระดับน้อยที่สุด

และเมื่อพิจารณาจำนวนและร้อยละของผู้เรียนตามระดับของความมีจิตสาธารณะก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกอบรบเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของผู้เรียนเมื่อแบ่งตามระดับของความมีจิตสาธารณะก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกอบรบเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา ($n = 60$)

ช่วงคะแนน จิตสาธารณะ	จำนวนผู้เรียน (คน)		ร้อยละ		แปลผล ความมีจิต สาธารณะ
	ก่อนการใช้	หลังการใช้	ก่อนการใช้	หลังการใช้	
34.00-40.00	-	3	-	5	มากที่สุด
28.00-33.99	-	50	-	83.33	มาก
22.00-27.99	48	7	80	11.67	ปานกลาง
16.00-21.99	12	-	20	-	น้อย

จากตารางที่ 11 สรุปได้ว่าจำนวนนิสิตหลังการใช้ชุดฝึกอบรบเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา มีระดับจิตสาธารณะเพิ่มมากขึ้น โดยก่อนการใช้ชุดฝึกอบรบเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา นิสิตจำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 80 มีระดับจิตสาธารณะอยู่ในระดับปานกลาง และนิสิตจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 20 มีระดับจิตสาธารณะอยู่ในระดับน้อย หลังการใช้ชุดฝึกอบรบเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ

ของนิสิต วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา นิสิตจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 5 มีระดับจิตสาธารณะอยู่ในระดับมากที่สุด และจำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 83.33 มีระดับจิตสาธารณะอยู่ในระดับมาก และนิสิตจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 11.67 มีระดับจิตสาธารณะอยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ระหว่างนิสิตที่ฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตวิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยากับนิสิตที่ฝึกอบรมแบบปกติ

จากการนำชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา ไปทำการทดลองใช้ชุดฝึกอบรมดังกล่าว และเมื่อนำมาศึกษาผลที่เกิดขึ้นจากการเปรียบเทียบคะแนนระหว่างนิสิตที่ฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะกับนิสิตที่ฝึกอบรมแบบปกติ สามารถแสดงผลการศึกษาผลการเปรียบเทียบระหว่างวิธีการดังกล่าวสามารถแสดงได้ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ค่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ระหว่างนิสิตที่ฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะกับนิสิตที่ฝึกอบรมแบบปกติ

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	คะแนนเฉลี่ย	SD	t
	กลุ่มตัวอย่าง			
กลุ่มนิสิตที่อบรมแบบปกติ (กลุ่มควบคุม)	60	35.68	3.07	3.66*
กลุ่มนิสิตที่ใช้ชุดฝึกอบรม (กลุ่มทดลอง)	60	37.80	3.06	

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 12 พบว่า คะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมของนิสิตที่ฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ ของนิสิต วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา มีค่าเท่ากับ 37.80 และนิสิตที่ฝึกอบรมแบบปกติ มีค่าเท่ากับ 35.68 โดยคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์หลังจากฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรมการใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของนิสิตที่ฝึกอบรมแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตอนที่ 5 ผลการเปรียบเทียบจิตสาธารณะระหว่างนิสิตที่ฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา กับนิสิตที่ฝึกอบรมแบบปกติ

จากการนำชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ไปทำการทดลองใช้ชุดฝึกอบรมดังกล่าว และเมื่อนำมาศึกษาผลที่เกิดขึ้น จากการเปรียบเทียบจิตสาธารณะระหว่างนิสิตที่ฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ กับนิสิตที่ฝึกอบรมแบบปกติ สามารถแสดงผลการศึกษาผลการเปรียบเทียบระหว่างวิธีการดังกล่าว สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ค่าคะแนนจิตสาธารณะระหว่างนิสิตที่ฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้าง จิตสาธารณะกับนิสิตที่ฝึกอบรมแบบปกติ

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	คะแนนเฉลี่ย	SD	t
กลุ่มนิสิตที่อบรมแบบปกติ (กลุ่มควบคุม)	60	28.77	2.35	3.44*
กลุ่มนิสิตที่ใช้ชุดฝึกอบรม (กลุ่มทดลอง)	60	30.19	2.06	

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 13 พบว่า คะแนนเฉลี่ยของจิตสาธารณะของนิสิตที่ฝึกอบรมด้วยชุด ฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ ของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา มีค่าเท่ากับ 30.19 และนิสิตที่ฝึกอบรมแบบปกติ มีค่าเท่ากับ 28.77 โดยคะแนนเฉลี่ยจิตสาธารณะหลังจาก ฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรมการใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัย การศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของนิสิตที่ฝึกอบรมแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญที่ ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตอนที่ 6 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ

หลังจากที่ผู้เรียนใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา ได้ทำการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา แสดงผลได้ดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจจากการประเมินของผู้ฝึกอบรม ($n = 60$)

ข้อที่	รายการ	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1	วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม	3.60	0.64	มาก
2	รูปแบบการฝึกอบรม	4.03	0.80	มาก
3	เนื้อหาในการฝึกอบรม	4.05	0.79	มาก
4	เวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม	3.75	0.75	มาก
5	การใช้สื่อในการฝึกอบรม	3.68	0.72	มาก
6	สถานที่ในการจัดฝึกอบรม	3.52	0.57	มาก
7	สิ่งอำนวยความสะดวกในการฝึกอบรม	3.48	0.62	ปานกลาง
8	วิทยากรในการฝึกอบรม	3.75	0.73	มาก
9	การมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมในการฝึกอบรม	3.82	0.75	มาก
10	การทดสอบความรู้ในการฝึกอบรมมีความเหมาะสม	3.70	0.79	มาก
	รวม	3.74	0.74	มาก

จากตารางที่ 14 พบว่าความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา ในภาพรวมผู้เรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก คะแนนเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 3.74 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อันดับที่ผู้เรียนมีความพึงพอใจสามอันดับแรกได้แก่ อันดับแรกคือเนื้อหาในการฝึกอบรม คะแนนเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 4.05 รองลงมาคือ รูปแบบการฝึกอบรมคะแนนเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 4.03 และอันดับที่สาม คือ การมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมในการฝึกอบรม คะแนนเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 3.82

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะนิสิต วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา มีขั้นตอนในการดำเนินการ และสรุปผลการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ E1/ E2 (85/ 85)
  2. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา
  3. เพื่อเปรียบเทียบจิตสาธารณะก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา
  4. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมระหว่างนิสิตที่ฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะกับนิสิตที่ฝึกอบรมแบบปกติ
  5. เพื่อเปรียบเทียบจิตสาธารณะระหว่างนิสิตที่ฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะกับนิสิตที่ฝึกอบรมแบบปกติ
  6. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ
- #### สมมติฐานการวิจัย

1. ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 85/ 85
2. คะแนนหลังการใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยาสูงกว่าก่อนการใช้ชุดฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05
3. จิตสาธารณะหลังการใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยาสูงกว่าก่อนการใช้ชุดฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05
4. คะแนนการฝึกอบรมของนิสิตที่ฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะสูงกว่านิสิตที่ฝึกอบรมแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
5. จิตสาธารณะของนิสิตที่ฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะสูงกว่านิสิตที่ฝึกอบรมแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
6. ความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะอยู่ในระดับมาก

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดฝึกอบรม และจิตสาธารณะ
2. ศึกษาความต้องการจำเป็นในการสร้างชุดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ โดยทำการเก็บข้อมูลกับนิสิตครูสาขาการศึกษา ให้ครอบคลุมทุกสาขาวิชา
3. พัฒนารอบแนวคิดเป็นการนำทฤษฎีและหลักการที่ทำการศึกษามาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อกำหนดรายละเอียด และองค์ประกอบกรอบแนวคิดของชุดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ
4. นำการกำหนดองค์ประกอบของชุดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะไปสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเพื่อคุณค่าความสอดคล้องของการพัฒนาร่างต้นแบบชุดฝึกอบรม
5. การพัฒนาร่างต้นแบบชิ้นงาน ออกแบบ พัฒนา และสร้างต้นแบบชุดฝึกอบรมจิตสาธารณะ ตามกรอบแนวคิดที่ได้แก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ
6. ทดลองต้นแบบชิ้นงาน นำชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะมาทดสอบเพื่อหาประสิทธิภาพ และทดลองใช้จริง ได้ดำเนินการ 2 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ทดลองใช้เบื้องต้น (Tryout) โดยแบบเดี่ยว (1: 1) แบบกลุ่ม (1: 10) และแบบภาคสนาม (1: 30) และ 2) การทดลองใช้จริง (Trialrun) เป็นการนำชุดฝึกอบรมฯ ที่แก้ไขปรับปรุงแล้วในขั้นการทดลองใช้เบื้องต้น (Tryout) ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตวิทยาลัยการศึกษา ระดับปริญญาตรีที่สมัครเข้าร่วม โครงการฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ จำนวน 60 คน
7. นำชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะที่สร้างขึ้นไปศึกษาผลการใช้ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จิตสาธารณะ และความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ รวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์ผลการทดลอง นำผลคะแนนและคะแนนจิตสาธารณะที่ได้จากการใช้ชุดฝึกอบรมจิตสาธารณะสำหรับนิสิตมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับการฝึกอบรมแบบปกติ
8. ปรับปรุงและรับรองชิ้นงานแก้ไขข้อบกพร่องของชิ้นงานให้มีความสมบูรณ์ แล้วนำไปรับรองชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาจิตสาธารณะ โดยใช้การฝึกอบรม
2. ชุดฝึกอบรมจิตสาธารณะ
3. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
4. แบบวัดจิตสาธารณะ
5. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ทดสอบประสิทธิภาพ E1/ E2 นำผลที่ได้จากการทดลองเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (E1/ E2 =85/ 85) โดยใช้สูตร E1/ E2 ของ ศาสตราจารย์ ดร.ชัยงค์ พรหมวงศ์ (2536, หน้า 32)
2. วิเคราะห์ผลต่างของคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยาเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง
3. วิเคราะห์ผลคะแนน และจิตสาธารณะ ระหว่างจากใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะกับการฝึกอบรมแบบปกติ มาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม *t-test Independent*
4. วิเคราะห์ผลการประเมินความพึงพอใจในการเข้ารับการอบรม โดยกำหนดเกณฑ์ประเมิน 5 ระดับ

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา แบ่งออกเป็น
  - 1.1 ผลการสอบถามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาจิตสาธารณะ โดยใช้การฝึกอบรม พบว่านิสิตผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 57.48 และเป็นเพศชาย จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 42.52 เมื่อพิจารณาข้อมูลด้านสาขาวิชาที่นิสิตสังกัดพบว่า สาขาที่ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ สาขาวิชาภาษาไทย จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 23.75 รองลงมาคือ สาขาวิชาสาขาวิชาคณิตศาสตร์ จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 20.82 และอันดับที่สามสาขาวิชา สาขาวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 19.06 เมื่อพิจารณาชั้นปีการศึกษาของนิสิตที่ตอบแบบสอบถามพบว่า สามอันดับแรกได้แก่ นิสิตชั้นปีที่ 3 จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 24.34 รองลงมาคือ นิสิตชั้นปีที่ 1 จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 23.75 และอันดับสาม นิสิตชั้นปีที่ 4 จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 21.11

ข้อมูลด้านสภาพปัญหา และความต้องการในการเสริมสร้างจิตสาธารณะการทำกิจกรรมเกี่ยวกับจิตสาธารณะประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะและการฝึกอบรม พบว่า นิสิตผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสามอันดับแรกดังต่อไปนี้ อันดับแรกคือ นิสิตต้องการการแสดงออกเมื่อดำเนินกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 รองลงมาคือ ควรมียุทธวิธีเพื่อใช้ในการฝึกอบรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 และอันดับที่สามคือ นิสิตต้องการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมสร้าง จิตสาธารณะ เช่น การฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์จิตสาธารณะ เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27

1.2 ผลการประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบของชุดฝึกอบรมจากผู้เชี่ยวชาญพบว่า ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในทุกประเด็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา โดยผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันระดับมาก ค่า IOC เท่ากับ 1.00 ได้แก่ ชุดฝึกอบรมควรประกอบด้วย คู่มือชุดฝึกอบรม วัตถุประสงค์ในชุดฝึกอบรม สื่อการฝึกอบรม (เช่น วิดิทัศน์ สื่ออินเทอร์เน็ต) ใบความรู้ แบบบันทึกเพื่อสะท้อนความคิด การประเมินผล (แบบฝึกหัด แบบทดสอบก่อน และหลังเรียน แบบวัดจิตสาธารณะ แบบวัดความพึงพอใจ) และผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันค่า IOC เท่ากับ 0.67 ได้แก่ กิจกรรมและขั้นตอนการปฏิบัติในการฝึกอบรม การออกแบบกิจกรรมในลักษณะกิจกรรมกลุ่ม ใบงาน และแบบบันทึกการสรุปความรู้

1.3 ผลการพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา พบว่าจะเน้นการทดสอบประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ในภาพรวมมีคะแนนกิจกรรมระหว่างเรียนรวมเฉลี่ย $E_1 = 85.74$ และคะแนนรวมการทดสอบหลังเรียนรวมเฉลี่ย $E_2 = 85.19$ สรุปได้ว่าชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ในภาพรวมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 85/ 85 ที่กำหนดไว้

1.4 ผลการประเมินรับรองชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา พบว่าระดับความเหมาะสมของชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา จากการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อรับรองชุดฝึกอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเท่ากับ 4.37 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอันดับแรกที่มีค่าความเหมาะสมระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.67 ได้แก่ การจัดลำดับขั้นตอนและความสัมพันธ์ของกิจกรรม เวลาที่ใช้ในการฝึกอบรมในการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ และชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา มีความเหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน รองลงมา มีความเหมาะสมในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 ได้แก่ ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา มีองค์ประกอบครบถ้วนรูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ การแบ่งเนื้อหาในการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ การออกแบบกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิทยากรกับผู้เข้ารับการฝึกอบรม และอันดับที่สาม มีความเหมาะสมในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 ได้แก่ สื่อที่ใช้ในการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ และการทดสอบความรู้ในการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ

6. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ
 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ
 ของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา พบว่า ความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อชุดฝึกอบรม
 เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ในภาพรวมผู้เรียน
 มีความพึงพอใจในระดับมาก คะแนนเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 3.74 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า
 อันดับที่ผู้เรียนมีความพึงพอใจสามอันดับแรกได้แก่ อันดับแรกคือ เนื้อหาในการฝึกอบรม คะแนน
 เฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 4.05 รองลงมา คือ รูปแบบการฝึกอบรมคะแนนเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 4.03 และอันดับ
 ที่สาม คือ การมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมในการฝึกอบรม คะแนนเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 3.82

อภิปรายผล

1. ผลการพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา
 มหาวิทยาลัยพะเยา

1.1 ผลการสอบถามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาจิตสาธารณะโดยใช้การฝึกอบรม
 จากการตอบแบบสอบถามของนิสิตทุกชั้นปีและทุกสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้ผลของข้อมูล
 ด้านสภาพปัญหา และความต้องการในการเสริมสร้างจิตสาธารณะการทำกิจกรรมเกี่ยวกับจิตสาธารณะ
 ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ และการฝึกอบรม พบว่า นิสิตผู้ตอบแบบสอบถามมี
 ความคิดเห็นสามอันดับแรกดังต่อไปนี้ อันดับแรกคือ นิสิตต้องการ การแสดงออกเมื่อดำเนินกิจกรรม
 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 รองลงมาคือ ควรมียุทธวิธีเพื่อใช้ในการฝึกอบรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 และ
 อันดับที่สามคือ นิสิตต้องการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมสร้าง จิตสาธารณะ เช่น การฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้าง
 จิตสาธารณะ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์จิตสาธารณะ เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 ทั้งนี้อาจเนื่อง
 มาจากสอดคล้องกับลักษณะของช่วงวัยของนิสิตที่อยู่ในช่วงอายุที่ต้องการการแสดงออก ดังนั้น
 สถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาจิตสาธารณะให้กับเยาวชนโดยการปลูกฝังให้จิตสาธารณะ
 เกิดกับตัวผู้เรียนผ่านกิจกรรมที่ให้ได้ลงมือปฏิบัติ (เกียรติศักดิ์ แสงอรุณ, 2551) อีกทั้งยังเป็น
 ลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์โดยระบุไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-
 พ.ศ. 2559) ที่มีวัตถุประสงค์และแนวนโยบายที่ในการพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะ โดยปลูกฝัง และ
 เสริมสร้างให้ผู้เรียนมีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม มีจิตสำนึก และมีความภูมิใจใน
 ความเป็นไทย มีระเบียบวินัย มีจิตสาธารณะ คำนึงถึงประโยชน์ ส่วนรวม (สำนักงานปลัดกระทรวง
 ศึกษาธิการ) ดังนั้น การที่ผู้เรียนมีความต้องการในการพัฒนาตนเองให้มีจิตสาธารณะจึงเป็นเหตุผล

สำคัญในการพัฒนาชุดฝึกอบรมฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนานิสิตให้มีลักษณะที่พึงประสงค์ออกไปสู่สังคมไทย

1.2 ผลการประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบของชุดฝึกอบรมจากผู้เชี่ยวชาญพบว่า ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในทุกประเด็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา โดยผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันระดับมาก ค่า IOC เท่ากับ 1.00 ได้แก่ ชุดฝึกอบรมควรประกอบด้วย คู่มือชุดฝึกอบรม วัตถุประสงค์ในชุดฝึกอบรม สื่อการเรียนรู้ (เช่น วิดิทัศน์ สื่ออินเทอร์เน็ต) ใบความรู้ แบบบันทึกเพื่อสะท้อนความคิด การประเมินผล (แบบฝึกหัด แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน แบบวัดจิตสาธารณะ แบบวัดความพึงพอใจ) และผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันค่า IOC เท่ากับ 0.67 ได้แก่ กิจกรรม และขั้นตอนการปฏิบัติในการฝึกอบรม การออกแบบกิจกรรมในลักษณะกิจกรรมกลุ่ม ใบงาน และแบบบันทึกการสรุปความรู้ จากการกำหนดองค์ประกอบของชุดฝึกอบรมจะเห็นได้ว่า การนำสื่อ และการสร้างชุดฝึกอบรมที่ดีต้องอาศัยทั้งการออกแบบกิจกรรมการจัดการฝึกอบรม และการสร้างชุดฝึกอบรมให้มีความน่าสนใจ และเน้นให้เกิดการกระทำด้วยตนเอง เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปสู่บุคคลที่มีจิตสาธารณะ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศักดิ์มงคล เชื้อทอง และคณะ (2552) ที่ได้ทำการศึกษา ผลของโปรแกรมการพัฒนาจิตสาธารณะต่อความมีจิตสาธารณะ และความสุขของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสระบุรีจากผลการศึกษาพบว่า หลังเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาจิตสาธารณะในโครงการ “วพบ. สระบุรี สร้างสรรค์สิ่งดีเพื่อสังคม” คะแนนเฉลี่ยของความมีจิตสาธารณะของนักศึกษาพยาบาล และคะแนนรวมเฉลี่ยของความสูงสูงกว่าก่อนเข้าร่วม โปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ความมีจิตสาธารณะและความสุขของนักศึกษาพยาบาลหลังเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาจิตสาธารณะสูงกว่าก่อนการร่วมกิจกรรม ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการสร้างจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นกับนิสิตนักศึกษา สามารถสร้างได้โดยการอาศัยวิธีการ โปรแกรม หรือผ่านกระบวนการฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของผู้เรียนให้เพิ่มมากขึ้น

1.3 ผลการพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา พบว่าคะแนนการทดสอบประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา ในภาพรวมมีคะแนนกิจกรรมระหว่างเรียนรวมเฉลี่ย $E_1 = 86.89$ และคะแนนรวมการทดสอบหลังเรียนรวมเฉลี่ย $E_2 = 86.22$ สรุปได้ว่าชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยาในภาพรวมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/ 80 ที่กำหนดไว้ อาจเนื่องมาจากการพัฒนาและหาประสิทธิภาพ

ของชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา ในครั้งนี้ ดำเนินการตามกระบวนการสร้างและหาประสิทธิภาพชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ ของขั้นตอนการวิจัยและพัฒนา (Developing an innovative prototype) ตามแนวคิดของ ศาสตราจารย์ ดร. ชัยขงค์ พรหมวงศ์ “The 7 step model” ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ซึ่งประกอบด้วย 1) การพิจารณา ศึกษาองค์ความรู้ และเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับชุดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ (Step 1: Investigate the body of content) โดยทำการศึกษาเอกสาร หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยเกี่ยวข้อง 2) ศึกษา ความต้องการจำเป็น (Step 2: Need assessment-survey needs for the innovation) โดยศึกษา ความต้องการจำเป็นในการสร้างชุดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ 3) พัฒนารอบแนวคิด (Step 3: Develop conceptual framework) เป็นการนำทฤษฎีและหลักการที่ทำการศึกษามาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อกำหนดรายละเอียดและองค์ประกอบกรอบแนวคิดของชุดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ 4) สอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (Step 4: Secure expert opinions) เป็นการตรวจสอบ ลักษณะองค์ประกอบของกรอบแนวคิดชุดฝึกอบรมจิตสาธารณะที่จะนำไปสู่การพัฒนาร่างต้นแบบ ชุดฝึกอบรม 5) การพัฒนาร่างต้นแบบชิ้นงาน (Step 5: Develop the draft prototype) เป็นการออกแบบ พัฒนา และสร้างชุดฝึกอบรมจิตสาธารณะ 6) ทดลองต้นแบบชิ้นงาน (Step 6: Verify or testing the prototype) เป็นการทดสอบประสิทธิภาพชุดฝึกอบรมจิตสาธารณะ และนำไปทดลองใช้จริง และ 7) การปรับปรุง และรับรองชิ้นงาน (Step 7: Finalize the prototype) เป็นการแก้ไขข้อบกพร่อง ของชิ้นงานให้มีความสมบูรณ์ จนนำไปสู่รับรองชุดฝึกอบรมจิตสาธารณะ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งกระบวนการดังกล่าวทำให้ชุดฝึกอบรมที่สร้างขึ้นมีการออกแบบที่สอดคล้องกับความต้องการ ของกลุ่มนิสิต และมีกระบวนการตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขให้ชุดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ มีคุณภาพ สอดคล้องกับ วัชรฯ สามาลัย (2545) ได้กล่าวสรุปว่า ชุดกิจกรรมจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ ในการสอนของครู และส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษา และปฏิบัติกิจกรรมจากชุดกิจกรรมด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการเรียน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ตามความสามารถของแต่ละ บุคคล ทำให้นักเรียนไม่เบื่อหน่ายที่จะเรียน แต่มีความกระตือรือร้นที่จะค้นคว้าหาคำตอบด้วยตัวเอง ทำให้นักเรียนมีโอกาสในการฝึกทักษะปฏิบัติในด้านต่างๆ ได้ด้วย เมื่อผู้เรียนมีความสุข และ กระตือรือร้นในการเรียน ดังนั้น ประสิทธิภาพของชุดการฝึกอบรมจึงมีแนวโน้มเป็นไปตามเกณฑ์ ประสิทธิภาพที่กำหนด

1.4 ผลการประเมินรับรองชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัย การศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา พบว่า ระดับความเหมาะสมของชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ ของนิสิต วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยาจากการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อรับรอง

ชุดฝึกอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเท่ากับ 4.37 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อันดับแรกที่มีค่าความเหมาะสมระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.67 ได้แก่ การจัดลำดับขั้นตอนและความสัมพันธ์ของกิจกรรม เวลาที่ใช้ในการฝึกอบรมในการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ และชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตวิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา มีความเหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน รองลงมา มีความเหมาะสมในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 ได้แก่ ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตวิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา มีองค์ประกอบครบถ้วน รูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ การแบ่งเนื้อหาในการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ การออกแบบกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิทยากรกับผู้เข้ารับการฝึกอบรม และอันดับที่สาม มีความเหมาะสมในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 ได้แก่ สื่อที่ใช้ในการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ และการทดสอบความรู้ในการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะจากการประเมินเพื่อรับรองชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยาที่อยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากกระบวนการออกแบบชุดฝึกอบรมที่มีการปรับปรุงแก้ไข และพัฒนางานมีประสิทธิภาพ และเมื่อนำไปใช้ผลปรากฏว่า คะแนนทั้งทางด้านผลสัมฤทธิ์จากการชุดฝึกอบรมและคะแนนทางด้านจิตสาธารณะก่อน และหลังการใช้ชุดฝึกมีสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตวิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยามีคุณภาพ

2. ผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ก่อน และหลังการใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา พบว่าผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ก่อน และหลังการใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา คะแนนเฉลี่ยหลังการใช้ชุดฝึกอบรมสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการใช้ชุดฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับการศึกษาของ นฤมล มณีงาม (2547) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการประหยัดพลังงานตามหลักการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า หลังเข้าร่วม โปรแกรม นักเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้เกี่ยวกับวิธีประหยัดพลังงานสูงกว่าก่อนเข้าร่วม โปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หลังเข้าร่วม โปรแกรมนักเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมประหยัดพลังงานสูงกว่าก่อนเข้าร่วม โปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการออกแบบ โปรแกรมหรือชุดการฝึกอบรมเพื่อการสร้าง และส่งเสริมจิตสาธารณะมีผลต่อคะแนนด้านความรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. ผลการเปรียบเทียบจิตสาธารณะก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ผลการเปรียบเทียบคะแนนจิตสาธารณะก่อน และหลังการใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา พบว่าผลการเปรียบเทียบความมีจิตสาธารณะก่อน และหลังการใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา คะแนนเฉลี่ยหลังการใช้ชุดฝึกอบรมสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการใช้ชุดฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ศักดิ์มงคล เชื้อทอง และคณะ (2551) ที่ได้ศึกษาผลของ โปรแกรมการพัฒนาจิตสาธารณะต่อความมีจิตสาธารณะและความสุขของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี พบว่าหลังเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาจิตสาธารณะในโครงการ “วพบ. สระบุรี สร้างสรรค์สิ่งดีเพื่อสังคม” คะแนนเฉลี่ยของความมีจิตสาธารณะของนักศึกษาพยาบาล และคะแนนรวมเฉลี่ยของความสุขสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ความมีจิตสาธารณะและความสุขของนักศึกษาพยาบาลหลังเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาจิตสาธารณะสูงกว่าก่อนการร่วมกิจกรรม และจากการศึกษาของ วิทย์พัฒนท สีหา (2551) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่สัมพันธ์กับจิตสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พบว่า ตัวแปรที่สัมพันธ์กับจิตสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และสามารถพยากรณ์จิตสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี ได้แก่ เหตุผลเชิงจริยธรรม อุดม โนทัศน์ และค่านิยมบุคคลทางครอบครัว ดังนั้น อาจารย์ ควรมีการปลูกฝังคุณธรรม และส่งเสริมกิจกรรมกลุ่มและการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมให้มากขึ้น ซึ่งจากชุดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีการออกแบบเพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดจิตสาธารณะ การส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมกลุ่ม การแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ ตลอดจนการส่งเสริมให้สร้างกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมทำให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง จากกระบวนการดังกล่าวจึงส่งผลต่อผู้เรียนให้มีจิตสาธารณะเพิ่มมากขึ้น

4. ผลการเปรียบเทียบคะแนนระหว่างนิสิตที่ฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา กับนิสิตที่ฝึกอบรมแบบปกติ

ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ระหว่างนิสิตที่ฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา กับนิสิตที่ฝึกอบรมแบบปกติ พบว่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์หลังจากฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรมการใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของนิสิตที่ฝึกอบรมแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเนื่องมาจากกิจกรรมที่ผู้วิจัย

ได้ออกแบบให้มีทั้งความรู้ และการดำเนินกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ ทำให้เกิดความเข้าใจ และสามารถคิดเชื่อมโยงในเนื้อหาเข้ามาสู่ชีวิตประจำวันของตนเอง และถ้าสามารถจัดให้ผู้เรียนได้ทำพฤติกรรมตามที่ตนเองต้องการ ได้เตรียมใจสำหรับกิจกรรมที่ตนเองเลือกนั้นด้วยความกระตือรือร้น หรือสิ่งที่ผู้เรียนอาสาสมัคร และสามารถตัดสินใจได้โดยเสรี การมีความกระตือรือร้น ความพึงพอใจ และมีความสนใจเมื่อเริ่มเรียนจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนได้เร็ว และมีความสำเร็จสูง (Bloom, 1976)

5. ผลการเปรียบเทียบจิตสาธารณะระหว่างนิสิตที่ฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา กับนิสิตที่ฝึกอบรมแบบปกติ

ผลการเปรียบเทียบคะแนนจิตสาธารณะระหว่างนิสิตที่ฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา กับนิสิตที่ฝึกอบรมแบบปกติ พบว่า คะแนนเฉลี่ยจิตสาธารณะหลังจากฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรมการใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของนิสิตที่ฝึกอบรมแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเนื่องมาจากกิจกรรมภายในชุดฝึกอบรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้นสอดคล้องกับแนวความคิดของ กัลยกร วรกุลสถฐานีย์ (2551) เรื่องการสร้างให้เยาวชนมีพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะได้นั้น ต้องคำนึงถึงประเด็นที่สำคัญได้แก่ เป็นกิจกรรมที่กลุ่มตัวอย่างสนใจ มีการสร้างแรงจูงใจให้เกิดพฤติกรรมที่เยาวชนจะเกิดพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะได้นั้น พบว่า เยาวชนต้องการความสนุกสนาน ต้องการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน นอกจากนี้ Seider (2010) ได้ศึกษาแนวความคิดทางคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษ โดยใช้การศึกษาคุณธรรมจริยธรรมตามแนวคิดของ การ์ดเนอร์ ผลการศึกษาพบว่า ควรมีความร่วมมือในการสร้างหลักสูตรเพื่อพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรม การลดความยึดมั่นในตนเองมากเกินไป การออกแบบกิจกรรมให้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน และพลเมือง และนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมในหลากหลายรูปแบบที่แตกต่างกัน เพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ กลยุทธ์เหล่านี้จะสามารถพัฒนาความคิด และการปฏิบัติตนอย่างมีคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้เรียนในช่วงวัยรุ่น

6. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ

ผลการศึกษาความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา พบว่าความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ในภาพรวมผู้เรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก คะแนนเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 3.74 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อันดับที่ผู้เรียนมีความพึงพอใจสามอันดับแรกได้แก่ อันดับแรกคือ เนื้อหาในการฝึกอบรม คะแนนเฉลี่ย

มีค่าเท่ากับ 4.05 รองลงมา คือ รูปแบบการฝึกอบรมคะแนนเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 4.03 และอันดับที่สาม คือ การมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมในการฝึกอบรม คะแนนเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 3.82 เนื่องจากการที่ผู้เรียน ได้ตัดสินใจด้วยตนเองในการร่วมปฏิบัติกิจกรรมแต่ละครั้ง และการทำกิจกรรมกลุ่ม เป็นปัจจัย ก่อให้เกิดจิตสาธารณะผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น (วิภาพันท์ ก่อเกียรติขจร, 2544) และการสร้างสำนึกจึงต้องอาศัยศาสตร์และศิลป์ในการประยุกต์ให้ เหมาะสมกับสถานการณ์ เงื่อนไข และขั้นตอน รวมถึงจินตนาการ สติปัญญาความรู้ในการแก้ปัญหา และกำหนดทิศทางข้างหน้า ดังนั้น ผู้ที่มีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองและ ร่วมกับผู้อื่น จึงสามารถไตร่ตรอง หาเหตุผล และทำความเข้าใจ เมื่อเข้าใจแล้วก็จะเห็นความสำคัญ เกี่ยวกับเรื่องนั้นต่อไป และอาจนำไปสัมพันธ์ กับเรื่องอื่น ๆ เช่น อาจนำมาสัมพันธ์กับชีวิตของตนเองกับสังคม และสิ่งแวดล้อมเป็นการใช้ความรู้ ให้เป็นประโยชน์ด้วยไม่ใช่เรียนรู้ไว้เพียงอย่างเดียว (เกียรติวรรณ อมาตยกุล, 2539) รวมถึงกิจกรรม ที่ส่งเสริมให้ตระหนักเห็นความสำคัญของส่วนรวม การสร้างความรู้สึกร่วมกันเป็นเจ้าของในฐานะ พลเมืองไทย การสร้างจิตสำนึกในความเป็นเจ้าของร่วมกัน การมีสิทธิทั้งส่วนบุคคล และส่วนรวม (ศรีประภา เพ็ชรศรี, 2543) อันจะนำไปสู่การพัฒนาจิตวิญญาณสาธารณะ เมื่อผู้เรียน ได้ปฏิบัติตามความสนใจ และตระหนักว่าจิตสาธารณะเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันตนแล้วย่อมเกิด ความพึงพอใจในการปฏิบัติและดำเนินกิจกรรมได้อย่างเต็มใจมีความสุขในการเรียนรู้ร่วมกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้สอนควรมีการเตรียมความพร้อมของผู้เรียน อธิบายและชี้แจงวัตถุประสงค์ กิจกรรม ในการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อให้ ผู้เรียนทราบถึงขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรมอย่างชัดเจน และพร้อมที่จะสนับสนุนเมื่อผู้เรียนพบปัญหา และต้องการได้รับคำแนะนำจากผู้สอน
2. การฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ ควรมีการเตรียมอุปกรณ์ และเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ เช่น เครื่องฉายภาพ ระบบเสียง คอมพิวเตอร์ สัญญาณ และ การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต
3. บทบาทผู้สอนควรมีการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน การตั้งคำถาม หรือการจัดกิจกรรมที่กระตุ้นผู้เรียนได้คิด และร่วมแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ และการสะท้อนความคิด จากการเรียนรู้ และประสบการณ์ของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะโดยการนำหลักการทฤษฎีอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการออกแบบ และสร้างให้เกิดจิตสาธารณะ เช่น การเรียนรู้โดยการใช้โครงงาน การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นต้น
2. ควรมีการพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในประเด็นที่แตกต่างออกไป เช่น การพัฒนาความรับผิดชอบ การพัฒนาการทำงานเป็นทีม เป็นต้น
3. ควรมีการพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะในรูปแบบอื่น เช่น การพัฒนาการฝึกอบรมบนเครือข่ายเพื่อให้ผู้เรียนได้ดำเนินกิจกรรมและบันทึกผลในระบบคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กานต์รวี บุญญานุสิทธิ์. (2554). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมจิตแห่งความเคารพ และจิตแห่งจริยธรรมตามแนวคิดการเรียนการสอนโดยการบริการสังคมสำหรับ นักศึกษาระดับปริญญาตรี. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กรรยา พรรณนา. (2553). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและจิตสาธารณะของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้ สังคมและการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่างที่เน้นการเสนอตัวแบบ สัญลักษณ์. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการมัธยมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- กัลยกร วรกุลถัญญาณี. (2551). การรับรู้พฤติกรรมที่มีต่อจิตสำนึกสาธารณะและการสื่อสาร การตลาดเพื่อการรณรงค์ด้านจิตสำนึกสาธารณะของเยาวชน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2543). จอมปราชญ์นักการศึกษา. กรุงเทพฯ: ชักเชสมิเดีย.
- เกียรติวรรณ อมาตยกุล. (2539). อดตศึกษา: ศาสตร์แห่งการรู้จักตัวเอง. กรุงเทพฯ: ทีพีพีรินทร์.
- เกียรติศักดิ์ แสงอรุณ. (2551). แนวทางการพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะสำหรับเยาวชนไทย: กรณีศึกษากลุ่มและเครือข่ายเยาวชนที่ทำงานด้านจิตสำนึกสาธารณะ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โกศล มีความดี. (2547). ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จิราภรณ์ พงษ์ศรีทัศน์. (2557). ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมนต์คลองเทพ. วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์, 9(27).
- ชาย โพธิ์สิตา และคณะ. (2540). รายงานการศึกษาวิจัยเรื่อง จิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติ: ศึกษา กรุงเทพมหานคร. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ไตรรงค์ เฉวียงหงส์. (2544). การพัฒนาแบบวัดจิตสำนึกต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนบท สำหรับนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: การวัดและประเมินผลการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ทิตนา แคมมณี. (2544). วิทยาการด้านการคิด (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: บริษัทเดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์ จำกัด.

- ทศนา แจมมณี. (2545). *กระบวนการเรียนรู้ ความหมาย แนวทางการพัฒนา และปัญหาข้อใจ* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- ทศนา แจมมณี. (2545). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นฤมล มณีงาม. (2547). *การพัฒนาโปรแกรมสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการประหยัดพลังงานตามหลักการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิพนธ์ สุขปรดี (2537) *ประมวลสาระชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการฝึกอบรม หน่วยที่ 8-11*. นนทบุรี: โรงพิมพ์สุโขทัยธรรมมาธิราช.
- นันทวัฒน์ ชุนชี. (2546). *การใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านสื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะในนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (เอกสารอัดสำเนา).
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. (2541). *ข้าราชการไทย: ความสำนึกและอุดมการณ์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2553). *กลยุทธ์การสอนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัจจร. (2543). *สำนึกไทยที่พึงปรารถนา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุล.
- มัลลิกา มัติโก. (2541). *จิตสำนึกทางสังคมของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล (ศาลายา) (เอกสารอัดสำเนา).
- มูทิตา หวังคิด. (2547). *การฝึกทักษะการแก้ปัญหาโดยนำเสนอสถานการณ์ผ่านสื่อคอมพิวเตอร์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะในนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (เอกสารอัดสำเนา).
- วิทย์พัฒน์ สี่หา. (2551). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับจิตสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,
- วิภาพันธ์ ก่อเกียรติขจร. (2544). *สรุปสถานการณ์สังคมไทย 2539: มุมมองและข้อเสนอจากเครือข่ายองค์กรพัฒนาเอกชน*. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการเผยแพร่และส่งเสริมการพัฒนา.

วัชรสา สามาลย์. (2545). การพัฒนาชุดการฝึกอบรบการวิจัยชั้นเรียนเรื่องความรู้เกี่ยวกับการวิจัย
ในชั้นเรียนการวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: ภาควิชาเทคโนโลยี
การศึกษา

มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วิมลพรรณ ทองเกล็ด. (2541). ความสำนึกในเรื่องการอนุรักษ์พลังงานของนักศึกษา หลักสูตร
ปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏลำปาง. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วิมลพรรณ ทองเกล็ด. (2541). ความสำนึกในเรื่องการอนุรักษ์พลังงานของนักศึกษาหลักสูตร
ปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏลำปาง. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วีรณ ตั้งเจริญ. (2547). มศว พลวัตร. 1(1), 2-3.

ศุภรัตน์ ทองอ่อน. (2550). การศึกษาเปรียบเทียบจิตสำนึกสาธารณะในการอนุรักษ์ทรัพยากร
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และปีที่ 6 ในจังหวัดปราจีนบุรี ที่มีระดับการให้
เหตุผลเชิงจริยธรรมต่างกัน. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยและ
สถิติทางการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศักดิ์มงคล เชื้อทอง และคณะ. (2551). ผลของโปรแกรมการพัฒนาจิตสาธารณะต่อความมี
จิตสาธารณะและความสุขของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี.
สระบุรี: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี.

ศรีประภา เพ็ชรมีศรี. (2543). จิตสำนึกสาธารณะเส้นทางสู่ประชาสังคม (Public consciousness
a path to civil society). วารสารสื่อพลัง, 7(3).

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. (2542). วาระการวิจัยแห่งชาติในภาวะวิกฤตเพื่อฟื้นฟูชาติ.
กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

สมคิด บางโม. (2544). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ: ฐานพับลิชชิง

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2536). การปรับพฤติกรรม. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2543). ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม (พิมพ์ครั้งที่ 3).

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ม.ร.ว.สมพร สุทัศน์ีย์ (2544). มนุษย์สัมพันธ์ (พิมพ์ครั้งที่ 6). (ฉบับแก้ไขปรับปรุง) กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- สมพงษ์ ปันหุ่น. (2542). การสร้างแบบวัดจิตสำนึกเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- สมพงษ์ สิงหะพล. (2542). ต้องสอนให้เกิดจิตสำนึกใหม่. *สีมาจารย์*, 13(27), 15-16.
- สมพงษ์ จิตระดับ สุอังกะวาทีน. (2546). รายงานคุณลักษณะและวิธีการเรียนรู้ของเยาวชนรุ่นใหม่.
กรุงเทพฯ: องค์การค้ำของคุรุสภา.
- สื่อพลัง. (2542). จิตสำนึกสาธารณะ เส้นทางสู่ประชาสังคม. *วารสารสื่อพลัง*, 7(3), 3-19.
- สุขณา ลำเนียงสูง (2546) การพัฒนาชุดฝึกอบรมเรื่องสิ่งแวดล้อมชุมชนสำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
(เอกสารอัดสำเนา).
- สุภัทรา ภูษิตรัตนาวลี. (2547). ปัจจัยและกระบวนการที่เอื้อต่อการพัฒนาจิตสำนึกต่อสังคม
ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถ่ายเอกสาร.
- สุเทพ หุ่นสวัสดิ์ (2540) การพัฒนาชุดฝึกอบรมเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุม โรคเอดส์สำหรับ
นักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพในวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ถ่ายเอกสาร.
- หฤทัย อาจปรุ. (2544). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะผู้นำ รูปแบบการดำเนินชีวิต
และความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองกับการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษา
พยาบาล. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถ่ายเอกสาร.
- หฤทัย อาจปรุ. (2544). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะผู้นำ รูปแบบการดำเนินชีวิต
และความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองกับการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษา
พยาบาล. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถ่ายเอกสาร.
- อัญชลี ยิ่งรักษพันธ์. (2550). ผลการใช้สถานการณ์จำลองกับเทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริง
เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Anderson, R. D., & other. (1970). *Developing children's thinking science*. New Jersey:
Prentice-Hall.
- Bloom, B. S. (1976). *Human characteristics and school learning*. New York: McGraw Hill.

- Brameld, T. (1956). *Toward a Reconstructed Philosophy of Education* (2nd ed.). New York: Dryden Press.
- Gagne, R. M. & Briggs, L. J. (1979). *Principles of instructional design* (2nd ed.). New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Howard, G. (2007). *Five minds for the future*. Massachusetts: Harvard Business School Press.
- Lizabeth , A., Crawford, A., & Katherine B' Novak. (2013). The Effects of Public Self-Consciousness and Embarrassability on College Student Drinking: Evidence in Support of a Protective Self-Presentational Model. *The Journal of Social Psychology, 153*(1), 109-122.
- Seider, S. (2010). Developing the ethical minds of gifted adolescents. *Gifted Education International, 27*, 132-148.

มหาวิทยาลัยบูรพา

รายชื่อข้อนิสิตในรายวิชาที่สอน

วิทยาเขต บางแสน ปีการศึกษา 1/2558
ระดับการศึกษาปริญญาตรี ปกติ

รายวิชา 42321 Design and Creative Presentation หน่วยกิต 2 (2-0-4) กลุ่มที่ 5
วันเวลาเรียน Wed 15:00-16:50 KB-409

ผู้สอน อาจารย์ ดร.นคร ละลอกน้ำ
วันเวลาสอบ -

เลขที่	รหัสนิสิต	ชื่อ	เอก	สถานภาพ	จำ	สัปดาห์															
						1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
22	57160059	นางสาววราภรณ์ วันดี	วท.คอมพิวเตอร์		0																
23	57160226	นายณัฐวุฒิ หนูแก้ว	วท.คอมพิวเตอร์		0																
24	57160232	นายพิทวัส โพธิ์เกษมราษฎร์	วท.คอมพิวเตอร์		0																
25	57160233	นางสาวภรณ์นิมิต อภิไชยกิจดีวุฒิ	วท.คอมพิวเตอร์		0																
26	57160240	นายศักดิ์รินทร์ แสนใจธรรม	วท.คอมพิวเตอร์		0																
27	57160245	นางสาวสุภาวดี คำวัง	วท.คอมพิวเตอร์		0																
28	57160341	นายปฐมพงษ์ แดงพรวน	วท.คอมพิวเตอร์		0																
29	57160472	นางสาวพนิต บุญระม้อย	วท.คอมพิวเตอร์		0																
30	57160492	นายเอกสิทธิ์ เลิศนุช	วท.คอมพิวเตอร์		0																
31	57160649	นายวรุฒม์ เข็มศิริ	วท.คอมพิวเตอร์		0																

หมายเหตุ จาก

0 : ลงทะเบียน, 1 : เพิ่มรายวิชา, 2 : ลดรายวิชา, 3 : เปลี่ยนกลุ่ม, 4 : โอนเข้าออก (จากรายวิชา 3) มีทั้งข้อดีไม่มีข้อดีมีรายวิชา, 5 : เพิ่มหน่วยกิต สำหรับการลงทะเบียนรายวิชา, 6 : ลดหน่วยกิต สำหรับการลงทะเบียนรายวิชา

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

คู่มือวิทยากรชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต
วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

คู่มือสำหรับวิทยากร
ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต
วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

คำนำ

วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาวิชาชีพครู โดยเป็นส่วนงานที่รับผิดชอบผลิตครู มุ่งเน้นให้นิสิตเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะ ซึ่งสอดคล้องกับสมรรถนะครู ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสมรรถนะหลัก (Core competency) ที่ 5 จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู (Teacher's ethics and integrity) คือ การประพฤติปฏิบัติตนถูกต้องตามหลักคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครู เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน และสังคม เพื่อสร้างความศรัทธาในวิชาชีพครู โดยมุ่งเน้นให้เกิด ความรักและศรัทธา เสียสละ อุทิศตน มีวินัย และความรับผิดชอบต่อวิชาชีพ การดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม เอื้อเพื่อผู้อื่นช่วยเหลือ และไม่เบียดเบียนผู้อื่น การประพฤติปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างที่ดี ในการส่งเสริมผู้อื่นให้ปฏิบัติตนตามหลักจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครู และพัฒนาจนเป็นที่ยอมรับ เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ และสถานการณ์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) ผู้ที่จะประกอบวิชาชีพครูนี้จึงเป็นผู้ที่มีบทบาทอบรมสั่งสอนผู้อื่นทั้งด้านวิชาการ วิชาชีพและการใช้ชีวิต เป็นต้นแบบของเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติ การจัดกิจกรรมส่งเสริมจิตสาธารณะให้นิสิตทำกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นความมุ่งหวังที่จะสร้างจิตสาธารณะและคุณลักษณะแฝงอื่น ๆ ที่พึงประสงค์

ผู้วิจัยจึงพัฒนาชุดฝึกอบรม ขึ้นเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

นายจิตติชัย รักบำรุง

ผู้วิจัย

คำแนะนำในการใช้คู่มือ

⊕ กลุ่มเป้าหมาย ผู้ใช้คู่มือนี้ คือ

- นิสิตระดับปริญญาตรี หลักสูตรควบสองปริญญาการศึกษาของ วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

⊕ คำแนะนำ

- โปรดทำความเข้าใจกับรายละเอียดต่าง ๆ ในคู่มือนี้อย่างชัดเจนก่อนทำการฝึกอบรม
- คู่มือนี้เป็นแนวทางในการดำเนินการฝึกอบรม "หลักสูตรการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
- ผู้ใช้คู่มือนี้ในการจัดโครงการฝึกอบรม ต้องมีความสมัครใจในการอบรมเพราะการปรับทัศนคติทางจิตสาธารณะเป็นเรื่องของการเปิดใจในการฝึกอบรมอย่างเพียงพอที่จะเข้าใจในเนื้อหาที่ประกอบอยู่ในหลักสูตร
- หากมีข้อสงสัยประการใด หรือต้องการคำแนะนำเพิ่มเติม โปรดติดต่อสอบถามที่

อาจารย์รัฐดิษฐ์ รักบำรุง

วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

19 หมู่ 2 ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา 56000

โทรศัพท์ 085 - 3973191

คู่มือสำหรับวิทยากร
ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต
วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา เป็นชุดสำเร็จรูปที่จัดเตรียมและกำหนดปัจจัยสิ่งอำนวยความสะดวกและสภาพแวดล้อมที่จะช่วยให้วิทยากร สามารถดำเนินการฝึกอบรม ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

มีองค์ประกอบ ดังนี้

1. การใช้ชุดฝึกอบรม
2. สิ่งที่ต้องเตรียมก่อนฝึกอบรม
3. บทบาทวิทยากร
4. ขั้นตอนการฝึกอบรม
5. แผนการฝึกอบรม
6. หลักสูตรการฝึกอบรม
7. เนื้อหาสังเขป/ใบความรู้
8. ใบงาน/กิจกรรม/แบบฝึกปฏิบัติ
9. แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
10. แบบประเมินจิตสาธารณะ
11. คู่มือสำหรับผู้รับการฝึกอบรม

แต่ละองค์ประกอบมีรายละเอียด ดังนี้

1. การใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
  - 1.1 ตรวจสอบองค์ประกอบของชุดฝึกอบรมฯ ว่าครบถ้วน สมบูรณ์หรือไม่
  - 1.2 ศึกษาเอกสารในชุดการฝึกอบรมฯอย่างละเอียด เริ่มตั้งแต่การศึกษาขั้นตอนการฝึกอบรม แผนการฝึกอบรม เนื้อหาสำหรับฝึกอบรม และกิจกรรมการฝึกอบรม
  - 1.3 ทดสอบก่อนเรียน

1.4 ปฐมนิเทศผู้รับการฝึกอบรมให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ สิ่งที่ต้องปฏิบัติ ข้อควรระวัง ข้อควรปฏิบัติต่างๆ ในการฝึกอบรม

1.5 วิทยากรต้องฝึกอบรมตามขั้นตอนที่ระบุไว้ในชุดฝึกอบรมฯ และกระตุ้นให้ผู้รับการฝึกอบรมถาม-ตอบ เมื่อมีปัญหาหรือเกิดข้อสงสัยเป็นระยะ

1.6 เมื่อบรรยาย/สาธิตเสร็จแต่ละเรื่องให้ผู้รับการฝึกอบรมทำใบงาน/กิจกรรม/แบบฝึกปฏิบัติ และให้ทำซ้ำๆ จนเกิดความชำนาญก่อนจะเสนอเนื้อหาใหม่

1.7 ต้องคอยสังเกตพฤติกรรมผู้รับการฝึกอบรมระหว่างการบรรยาย/สาธิต ว่ามีข้อสงสัยหรือไม่ และคอยให้กำลังใจ คำแนะนำในการฝึกปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด

1.8 การประเมินในแต่ละกิจกรรมควรทำทันทีและเป็นขั้นตอน เช่น บรรยายเสร็จต้องทำใบงานหลังบรรยาย ดูกรณีตัวอย่าง/วิดีโอแล้ว ก็ให้ทำตามชุดฝึกใบงาน/กิจกรรม/แบบฝึกปฏิบัติทันทีก่อนจะบรรยาย/ดูกรณีตัวอย่าง/วิดีโอต่อไป และเมื่อจบการฝึกต้องสรุปเนื้อหาทั้งหมดให้เห็นภาพรวมทั้งหมดแบบสั้นๆ ได้ใจความ

1.9 ช่วงที่ผู้รับการฝึกอบรมฝึกปฏิบัติวิทยากรควรเดินดู และให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด และให้การปรึกษาเมื่อมีปัญหา

1.10 ประเมินและทดสอบหลังฝึกอบรมตามขั้นตอน

2. สิ่งที่ต้องเตรียมก่อนฝึกอบรม

2.1 วิทยากรเตรียมสื่อเพื่อการฝึกอบรม และอุปกรณ์เครื่องเขียน ไมโครโฟน ลำโพง หรือ ให้เพียงพอกับจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม

2.2 ไฟล์ข้อมูลต่างๆ เช่น ไฟล์เอกสาร ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว วิดีโอ

2.3 เตรียมคู่มือการใช้ชุดฝึกอบรมฯ เช่น เนื้อหา ใบงาน แบบประเมิน แบบทดสอบ ให้เพียงพอกับจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม

2.4 เตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์สำหรับบรรยาย/สาธิต ได้แก่ คอมพิวเตอร์ โปรเจคเตอร์ วิทยุบลูทูธ และจัดพื้นที่ให้เหมาะสมกับการทำกิจกรรมและฝึกปฏิบัติให้มองเห็นได้สะดวกทั่วถึง

3. บทบาทวิทยากร

3.1 บทบาทวิทยากร

- วิทยากรต้องมีการทักทาย พูดยุติสร้างความคุ้นเคยในเรื่องทั่วไปที่อยู่ในความสนใจกับผู้เข้ารับการฝึกอบรมก่อน สนทนา ถาม - ตอบเกี่ยวกับเนื้อหาที่จะฝึกอบรม

- วิทยากรต้องเป็นผู้เสนอเนื้อหาที่ใช้ในการฝึกอบรมให้สอดคล้องกับกิจกรรมฝึกปฏิบัติ ที่มอบหมาย และให้กำลังใจ ให้คำแนะนำในการทำกิจกรรมแต่ละครั้งในภาพรวม เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมได้นำไปปรับปรุงแก้ไขผลงานตนเอง

- ติดตามตรวจสอบพฤติกรรมระหว่างการฝึกอบรมอย่างใกล้ชิด คอยสังเกตและกระตุ้นให้ผู้รับการฝึกอบรมทำกิจกรรมอย่างตั้งใจ เช่น ถาม - ตอบ เพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างสมบูรณ์

- แจ้งผลการทำกิจกรรมของผู้รับการฝึกอบรมทันทีหลังส่งงาน และให้ข้อเสนอแนะทุกครั้งเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข และเน้นให้ฝึกซ้ำๆ จนมั่นใจได้ว่าผู้รับการฝึกอบรมทำได้จึงให้ไปทำหรือศึกษาเรื่องใหม่

- คอยกระตุ้นให้ผู้รับการฝึกอบรมได้ประเมินตนเองหลังฝึกปฏิบัติเสร็จ เพื่อส่งเสริมให้เขาคิดได้อย่างเป็นเหตุผล และวิทยากรจะได้อ่านว่าแต่ละคนเรียนรู้อะไรได้บ้าง จะแนะนำส่วนที่แต่ละคนขาดได้ถูกต้อง และตรงกับปัญหาของแต่ละคนจริงๆ

4. ขั้นตอนการฝึกอบรม ดำเนินการ ดังนี้

- 1) เตรียมเริ่มต้นเข้ารับการอบรม
- 2) แบบทดสอบก่อนเรียน / แบบวัดจิตสาธารณะ
- 3) ฝึกอบรม

- บรรยาย / ใบความรู้ / กรณีตัวอย่าง / วิดีโอ

4) ประเมินผลการฝึกอบรม

- ใบงานความรู้ / ใบงานกิจกรรม / แบบบันทึก

5) แบบทดสอบหลังเรียน

6) แบบสะท้อนความคิด

5. แผนการฝึกอบรม

หลักสูตร : การใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

มหาวิทยาลัยพะเยา

ชุดฝึกอบรม : เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ

ประเด็น : จิตสาธารณะ

แนวคิด : การปลูกฝังจิตใจให้บุคคลมีความรับผิดชอบ ต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคมเป็นการสร้างคุณธรรม จริยธรรมที่เกิดขึ้นภายใน เรียกว่า จิตสาธารณะ เป็นสิ่งที่สำคัญที่จะปลูกจิตสำนึกให้คนรู้จักเสียสละ ร่วมแรงร่วมใจในการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม

- วัตถุประสงค์ :
1. บอกความหมายความสำคัญจิตสาธารณะ
  2. อธิบายการมีจิตสาธารณะ
  3. อธิบายการมีหลักธรรม 4 ประการ
  4. อธิบายการมีสี่ปฐิธรรม
  5. อธิบายการมีจิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง

กระบวนการฝึกอบรม :

ขั้นที่ 1 เตรียมเริ่มต้นเข้ารับการอบรม

- วิทยากรเตรียมทุกอย่างที่จำเป็นสำหรับฝึกอบรม ได้แก่ ทำความเข้าใจกับเนื้อหาสาระที่จะสอน ของจริงและตัวอย่างที่จะทำให้ผู้รับการฝึกอบรมเห็นเป็นรูปธรรม ขั้นตอนการสอน ขั้นตอนการฝึกปฏิบัติ คู่มือการฝึกปฏิบัติ ทรัพยากรสำหรับฝึกปฏิบัติ เช่น ไฟล์เนื้อหา ไฟล์ภาพ ไฟล์เสียง ไฟล์วิดีโอ ใบงาน แบบฝึกปฏิบัติ

ขั้นที่ 2 แบบทดสอบก่อนเรียน / แบบวัดจิตสาธารณะ

ขั้นที่ 3 ฝึกอบรม

- เสนอเนื้อหาเป็นลำดับก่อน - หลัง และไม่ให้เนื้อหาอัดแน่นจนเกินไป โดยแบ่งเนื้อหาเป็นตอนย่อยๆ แล้วอธิบายและฝึกปฏิบัติตามตอนย่อยๆ ที่แบ่งไว้

- อธิบายในแต่ละขั้นตอนอย่างละเอียด ถ้าผู้รับการฝึกอบรมสงสัยต้องหยุดอธิบายเป็นช่วงๆ ให้เข้าใจก่อนจะเสนอเนื้อหาเรื่องใหม่ ถ้าจุดไหนสำคัญควรเน้น

- เปิดโอกาสให้ ถาม - ตอบ ในระหว่างการบรรยายหรือจบการบรรยายและฝึกปฏิบัติ

ขั้นที่ 4 ประเมินผลการฝึกอบรม

- ใบงานความรู้ / ใบงานกิจกรรม / แบบบันทึก

ขั้นที่ 5 แบบทดสอบหลังเรียน

- ประเมินงานสุดท้ายเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ขั้นที่ 6 แบบสะท้อนความคิด

- วิทยากรสรุปผลเห็นภาพรวมทั้งหมด และสรุปข้อบกพร่องและปัญหาที่เกิดขึ้นให้ผู้รับการฝึกอบรมได้ทราบ

สื่อการฝึกอบรม :

1. สื่อ PowerPoint, และเอกสารการฝึกอบรม
2. กรณีตัวอย่าง, ไฟล์เนื้อหา ไฟล์ภาพ ไฟล์เสียง ไฟล์วิดีโอ ใบงาน แบบฝึกปฏิบัติ
3. ใบงานความรู้ / ใบงานกิจกรรม / แบบบันทึก / แบบแบบสะท้อนความคิด

การประเมิน :

1. การทดสอบก่อนฝึกอบรมและหลังฝึกอบรม
2. แบบประเมินจิตสาธารณะ
3. แบบประเมินความพึงพอใจ

ตารางเวลาฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะนิสิต

ครั้งที่	ระยะเวลา ฝึก	วัตถุประสงค์	เนื้อหาฝึกอบรม	กิจกรรม
1	หน่วยที่ 1 6 ชั่วโมง	1. บอกความหมายความสำคัญ จิตสาธารณะ 2. อธิบายการมีจิตสาธารณะ 3. อธิบายการมีหลักธรรม 4 ประการ 4. อธิบายการมีสัจปุริสธรรม 5. อธิบายการมีจิตสำนึก เกี่ยวกับตนเอง	1. จิตสาธารณะ 2. หลักธรรม ๔ ประการ 3. สัจปุริสธรรม 4. จิตสำนึกเกี่ยวกับ ตนเอง	- ทดสอบก่อนฝึกอบรม - บรรยาย - กรณีตัวอย่าง/วิดีโอ - ฝึกปฏิบัติ - ทดสอบหลังฝึกอบรม
2	หน่วยที่ 2 6 ชั่วโมง	1. บอกความหมายความสำคัญ จิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่นได้ 2. อธิบายการมีมนุษยสัมพันธ์ ได้ 3. อธิบาย อคติ 4 ได้ 4. พรหมวิหารธรรม 5. สังคหวัตถุธรรม 6. อธิบายการมีจิตสำนึก เกี่ยวกับผู้อื่นได้	- มนุษย์สัมพันธ์ - อคติ - พรหมวิหารธรรม - สังคหวัตถุธรรม - จิตสำนึกเกี่ยวกับ ผู้อื่น	- ทดสอบจิตสำนึก เกี่ยวกับตนเอง - ทดสอบก่อนฝึกอบรม - บรรยาย - กรณีตัวอย่าง/วิดีโอ - ฝึกปฏิบัติ - ทดสอบหลังฝึกอบรม
3	หน่วยที่ 3 6 ชั่วโมง	1. บอกความหมายความสำคัญ จิตสำนึกเกี่ยวกับสังคมได้ 2. อธิบายการเป็นพลเมืองได้ 3. อธิบายการมีจิตสำนึก เกี่ยวกับสังคมได้	- พลเมือง - จิตสำนึกเกี่ยวกับ สังคม	- ทดสอบจิตสำนึก เกี่ยวกับผู้อื่น - ทดสอบก่อนฝึกอบรม - บรรยาย - กรณีตัวอย่าง/วิดีโอ

ครั้งที่	ระยะเวลา ฝึก	วัตถุประสงค์	เนื้อหาฝึกอบรม	กิจกรรม
				- ฝึกปฏิบัติ - ทดสอบหลังฝึกอบรม
4	3 ชั่วโมง	6. สะท้อนผลการฝึกอบรม		- ทดสอบจิตสำนึก เกี่ยวกับสังคม - สะท้อนผลการ ฝึกอบรม

ตาราง หลักสูตรการฝึกอบรม หน่วยที่ 1
จิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง

ครั้งที่	วัตถุประสงค์	เนื้อหาฝึกอบรม	กิจกรรม	วิทยากร
1	1. บอกความหมาย ความสำคัญจิต สาธารณะและ จิตสำนึกเกี่ยวกับ ตนเองได้ 2. อธิบายการมีจิต สาธารณะได้ 3. อธิบายการมี หลักธรรม 4 ประการได้ 4. อธิบายการมีสัจปุ ริสธรรมได้ 5. อธิบายการมี จิตสำนึกเกี่ยวกับ ตนเองได้	- จิตสาธารณะ - หลักธรรม 4 ประการ - สัจปุริสธรรม - จิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง	- ทดสอบ ก่อนฝึกอบรม - บรรยาย - กรณี ตัวอย่าง/ วิดีโอ - ฝึกปฏิบัติ - ทดสอบหลัง ฝึกอบรม	อ.จิตติชัย รักบำรุง
09.00 - 10.00	1. บอกความหมาย ความสำคัญจิต สาธารณะและ จิตสำนึกเกี่ยวกับ ตนเองได้	ปฐมนิเทศก่อนฝึกอบรม (วิธีการอบรม บทบาทผู้เข้า รับการฝึกอบรม วิธีประเมิน ฯลฯ)- บอกความหมาย ความสำคัญจิตสาธารณะและ จิตสำนึกเกี่ยวกับตนเองได้		

ครั้งที่	วัตถุประสงค์	เนื้อหาฝึกอบรม	กิจกรรม	วิทยากร
10.00 - 10.30	ทดสอบก่อนฝึกอบรม			
10.30 - 12.00	2. อธิบายการมีจิต สาธารณะได้ 3. อธิบายการมี หลักธรรม 4 ประการได้	- จิตสาธารณะ - หลักธรรม 4 ประการ		
12.00 - 13.00	พักรับประทานอาหารกลางวันตามอัธยาศัย			
13.00 - 15.30	4. อธิบายการมีสัจปุ ริสธรรมได้ 5. อธิบายการมี จิตสำนึกเกี่ยวกับ ตนเองได้	- สัจปุริสธรรม - จิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง		
15.30 - 16.00	ทดสอบหลังฝึกอบรม			

หน่วยที่ 1

จิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง

วัตถุประสงค์

1. บอกความหมายความสำคัญจิตสาธารณะและจิตสำนึกเกี่ยวกับตนเองได้
2. อธิบายการมีจิตสาธารณะได้
3. อธิบายการมีหลักธรรม 4 ประการได้
4. อธิบายการมีสัจปุริสธรรมได้
5. อธิบายการมีจิตสำนึกเกี่ยวกับตนเองได้

ประเด็นสำคัญ

1. การรู้ถึงปัญหาเกี่ยวกับตนเอง และเข้าใจบทบาทของตนในฐานะที่เป็นในดำรงชีวิต
2. การสร้างกลไกการส่งเสริมและควบคุมจริยธรรมจิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง

วิธีการฝึกอบรม

การบรรยาย อภิปราย และตอบข้อซักถาม

ผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นนิสิตระดับปริญญาตรี หลักสูตรควบสองปริญญาการศึกษาของวิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

การประเมินผลสัมฤทธิ์

ประเมินการฝึกอบรมจากการทดสอบ

ระยะเวลาดำเนินการ

6 ชั่วโมง

ใบความรู้ หน่วยที่ 1 จิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง

จิตสาธารณะหมายถึง

การคำนึงถึงส่วนรวมร่วมกันและมีส่วนร่วมในเรื่องของส่วนรวม โดยเอาใจใส่เป็นธุระ โดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตัวแต่เป็นประโยชน์ต่อสังคม เป็นความคิดที่ไม่เห็นแก่ตัว มีความปรารถนาที่จะช่วยเหลือ ช่วยแก้ปัญหาให้แก่ผู้อื่นหรือสังคม ไม่ฉวยโอกาสที่จะเอาเปรียบผู้อื่นหรือสังคม และมองโลกในแง่ดีบนพื้นฐานของความเป็นจริง

ความสำคัญของจิตสาธารณะ

เมื่อบุคคลมีจิตสาธารณะแล้วก็จะเกิดความรับผิดชอบต่อส่วนรวมด้วยการหลีกเลี่ยงการใช้และการกระทำที่จะก่อให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อส่วนรวม และถือเป็นหน้าที่ในการดูแลสาธารณสมบัติในวิสัยที่ตนสามารถทำได้ โดยไม่ปิดกั้นโอกาสการใช้ประโยชน์ของผู้อื่น

จิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง

จิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง (Self Consciousness) เป็นจิตสำนึกเพื่อพัฒนาตนเองทำให้ตนเองเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ความขยัน ความรับผิดชอบ ความอดทน โดยใช้หลักธรรม และคุณธรรมของสัตบุรุษ

หลักธรรม 3 ประการ คือ

- 1) หลักการครองตน
- 2) หลักการครองคน
- 3) หลักการครองงาน

1) หลักการครองตน ประกอบด้วย

1.1) เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ดี คือ เป็นผู้ที่มีสุขภาพกาย และ สุขภาพจิตที่ดี

1.1.1) มีสุขภาพกายที่ดี คือ เป็นผู้ที่มีสุขภาพอนามัยที่ดี มีท่วงท่ากิริยา รวมทั้งการแต่งกาย ที่สุภาพ เรียบร้อย ดึงงาม สะอาด และดูสง่างามสมฐานะ

1.1.2) มีสุขภาพจิตที่ดี คือ เป็นผู้ที่มีอัธยาศัยใจคอที่งาม เป็นคนดี มีศีลธรรม ได้แก่ ศรัทธา ศีล สุตะ จาคะ วิริยะ สติ สมาธิ และปัญญา

1.2) ผู้มีกัลยาณมิตรธรรม คือ ผู้มีคุณธรรมของมิตรที่ดี ๗ ประการ คือ

- 1.2.1) เป็นผู้น่ารัก (ปิโย)
- 1.2.2) เป็นผู้น่ารักพบปะ (ครุ)
- 1.2.3) เป็นผู้ไม่นับถือ น่าเจริญใจ (ภาวนีโย)
- 1.2.4) เป็นผู้รู้จักพูดจา (วัตตา)
- 1.2.5) เป็นผู้อดทนต่อถ้อยคำ (วณักขโม)
- 1.2.6) สามารถแสดงชี้แจง ตรงประเด็น (คัมภีริญ จะ กะถัง กัตตา)
- 1.2.7) ไม่ชักนำไปในอฐานะ (โน จัญฐานะ นีโยชะเย)

2) หลักการครองคน

หลักการครองคน ประกอบด้วย ด้วยสถาน 5 คือ

- 2.1) ความสามารถในการประสานสัมพันธ์
- 2.2) ความสามารถจงใจให้เกิดการยอมรับ
- 2.3) ความเสมอภาค
- 2.4) การเป็นผู้มีความเป็นธรรม
- 2.5) การเสริมสร้างความสามัคคีและร่วมกิจกรรมของหมู่คณะ

3) หลักการครองงาน

หลักการครองงาน ประกอบด้วยหลักธรรม คือ อิทธิบาทธรรม ได้แก่

- 3.1) ฉันทะ คือ ความรักงาน จะต้องเป็นผู้รักงานที่ตนมีหน้าที่รับผิดชอบอยู่
- 3.2) วิริยะ คือ ความเพียร จะต้องเป็นผู้มีความขยันหมั่นเพียร
- 3.3) จิตตะ คือ ความเป็นผู้มีใจจดจ่ออยู่กับการงาน
- 3.4) วิมังสา คือ ความเป็นผู้รู้จักพิจารณาเหตุสังเกตผลในการปฏิบัติงานของตนเอง

ลัทธิปริสธรรม

คือ คุณธรรมของสัตบุรุษ คือคนดีมีศีลธรรม มี 7 ประการ คือ

- 1) ฐัมมัญญตา รู้จักเหตุ
- 2) อัถถัญญตา รู้จักผล
- 3) อัถตัญญตา รู้จักคน
- 4) มัตตัญญตา รู้จักประมาณตน
- 5) กาลัญญตา รู้จักกาล
- 6) ปริสัจญตา รู้จักชุมชน
- 7) ปุคคัญญตา รู้จักบุคคล

ใบงานความรู้ หน่วยที่ 1 จิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง

1. จิตสาธารณะคืออะไร

.....

.....

.....

.....

.....

2. จิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง หมายถึง

.....

.....

.....

.....

.....

3. หลักการครองตน มีประโยชน์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

4. หลักการครองคน ประกอบด้วย

.....

.....

.....

5. ศรัทธา คีต ตูตะ จาคะ วิริยะ สติ สมาธิ และปัญญา คือหลักการใด จงอธิบาย

.....

.....

.....

.....

.....

6. วิมังสา คือ

.....

.....

.....

.....

.....

7. อัตถัญญตา รู้จักผล หมายถึง

.....

.....

.....

.....

.....

8. คุณธรรมของสัตบุรุษสัมพันธ์อย่างไรกับจิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง

.....

.....

.....

.....

.....

9. รู้จักเหตุเป็นเรื่องจำเป็นกับจิตสำนึกเกี่ยวกับตนเองอย่างไร จงอธิบาย

.....

.....

.....

.....

.....

10. จิตสำนึกเกี่ยวกับตนเองหากจะให้เกิดขึ้นจริงต้องอาศัยหลักการใดบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

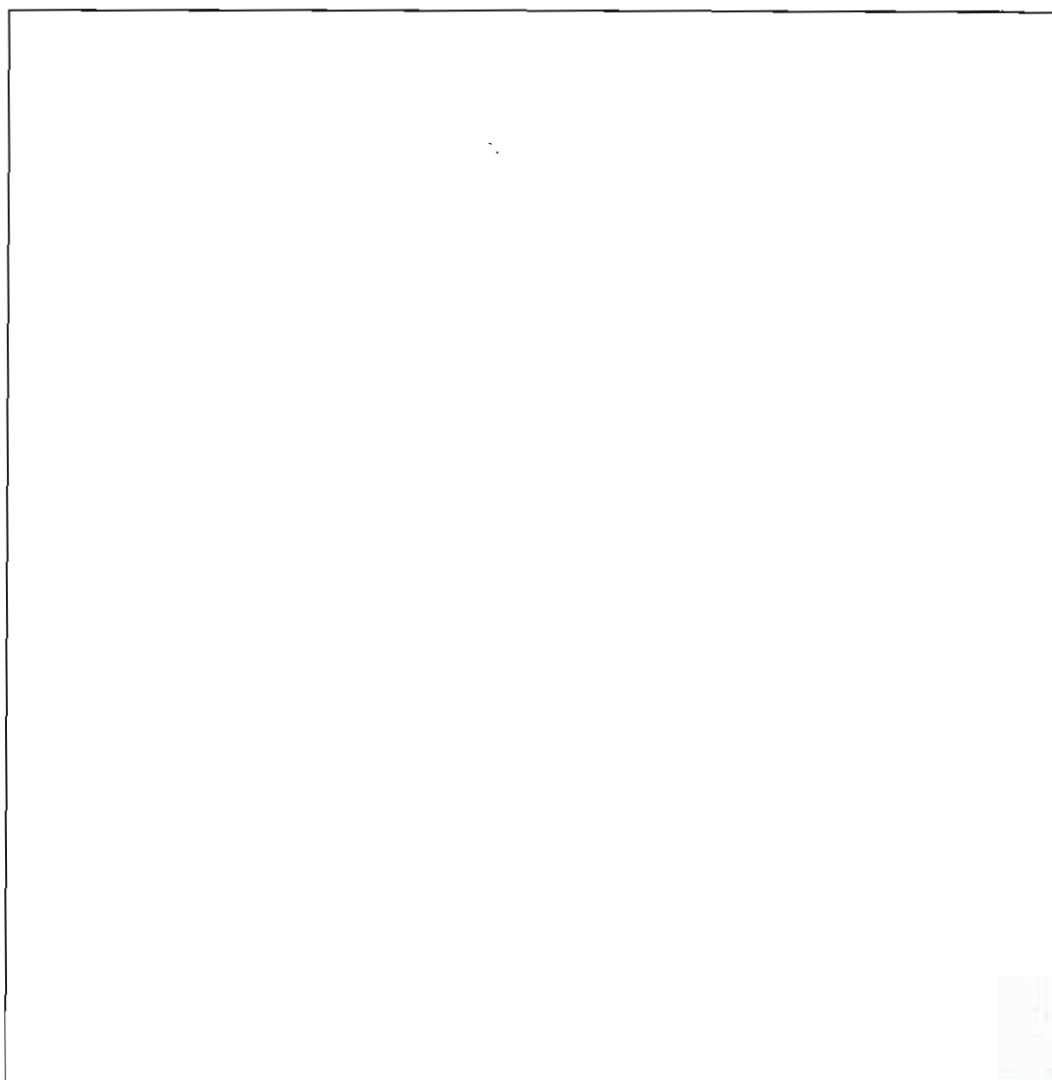
1. กิจกรรมและขั้นตอนในการปฏิบัติด้านจิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง
กิจกรรมที่ 1.1 ชมคลิป คิดตาม

ใบงานกิจกรรมที่ 1.1 ชมคลิป คิดตาม

คำชี้แจง: นิสิตปฏิบัติกิจกรรมดังต่อไปนี้

- 1) นิสิตดูคลิปวิดีโอกรณีตัวอย่าง
- 2) วาดภาพจำลองสถานการณ์จากคลิปที่ได้รับชม
- 3) ตอบคำถามตามประเด็นที่กำหนด

วาดภาพจำลองสถานการณ์ด้านจิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง

ตาราง หลักสูตรการฝึกอบรม หน่วยที่ 2
จิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่น

ครั้งที่	วัตถุประสงค์	เนื้อหาฝึกอบรม	กิจกรรม	วิทยากร
2	1. บอกความหมาย ความสำคัญจิตสำนึก เกี่ยวกับผู้อื่น ได้ 2. อธิบายการมี มนุษยสัมพันธ์ได้ 3. อธิบาย อคติ 4 ได้ 4. พรหมวิหารธรรม 5. สังคหวัตถุธรรม 6. อธิบายการมีสัพปุ ริสธรรมได้ 7. อธิบายการมี จิตสำนึกเกี่ยวกับ ผู้อื่น ได้	- มนุษย์สัมพันธ์ - อคติ - พรหมวิหารธรรม - สังคหวัตถุธรรม - จิตสำนึกเกี่ยวกับ ผู้อื่น	- ทดสอบจิตสำนึก เกี่ยวกับตนเอง - ทดสอบก่อน ฝึกอบรม - กรณีตัวอย่าง/ วิดีโอ - ฝึกปฏิบัติ - ทดสอบหลัง ฝึกอบรม	อ.ฐิติชัย รักบำรุง
09.00 - 09.30	ทดสอบจิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง			
09.30 - 10.00	1. บอกความหมาย ความสำคัญจิตสำนึก เกี่ยวกับผู้อื่น ได้	ปฐมนิเทศก่อน ฝึกอบรม (วิธีการ อบรม บทบาทผู้เข้ารับ การฝึกอบรม วิธี ประเมิน ฯลฯ) - บอกความหมาย ความสำคัญจิตสำนึก		

ครั้งที่	วัตถุประสงค์	เนื้อหาฝึกอบรม	กิจกรรม	วิทยากร
		เกี่ยวกับผู้อื่นได้		
10.00 - 10.30	ทดสอบก่อนฝึกอบรม			
10.30 - 12.00	2. อธิบายการมี มนุษย์สัมพันธ์ได้ 3. อธิบาย อคติ 4 ได้	- มนุษย์สัมพันธ์ - อคติ		
12.00 - 13.00	พักรับประทานอาหารกลางวันตามอัธยาศัย			
13.00 - 15.30	4. พรหมวิหารธรรม 5. สังคหวัตถุธรรม 6. อธิบายการมีสัมปยุ ริสธรรมได้ 7. อธิบายการมี จิตสำนึกเกี่ยวกับ ผู้อื่นได้	- พรหมวิหารธรรม - สังคหวัตถุธรรม - จิตสำนึกเกี่ยวกับ ผู้อื่น		
15.30 - 16.00	ทดสอบหลังฝึกอบรม			

หน่วยที่ 2

จิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่น

หลักการเหตุผล

สมรรถนะหลัก (Core Competency) ที่ 5 จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู (Teacher's Ethics and Integrity) คือ การประพฤติปฏิบัติตนถูกต้องตามหลักคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครู เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน และสังคม เพื่อสร้างความศรัทธาในวิชาชีพครู โดยมุ่งเน้นให้เกิด ความรักและศรัทธา เสียสละ อุทิศตน มีวินัย และความรับผิดชอบในวิชาชีพ การดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม เอื้อเพื่อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือ และไม่เบียดเบียนผู้อื่น การประพฤติปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างที่ดี ในการส่งเสริมผู้อื่นให้ปฏิบัติตนตามหลักจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครู และพัฒนาจนเป็นที่ยอมรับ เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ และสถานการณ์ (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553)

วัตถุประสงค์

เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา จิตสำนึก เกี่ยวกับผู้อื่น (Others Oriented Consciousness) เป็นจิตสำนึกของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของ คนในกลุ่มชนหนึ่ง สังคมหนึ่ง ดังนี้

1. บอกความหมายความสำคัญจิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่น ได้
2. อธิบายการมีมนุษยสัมพันธ์ได้
3. อธิบาย ออกติ 4 ได้
4. พรหมวิหารธรรม
5. สังคหวัตถุธรรม
6. อธิบายการมีจิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่น ได้

ประเด็นสำคัญ

การสร้างกลไกการส่งเสริมและจริยธรรมจิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่น (Others Oriented Consciousness)

วิธีการฝึกอบรม

การบรรยาย อภิปราย และตอบข้อซักถาม

ผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นนิสิตระดับปริญญาตรี วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

การประเมินผลสัมฤทธิ์

ประเมินการฝึกอบรมจากการทดสอบ

ระยะเวลาดำเนินการ

6 ชั่วโมง

ใบความรู้ หน่วยที่ 2 จิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่น

จิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่น

เป็นจิตสำนึกของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของคนในกลุ่มชนหนึ่ง สังคมหนึ่ง เป็นความเห็นอกเห็นใจ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความสามัคคี เป็นจิตสำนึกที่คนไทยส่วนใหญ่ถูกหล่อหลอมมาจากพื้นฐานดั้งเดิมของวัฒนธรรมไทยอยู่แล้วสร้างกันได้ไม่ยากนัก

มนุษยสัมพันธ์

หมายถึง ความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับระหว่างมนุษย์ด้วยกัน หรือความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับบุคคล บุคคลกับกลุ่มหรือสังคม อันจะเป็นสะพานทอดไปสู่การสร้างมิตรภาพ ความพึงพอใจ รักใคร่สนิทสนม ก่อให้เกิดความสุข อันนำมาซึ่งความร่วมมือร่วมใจกันที่จะกระทำสิ่งต่างๆ ร่วมกันให้บรรลุความต้องการได้ มนุษย์เราโดยสัญชาตญาณแล้วย่อมต้องการเข้าสังคม ต้องการคบหาสมาคมกับบุคคลทั่วไป ต้องการเป็นที่ยอมรับของสังคม ต้องการมิตรภาพที่ดีและมีความรู้สึกรักใคร่พอใจ เมื่อเรามีความจำเป็นต้องเข้าสังคม การมีความสัมพันธ์ระหว่างกันย่อมเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นมนุษย์จึงควรรู้จักปรับปรุงตนเองเพื่อให้สามารถสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น บังเกิดผลดี ไม่เกิดความขัดแย้งหรือโกรธเคืองกันความสามารถเข้ากับคนได้เป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินชีวิต ผู้ที่ล้มเหลวในการดำเนินชีวิต ก็คือไม่สามารถเข้ากับคนได้ แม้ท่านจะมีความรู้ความสามารถสูงสักเพียงใด แต่ถ้าไม่สามารถใช้ความรู้ความสามารถดังกล่าวมาพัฒนาตนให้สามารถเข้ากับคนอื่นได้แล้ว ท่านก็จะพบกับความล้มเหลวในชีวิตได้

อคติ 4 ประเภทย่อย

1. ฉันทาคติ หมายถึง ความลำเอียงเพราะรัก เพราะชอบเป็นพิเศษ
2. โทษาคติ หมายถึง ความลำเอียงเพราะชัง เพราะความเกลียดชัง ความไม่ชอบ
3. ภูษาคติ หมายถึง ความลำเอียงเพราะกลัวหรือเกรงใจ
4. โมหาคติ หมายถึง ความลำเอียงเพราะไม่รู้

พรหมวิหารธรรม

1. เมตตา คือ ความรักปรารถนาที่จะให้ผู้อื่นอยู่ดีมีสุข
2. กรุณา คือ ความสงสาร ปรารถนาให้ผู้อื่นทุกข์ เดือดร้อน ให้พ้นทุกข์

3. มุทิตา คือ ความพลอยยินดี ที่ผู้อื่นได้ดี ไม่คิดอิจฉาริษยา
4. อุเบกขา คือ ความวางเฉย ไม่ยินดียินร้าย

สังคหัตถุธรรม

1. ทาน รู้จักให้ปัน สิ่งของ ของตน แก่ผู้อื่นที่ควรให้ปัน
2. ปิยวาจา รู้จักเจรจาอ่อนหวาน คือ กล่าวแต่วาจาที่สุภาพอ่อนโยน
3. อัถถจริยา รู้จักประพฤติสิ่งที่ประ โยชน์แก่ผู้อื่น
4. สมนัตตตา เป็นผู้มีตนเสมอ คือ ไม่ถือตัวเย่อหยิ่ง จองหอง อวดดี

ใบงานความรู้ หน่วยที่ 2 จิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่น

1. จงอธิบายจิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่น

.....

.....

.....

.....

2. มนุษย์สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

3. โทสะคติ หมายถึง และสำคัญอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

4. พรหมวิหารธรรม ประกอบด้วย

.....

.....

.....

.....

.....

5. โมหาคติ หมายถึง อะไร จงอธิบาย

.....

.....

.....

.....

.....

6. สมานัตตตา อยู่ในหลักธรรมใดและสัมพันธ์อย่างไรกับปัญญา

.....

.....

.....

.....

.....

7. จิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่นในความคิดของท่านควรประกอบด้วยหลักการใดบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

8. จงยกตัวอย่างภยากติ

.....

.....

.....

.....

.....

9. ความเกลียดชังเกิดขึ้นได้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

10. จิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่นในบริบทของสังคมไทยเกิดขึ้นได้มากหรือน้อยขึ้นอยู่กับปัจจัยใด

.....

.....

.....

.....

.....

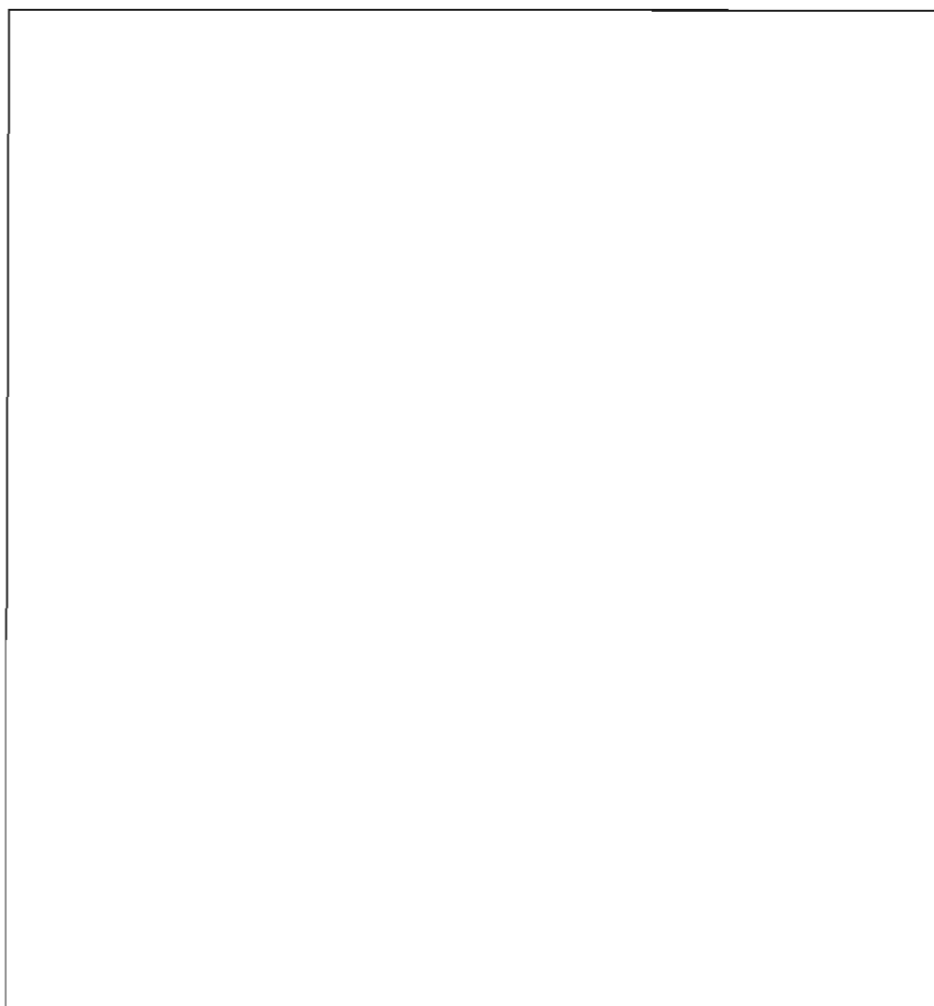
2. กิจกรรมและขั้นตอนในการปฏิบัติด้านจิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่น
กิจกรรมที่ 2.1 ชมคลิป คิดตาม

ใบงานกิจกรรมที่ 2.1 ชมคลิป คิดตาม

คำชี้แจง: นิสิตปฏิบัติกิจกรรมดังต่อไปนี้

- 1) นิสิตดูคลิปวีดิโอกรณีตัวอย่าง
- 2) วาดภาพจำลองสถานการณ์จากคลิปที่ได้รับชม
- 3) ตอบคำถามตามประเด็นที่กำหนด

วาดภาพจำลองสถานการณ์ด้านจิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่น

กิจกรรมที่ 2.2 แสดงบทบาทสมมติ

คำชี้แจง: นิสิตปฏิบัติกิจกรรมดังต่อไปนี้

- 1) นิสิตแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 10 คน เพื่อคิดการแสดงบทบาทสมมติที่เกี่ยวข้องกับจิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่น โดยการนำเสนอสถานการณ์ที่กลุ่มได้คิดขึ้น
- 2) เตรียมการแสดงบทบาทสมมติ ประกอบด้วย การคัดเลือกนักแสดง จัดฉาก เตรียมผู้สังเกตการณ์
- 3) นำเสนอการแสดงบทบาทสมมติให้เพื่อนที่เข้ารับการอบรมรับชม โดยแต่ละกลุ่มมีกิจกรรมให้ผู้เข้าร่วมอบรมทายสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้น หรือ คิดกิจกรรมที่สอดแทรกให้ผู้ชมท่านอื่นมีส่วนร่วม โดยไม่จำกัดรูปแบบของการแสดง ซึ่งผู้เข้าร่วมอบรมมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์อภิปรายถึงสิ่งที่เกิดขึ้นตามกิจกรรมที่แต่ละกลุ่มได้ออกแบบ
- 4) ผู้เข้ารับการอบรมกลุ่มอื่น ร่วมการประเมินผลงานการนำเสนอ
- 5) กลุ่มของนิสิตและผู้ร่วมเข้ารับการอบรม ร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุปผลการปฏิบัติกิจกรรม

บันทึกกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติ

1. นักศึกษามีการวางแผนขั้นตอนการดำเนินการเกี่ยวกับการแสดงบทบาทสมมติอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตาราง หลักสูตรการฝึกอบรม หน่วยที่ 3
จิตสำนึกเกี่ยวกับสังคม

ครั้งที่	วัตถุประสงค์	เนื้อหาฝึกอบรม	กิจกรรม	วิทยากร
3	1. บอกความหมาย ความสำคัญจิตสำนึก เกี่ยวกับสังคมได้ 2. อธิบายการเป็น พลเมืองได้ 3. อธิบายการมี จิตสำนึกเกี่ยวกับ สังคมได้	- จิตสำนึกเกี่ยวกับสังคม - พลเมือง	- บรรยาย - กรณี ตัวอย่าง /วิดีโอ - ฝึกปฏิบัติ	อ.ฐิติชัย รักบำรุง
09.00 - 09.30	ทดสอบจิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่น			
09.30 - 10.00	1. บอกความหมาย ความสำคัญจิตสำนึก เกี่ยวกับสังคมได้	ปฐมนิเทศก่อนฝึกอบรม (วิธีการอบรม บทบาทผู้ เข้ารับการฝึกอบรม วิธี ประเมิน ฯลฯ) - บอกความหมาย ความสำคัญจิตสำนึก เกี่ยวกับสังคมได้		
10.00 - 10.30	ทดสอบก่อนฝึกอบรม			
10.30 - 12.00	2. อธิบายการเป็น พลเมืองได้	- พลเมือง		

ครั้งที่	วัตถุประสงค์	เนื้อหาฝึกอบรม	กิจกรรม	วิทยากร
12.00 - 13.00	พักรับประทานอาหารกลางวันตามอริยาถัย			
13.00 - 15.30	3. อธิบายกรณี จิตสำนึกเกี่ยวกับ สังคม ได้	- จิตสำนึกเกี่ยวกับสังคม		
15.30 - 16.00	ทดสอบหลังฝึกอบรม			

หน่วยที่ 3 จิตสำนึกเกี่ยวกับสังคม

วัตถุประสงค์

1. บอกความหมายความสำคัญจิตสำนึกเกี่ยวกับสังคมได้
2. อธิบายการเป็นพลเมืองได้
3. อธิบายการมีจิตสำนึกเกี่ยวกับสังคมได้

ประเด็นสำคัญ

การสร้างกลไกการส่งเสริมและควบคุมจริยธรรมจิตสำนึกเกี่ยวกับจิตสำนึกสาธารณะ
(Social or Public Consciousness)

วิธีการฝึกอบรม

การบรรยาย อภิปราย และตอบข้อซักถาม

ผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นนิสิตระดับปริญญาตรี วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

การประเมินผลสัมฤทธิ์

ประเมินการฝึกอบรมจากการทดสอบ

ระยะเวลาดำเนินการ

6 ชั่วโมง

ใบความรู้ หน่วยที่ 3 จิตสำนึกเกี่ยวกับสังคม

จิตสำนึกเกี่ยวกับสังคม

เป็นจิตสำนึกที่ตระหนักถึงความสำคัญในการอยู่ร่วมกัน หรือคำนึงถึงผู้อื่นที่ร่วมความสัมพันธ์ เป็น กลุ่มเดียวกัน เป็นจิตสำนึกที่คนไทยยังไม่ค่อยมี และขาดกันอยู่มาก เพราะพื้นฐานความเป็นมาของสังคมไทย สมควรที่จะรีบพัฒนาขึ้น โดยเร็ว เช่น จิตสำนึกด้านเศรษฐกิจ จิตสำนึกด้านการเมือง จิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม จิตสำนึกด้านสุขภาพ เป็นต้น นอกจากนี้มีการศึกษาองค์ประกอบของจิตสาธารณะ ในลักษณะการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์สาธารณสมบัติต่างๆ

พลเมือง

ประชาชนที่ประพฤติปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคมมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเองต่อสังคม และปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมไม่ละเมิดล่วงล้ำสิทธิและเสรีภาพของ บุคคลอื่น มีความกล้าที่จะกระทำเรื่องที่ถูกต้องเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติโดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ของตน

ใบงานความรู้ หน่วยที่ 3 จิตสำนึกเกี่ยวกับสังคม

1. จิตสำนึกเกี่ยวกับสังคม หมายถึง

.....

.....

.....

2. จงอธิบายความสำคัญของ จิตสำนึกเกี่ยวกับสังคม

.....

.....

.....

.....

3. จิตสำนึกเกี่ยวกับสังคมหากจะให้ประสบผลสำเร็จต้องทำอย่างไร

.....

.....

.....

.....

4. พลเมือง หมายถึง

.....

.....

.....

.....

5. พลเมืองสัมพันธ์อย่างไรกับจิตสำนึกเกี่ยวกับสังคม

.....

.....

.....

3. กิจกรรมและขั้นตอนในการปฏิบัติด้านจิตสำนึกต่อสังคม

กิจกรรมที่ 3.1 เรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์

ใบงานกิจกรรมที่ 3.1 เรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์

คำชี้แจง: นิสิตปฏิบัติกิจกรรมดังต่อไปนี้

- 1) นิสิตแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 10 คนเพื่อดำเนินกิจกรรมเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์
- 2) นิสิตแต่ละกลุ่มจะได้รับ โน้ตบุ๊กกลุ่มละ 2 เครื่องเพื่อสืบค้นข้อมูล และตัวอย่าง

เกี่ยวกับจิตสำนึกต่อสังคม

- 3) นิสิตแต่ละกลุ่มร่วมกันคัดเลือกและนำเสนอผลงานที่ได้จากการสืบค้นแก่เพื่อนกลุ่มอื่น และตอบคำถามในใบงาน

1. กลุ่มนิสิตมีการวางแผนเพื่อปฏิบัติกิจกรรมอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. แหล่งการเรียนรู้ที่นิสิตใช้ในการสืบค้นข้อมูล และนิสิต มีวิธีการตัดสินใจในการคัดเลือกเรื่องที่จะนำมาเสนอเพื่อนกลุ่มอื่นอย่างไร

.....

.....

.....

กิจกรรมที่ 3.2 กิจกรรม ร่วมสร้างกิจกรรมจิตสาธารณะเพื่อสังคม

คำชี้แจง: นิติปฏิบัติกิจกรรมดังต่อไปนี้

- 1) นิติแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 10 คน เพื่อคิดและวางแผน ตลอดจนทำโครงการจิตสาธารณะ เพื่อสังคม โดยคิดโครงการขึ้นมากลุ่มละ 1 กิจกรรม
- 2) บันทึกการวางแผน การจัดกิจกรรมโครงการ
- 3) กำหนดระยะเวลาการดำเนินกิจกรรม 1 สัปดาห์
- 4) เตรียมการนำเสนอผลที่ได้จากการทำโครงการ
- 5) กลุ่มของนิติและผู้ร่วมเข้ารับการอบรม ร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุปผล การปฏิบัติกิจกรรม

ตาราง หลักสูตรการฝึกอบรม ครั้งที่ 4
สะท้อนผลการฝึกอบรม

ครั้งที่	วัตถุประสงค์	เนื้อหาฝึกอบรม	กิจกรรม	วิทยากร
4	สะท้อนผลการฝึกอบรม	- จิตสำนึกเกี่ยวกับสังคม - พลเมือง	- ทดสอบจิตสำนึกเกี่ยวกับสังคม - สะท้อนผลการฝึกอบรม	อ.ฐิติชัย รักบำรุง
09.00 - 09.30	ทดสอบจิตสำนึกเกี่ยวกับสังคม			
09.30 - 12.00	สะท้อนผลการฝึกอบรม			

ภาคผนวก ข

คู่มือผู้เข้ารับการฝึกอบรมชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต
วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

คู่มือสำหรับผู้รับการฝึกอบรม
ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะนิสิต
วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

คำนำ

วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาวิชาชีพครู โดยเป็นส่วนงานที่รับผิดชอบผลิตครู มุ่งเน้นให้นิสิตเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะ ซึ่งสอดคล้องกับสมรรถนะครู ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสมรรถนะหลัก (Core Competency) ที่ 5 จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู (Teacher's Ethics and Integrity) คือ การประพฤติปฏิบัติตนถูกต้องตามหลักคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครู เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน และสังคม เพื่อสร้างความศรัทธาในวิชาชีพครู โดยมุ่งเน้นให้เกิด ความรักและศรัทธา เสียสละ อุทิศตน มีวินัย และความรับผิดชอบต่อวิชาชีพ การดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม เอื้อเพื่อแผ้วถ่อช่วยเหลือ และไม่เบียดเบียนผู้อื่น การประพฤติปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างที่ดี ในการส่งเสริมผู้อื่นให้ปฏิบัติตนตามหลักจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครู และพัฒนาจนเป็นที่ยอมรับ เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ และสถานการณ์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) ผู้ที่จะประกอบวิชาชีพครูนี้จึงเป็นผู้ที่มีบทบาทอบรมสั่งสอนผู้อื่นทั้งด้านวิชาการ วิชาชีพและการใช้ชีวิต เป็นต้นแบบของเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติ การจัดกิจกรรมส่งเสริมจิตสาธารณะให้นิสิตทำกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นความมุ่งหวังที่จะสร้างจิตสาธารณะและคุณลักษณะแฝงอื่น ๆ ที่พึงประสงค์

ผู้วิจัยจึงพัฒนาชุดฝึกอบรม ขึ้นเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

นายฐิติชัย รักบำรุง
ผู้วิจัย

คำแนะนำในการใช้คู่มือ

⊕ กลุ่มเป้าหมาย ผู้ใช้คู่มือนี้ คือ

- นิสิตระดับปริญญาตรี หลักสูตรควบสองปริญญาการศึกษาของ วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

⊕ คำแนะนำ

- โปรดทำความเข้าใจกับรายละเอียดต่าง ๆ ในคู่มือนี้อย่างชัดเจนก่อนทำการฝึกอบรม
- คู่มือนี้เป็นแนวทางในการดำเนินการฝึกอบรม "หลักสูตรการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตวิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา
- ผู้ใช้คู่มือนี้ในการจัดโครงการฝึกอบรม ต้องมีความสมัครใจในการอบรมเพราะการปรับทัศนคติทางจิตสาธารณะเป็นเรื่องของการเปิดใจในการฝึกอบรมอย่างเพียงพอที่จะเข้าใจในเนื้อหาที่ประกอบอยู่ในหลักสูตร
- หากมีข้อสงสัยประการใด หรือต้องการคำแนะนำเพิ่มเติม โปรดติดต่อสอบถามที่

อาจารย์จิตติชัย รักบำรุง

วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

19 หมู่ 2 ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา 56000

โทรศัพท์ 085 - 3973191

คู่มือสำหรับผู้รับการฝึกอบรม
เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต
วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา เป็นชุดสำเร็จรูปที่จัดเตรียมและกำหนดปัจจัยสิ่งอำนวยความสะดวกและสภาพแวดล้อมที่จะช่วยให้ผู้รับการฝึกอบรม สามารถดำเนินการฝึกอบรม ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังนี้

1. ศึกษาคู่มืออย่างละเอียด โดยเฉพาะแผนการฝึกอบรม และเนื้อหาขั้นตอนการฝึกปฏิบัติในแต่ละหัวข้อก่อนลงมือฝึกปฏิบัติจริงเพื่อป้องกันข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นและสามารถทำงานได้ถูกต้องตามขั้นตอน

1.1 ก่อนฝึกอบรมตรวจเช็ควัสดุ อุปกรณ์ให้สมบูรณ์ มีครบถ้วนตามที่แจ้งไว้ในคู่มือหรือไม่

1.2 ทำกิจกรรมที่กำหนดอย่างตั้งใจ เช่น ใบบงาน แบบฝึกปฏิบัติ แบบทดสอบก่อน-หลังฝึกอบรม

1.3 เมื่อเกิดข้อสงสัยต้องสอบถามวิทยากร/ผู้สอน/ผู้ช่วยสอนทันที

2. บทบาทผู้เข้ารับการฝึกอบรม

2.1 ศึกษาแผนการฝึกอบรมให้เข้าใจและปฏิบัติตามคู่มือการฝึกปฏิบัติอย่างเคร่งครัด

2.2 เมื่อเกิดข้อสงสัยระหว่างฝึกอบรมต้องสอบถามวิทยากร

2.3 ขณะวิทยากรสอนต้องคอยสังเกตทุกขั้นตอนอย่างตั้งใจเพื่อให้สามารถนำไปปฏิบัติจริงให้ถูกต้องตามขั้นตอน

2.4 หลังจากดูการสอน โดยวิทยากรเสร็จต้องทำใบบงานความรู้ / ใบบกิจกรรม ด้วยตนเองทันที ถ้ามีปัญหาหรือข้อสงสัยต้องสอบถามวิทยากรทันที

2.5 ต้องฝึกตามคู่มือกำหนดให้ครบถ้วนทุกกิจกรรม

3. ขั้นตอนการฝึกอบรม ดำเนินการ ดังนี้

1) เตรียมเริ่มต้นเข้ารับการอบรม

2) แบบทดสอบก่อนเรียน / แบบวัดจิตสาธารณะ

3) ฝึกอบรม

- บรรยาย / ใบบความรู้ / กรณีตัวอย่าง / วิดีโอ

4) ประเมินผลการฝึกอบรม

- ใบงานความรู้ / ใบงานกิจกรรม / แบบบันทึก

5) แบบทดสอบหลังเรียน

6) แบบสะท้อนความคิด

4. แผนการฝึกอบรม

หลักสูตร : การใช้ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

ชุดฝึกอบรม : เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ

ประเด็น : จิตสาธารณะ

แนวคิด : การปลูกฝังจิตใจให้บุคคลมีความรับผิดชอบ ต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม เป็นการสร้างคุณธรรม จริยธรรมที่เกิดขึ้นภายใน เรียกว่า จิตสาธารณะ เป็นสิ่งสำคัญที่จะปลูกจิตสำนึกให้คนรู้จักเสียสละ ร่วมแรงร่วมใจในการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม

วัตถุประสงค์:

1. บอกความหมายความสำคัญจิตสาธารณะ
2. อธิบายการมีจิตสาธารณะ
3. อธิบายการมีหลักธรรม 4 ประการ
4. อธิบายการมีสี่ปฐพีธรรม
5. อธิบายการมีจิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง

กระบวนการฝึกอบรม :

ขั้นที่ 1 เตรียมเริ่มต้นเข้ารับการอบรม

- ผู้เข้ารับการฝึกอบรม เตรียมทุกอย่างที่จำเป็นสำหรับฝึกอบรม ได้แก่ ทำความเข้าใจกับเนื้อหาสาระที่จะอบรม ศึกษาขั้นตอนการอบรม ขั้นตอนการฝึกปฏิบัติ ทรัพยากรสำหรับฝึกปฏิบัติ เช่น ไฟล์เนื้อหา ไฟล์ภาพ ไฟล์เสียง ไฟล์วิดีโอ ใบงาน แบบฝึกปฏิบัติ

ขั้นที่ 2 แบบทดสอบก่อนเรียน / แบบวัดจิตสาธารณะ

ขั้นที่ 3 ฝึกอบรม

- ทำความเข้าใจกับเนื้อหาสาระที่จะอบรม ศึกษาขั้นตอนการอบรม ขั้นตอนการฝึกปฏิบัติ

ขั้นที่ 4 ประเมินผลการฝึกอบรม

- ใบงานความรู้ / ใบงานกิจกรรม / แบบบันทึก

ขั้นที่ 5 แบบทดสอบหลังเรียน

- ประเมินงานสุดท้ายเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ขั้นที่ 6 แบบสะท้อนความคิด

- สรุปผลให้เห็นภาพรวมทั้งหมด แลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่มและวิทยากร

สื่อการฝึกอบรม :

1. สื่อ PowerPoint, และเอกสารการฝึกอบรม
2. กรณีตัวอย่าง, ไฟล์เนื้อหา ไฟล์ภาพ ไฟล์เสียง ไฟล์วิดีโอ ใบงาน แบบฝึกปฏิบัติ
3. ใบงานความรู้ / ใบงานกิจกรรม / แบบบันทึก / แบบแบบสะท้อนความคิด

การประเมิน :

1. การทดสอบก่อนฝึกอบรมและหลังฝึกอบรม
2. แบบประเมินจิตสาธารณะ
3. แบบประเมินความพึงพอใจ

ตารางเวลาฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธาณะนินิต

ครั้งที่	ระยะเวลาฝึก	วัตถุประสงค์	เนื้อหาฝึกอบรม	กิจกรรม
1	หน่วยที่ 1 6 ชั่วโมง	1. บอกความหมาย ความสำคัญจิตสาธาณะ 2. อธิบายการมีจิตสาธาณะ 3. อธิบายการมีหลักธรรม 4 ประการ 4. อธิบายการมีสัจปฐิธรรม 5. อธิบายการมีจิตสำนึก เกี่ยวกับตนเอง	1. จิตสาธาณะ 2. หลักธรรม 3 ประการ 3. สัจปฐิธรรม 4. จิตสำนึกเกี่ยวกับ ตนเอง	- ทดสอบก่อน เรียน - บรรยาย - กรณีตัวอย่าง/ วิดีโอ - ฝึกปฏิบัติ - ทดสอบหลัง เรียน
2	หน่วยที่ 2 6 ชั่วโมง	1. บอกความหมาย ความสำคัญจิตสำนึกเกี่ยวกับ ผู้อื่นได้ 2. อธิบายการมีมนุษย์ สัมพันธ์ได้ 3. อธิบาย อคติ 4 ได้ 4. พรหมวิหารธรรม 5. สังคหัตถุธรรม 6. อธิบายการมีจิตสำนึก เกี่ยวกับผู้อื่นได้	- มนุษย์สัมพันธ์ - อคติ - พรหมวิหารธรรม - สังคหัตถุธรรม - จิตสำนึกเกี่ยวกับ ผู้อื่น	- ทดสอบ จิตสำนึกเกี่ยวกับ ตนเอง - ทดสอบก่อน เรียน - บรรยาย - กรณีตัวอย่าง/ วิดีโอ - ฝึกปฏิบัติ - ทดสอบหลัง เรียน
3	หน่วยที่ 3 6 ชั่วโมง	1. บอกความหมาย ความสำคัญจิตสำนึกเกี่ยวกับ สังคมได้ 2. อธิบายการเป็นพลเมืองได้ 3. อธิบายการมีจิตสำนึก เกี่ยวกับสังคมได้	- พลเมือง - จิตสำนึกเกี่ยวกับ สังคม	- ทดสอบ จิตสำนึกเกี่ยวกับ ผู้อื่น - ทดสอบก่อน เรียน - บรรยาย

ครั้งที่	ระยะเวลา ฝึก	วัตถุประสงค์	เนื้อหาฝึกอบรม	กิจกรรม
				<ul style="list-style-type: none"> - กรณีตัวอย่าง/ วิดีโอ - ฝึกปฏิบัติ - ทดสอบหลัง เรียน
4	3 ชั่วโมง	6. สะท้อนผลการฝึกอบรม		<ul style="list-style-type: none"> - ทดสอบ จิตสำนึกเกี่ยวกับ สังคม - สะท้อนผลการ ฝึกอบรม

ตาราง หลักสูตรการฝึกอบรม หน่วยที่ 1
จิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง

ครั้งที่	วัตถุประสงค์	เนื้อหาฝึกอบรม	กิจกรรม	วิทยากร
1	1. บอกความหมาย ความสำคัญจิต สาธารณะและ จิตสำนึกเกี่ยวกับ ตนเองได้ 2. อธิบายการมีจิต สาธารณะได้ 3. อธิบายการมี หลักธรรม 4 ประการได้ 4. อธิบายการมีสัจปุ ริสธรรมได้ 5. อธิบายการมี จิตสำนึกเกี่ยวกับ ตนเองได้	- จิตสาธารณะ - หลักธรรม 3 ประการ - สัจปุริสธรรม - จิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง	- ทดสอบก่อน เรียน - บรรยาย - กรณีตัวอย่าง/ วีดิโอ - ฝึกปฏิบัติ - ทดสอบหลัง เรียน	อ.ฐิติชัย รักบำรุง
09.00 - 10.00	1. บอกความหมาย ความสำคัญจิต สาธารณะและ จิตสำนึกเกี่ยวกับ ตนเองได้	ปฐมนิเทศก่อนฝึกอบรม (วิธีการอบรม บทบาทผู้ เข้ารับการฝึกอบรม วิธี ประเมิน ฯลฯ) - บอกความหมาย ความสำคัญจิตสาธารณะ และจิตสำนึกเกี่ยวกับ ตนเองได้		
10.00 - 10.30	ทดสอบก่อนเรียน			

ครั้งที่	วัตถุประสงค์	เนื้อหาฝึกอบรม	กิจกรรม	วิทยากร
10.30 - 12.00	2. อธิบายการมีจิต สาธารณะได้ 3. อธิบายการมี หลักธรรม 4 ประการได้	- จิตสาธารณะ - หลักธรรม 3 ประการ		
12.00 - 13.00	พักรับประทานอาหารกลางวันตามอัชยาศัย			
13.00 - 15.30	4. อธิบายการมีสัจปุ ริสธรรมได้ 5. อธิบายการมี จิตสำนึกเกี่ยวกับ ตนเองได้	- สัจปุริสธรรม - จิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง		
15.30 - 16.00	ทดสอบหลังเรียน			

หน่วยที่ 1

จิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง

วัตถุประสงค์

1. บอกความหมายความสำคัญจิตสาธารณะและจิตสำนึกเกี่ยวกับตนเองได้
2. อธิบายการมีจิตสาธารณะได้
3. อธิบายการมีหลักธรรม 3 ประการได้
4. อธิบายการมีศัพฺปฐริสธรรมได้
5. อธิบายการมีจิตสำนึกเกี่ยวกับตนเองได้

ประเด็นสำคัญ

1. การรู้ถึงปัญหาเกี่ยวกับตนเอง และเข้าใจบทบาทของตนในฐานะที่เป็นในดำรงชีวิต
2. การสร้างกลไกการส่งเสริมและควบคุมจริยธรรมจิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง

วิธีการฝึกอบรม

การบรรยาย อภิปราย และตอบข้อซักถาม

ผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นนิสิตระดับปริญญาตรี หลักสูตรควบสองปริญญาการศึกษาของ
วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

การประเมินผลสัมฤทธิ์

ประเมินการฝึกอบรมจากการทดสอบ

ระยะเวลาดำเนินการ

6 ชั่วโมง

ใบความรู้ หน่วยที่ 1 จิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง

จิตสาธารณะหมายถึง

การคำนึงถึงส่วนรวมร่วมกันและมีส่วนร่วมในเรื่องของส่วนรวมโดยเอาใจใส่เป็นธุระ โดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตัวแต่เป็นประโยชน์ต่อสังคม เป็นความคิดที่ไม่เห็นแก่ตัว มีความปรารถนาที่จะช่วยเหลือ ช่วยแก้ปัญหาให้แก่ผู้อื่นหรือสังคม ไม่ฉวยโอกาสที่จะเอาเปรียบผู้อื่นหรือสังคม และมองโลกในแง่ดีบนพื้นฐานของความเป็นจริง

ความสำคัญของจิตสาธารณะ

เมื่อบุคคลมีจิตสาธารณะแล้วก็จะเกิดความรับผิดชอบต่อส่วนรวมด้วยการหลีกเลี่ยงการใช้และการกระทำที่จะก่อให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อส่วนรวม และถือเป็นหน้าที่ในการดูแลสาธารณสมบัติในวิสัยที่ตนสามารถทำได้ โดยไม่ปิดกั้น โอกาสการใช้ประโยชน์ของผู้อื่น

จิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง

จิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง (Self Consciousness) เป็นจิตสำนึกเพื่อพัฒนาตนเองทำให้ตนเองเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น มีความขยัน ความรับผิดชอบ ความอดทน โดยใช้หลักธรรม และคุณธรรมของสัจบุรุษ

หลักธรรม 3 ประการ คือ

- 1) หลักการครองตน
- 2) หลักการครองคน
- 3) หลักการครองงาน

1) หลักการครองตน ประกอบด้วย

1.1) เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ดี คือ เป็นผู้ที่มีสุขภาพกาย และ สุขภาพจิตที่ดี

1.1.1) มีสุขภาพกายที่ดี คือ เป็นผู้ที่มีสุขภาพอนามัยที่ดี มีท่วงท่ากิริยา รวมทั้งการแต่งกาย ที่สุภาพ เรียบร้อย ดึงงาม สะอาด และดูสง่างามสมฐานะ

1.1.2) มีสุขภาพจิตที่ดี คือ เป็นผู้ที่มีอัธยาศัยใจคอที่งาม เป็นคนดี มีศีลธรรม ได้แก่ ศรัทธา ศีล สุตะ จาคะ วิริยะ สติ สมาธิ และปัญญา

1.2) ผู้มีกัลยาณเมตตธรรม คือ ผู้มีคุณธรรมของมิตรที่ดี 7 ประการ คือ

- 1.2.1) เป็นผู้น่ารัก (ปิโย)
- 1.2.2) เป็นผู้นำเคารพบูชา (ครุ)
- 1.2.3) เป็นผู้ไม่น่าถ้อ น่าเจริญใจ (ภาวนีโย)
- 1.2.4) เป็นผู้รู้จักพูดจา (วัตตา)
- 1.2.5) เป็นผู้อดทนต่อถ้อยคำ (วณักขโม)
- 1.2.6) สามารถแสดงที่แข็ง ตรงประเด็น (คัมภีรญฺ จะ กะถัง กัตตา)
- 1.2.7) ไม่ชักนำไปในอฐานะ (โน จัญฺฐาเน นโยชะเย)

2) หลักการครองคน

หลักการครองคน ประกอบด้วย ค้ำยันสถาน 5 คือ

- 2.1) ความสามารถในการประสานสัมพันธ์
- 2.2) ความสามารถจูงใจให้เกิดการยอมรับ
- 2.3) ความเสมอภาค
- 2.4) การเป็นผู้มีความเป็นธรรม
- 2.5) การเสริมสร้างความสามัคคีและร่วมกิจกรรมของหมู่คณะ

3) หลักการครองงาน

หลักการครองงาน ประกอบด้วยหลักธรรม คือ อิทธิบาทธรรม ได้แก่

- 3.1) ฉันทะ คือ ความรักงาน จะต้องเป็นผู้รักงานที่ตนมีหน้าที่รับผิดชอบอยู่
- 3.2) วิริยะ คือ ความเพียร จะต้องเป็นผู้มีความขยันหมั่นเพียร
- 3.3) จิตตะ คือ ความเป็นผู้มีใจจดจ่ออยู่กับการทำงาน
- 3.4) วิมังสา คือ ความเป็นผู้รู้จักพิจารณาเหตุสังเกตุผลในการปฏิบัติงานของตนเอง

สัพปุริสธรรม

คือ คุณธรรมของสัตบุรุษ คือคนดีมีศีลธรรม 7 ประการ คือ

- 1) ชัมมัญญุตตา รู้จักเหตุ
- 2) อัถถัญญุตตา รู้จักผล
- 3) อัถตัญญุตตา รู้จักตน
- 4) มัตตัญญุตตา รู้จักประมาณตน
- 5) กาลัญญุตตา รู้จักกาล

6) ปริสัจจตุตา รัฐจักขุมชน

7) ปุคตัจจตุตา รัฐจักขุคคต

ใบงานความรู้ หน่วยที่ 1 จิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง

1. จิตสาธารณะคืออะไร

.....

.....

.....

.....

.....

2. จิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง หมายถึง

.....

.....

.....

.....

.....

3. หลักการครองตน มีประโยชน์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

4. หลักการครองคน ประกอบด้วย

.....

.....

.....

.....

.....

5. ศรัทธา ศีล สุตะ จาคะ วิริยะ สติ สมาธิ และปัญญา คือหลักการใด จงอธิบาย

.....

.....

.....

.....

.....

6. วิมังสา คือ

.....

.....

.....

.....

.....

7. อัตถัญญตา รู้จักผล หมายถึง

.....

.....

.....

.....

.....

8. คุณธรรมของสัตบุรุษสัมพันธ์อย่างไรกับจิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง

.....

.....

.....

.....

.....

9. รู้จักเหตุเป็นเรื่องจำเป็นกับจิตสำนึกเกี่ยวกับตนเองอย่างไร จงอธิบาย

.....

.....

.....

.....

.....

10. จิตสำนึกเกี่ยวกับตนเองหากจะให้เกิดขึ้นจริงต้องอาศัยหลักการใดบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

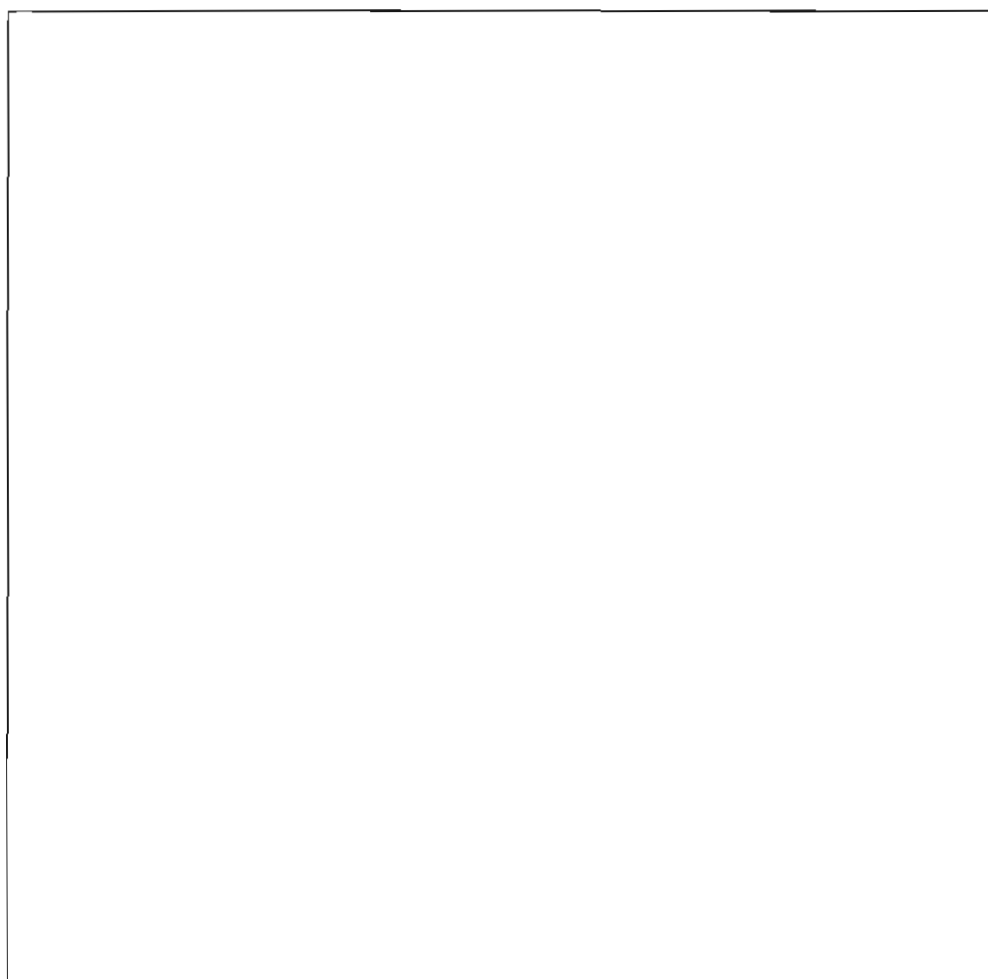
1. กิจกรรมและขั้นตอนในการปฏิบัติด้านจิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง
กิจกรรมที่ 1.1 ชมคลิป คิดตาม

ใบงานกิจกรรมที่ 1.1 ชมคลิป คิดตาม

คำชี้แจง: นิสิตปฏิบัติกิจกรรมดังต่อไปนี้

- 1) นิสิตดูคลิปวีดิทัศน์กรณีตัวอย่าง
- 2) วาดภาพจำลองสถานการณ์จากคลิปที่ได้รับชม
- 3) ตอบคำถามตามประเด็นที่กำหนด

วาดภาพจำลองสถานการณ์ด้านจิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง

2. เนื้อเรื่องที่เลือกมาเพื่อแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวข้องกับจิตสำนึกเกี่ยวกับตนเองอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตาราง หลักสูตรการฝึกอบรม หน่วยที่ 2
จิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่น

ครั้งที่	วัตถุประสงค์	เนื้อหาฝึกอบรม	กิจกรรม	วิทยากร
2	1. บอกความหมาย ความสำคัญจิตสำนึก เกี่ยวกับผู้อื่น ได้ 2. อธิบายการมี มนุษย์สัมพันธ์ได้ 3. อธิบาย อคติ 4 ได้ 4. พรหมวิหารธรรม 5. สังคหวัตถุธรรม 6. อธิบายการมีสัพปุ ริสธรรมได้ 7. อธิบายการมี จิตสำนึกเกี่ยวกับ ผู้อื่น ได้	- มนุษย์สัมพันธ์ - อคติ - พรหมวิหารธรรม - สังคหวัตถุธรรม - จิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่น	- ทดสอบจิตสำนึก เกี่ยวกับตนเอง - ทดสอบก่อนเรียน - กรณีตัวอย่าง/ วิดีโอ - ฝึกปฏิบัติ - ทดสอบหลังเรียน	อ.จิตติชัย รักบำรุง
09.00 - 09.30	ทดสอบจิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง			
09.30 - 10.00	1. บอกความหมาย ความสำคัญจิตสำนึก เกี่ยวกับผู้อื่น ได้	ปฐมนิเทศก่อนฝึกอบรม (วิธีการอบรม บทบาทผู้ เข้ารับการฝึกอบรม วิธี ประเมิน ฯลฯ) - บอกความหมาย ความสำคัญจิตสำนึก เกี่ยวกับผู้อื่น ได้		
10.00 - 10.30	ทดสอบก่อนเรียน			

ครั้งที่	วัตถุประสงค์	เนื้อหาฝึกอบรม	กิจกรรม	วิทยากร
10.30 - 12.00	2. อธิบายการมี มนุษย์สัมพันธ์ได้ 3. อธิบาย อคติ 4 ได้	- มนุษย์สัมพันธ์ - อคติ		
12.00 - 13.00	พักรับประทานอาหารกลางวันตามอัชยาศัย			
13.00 - 15.30	4. พรหมวิหารธรรม 5. สังคหัตถุธรรม 6. อธิบายการมีสัมป ริสธรรมได้ 7. อธิบายการมี จิตสำนึกเกี่ยวกับ ผู้อื่นได้	- พรหมวิหารธรรม - สังคหัตถุธรรม - จิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่น		
15.30 - 16.00	ทดสอบหลังเรียน			

หน่วยที่ 2

จิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่น

หลักการเหตุผล

สมรรถนะหลัก (Core Competency) ที่ 5 จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู (Teacher's Ethics and Integrity) คือ การประพฤติปฏิบัติตนถูกต้องตามหลักคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครู เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน และสังคม เพื่อสร้างความศรัทธาในวิชาชีพครู โดยมุ่งเน้นให้เกิด ความรักและศรัทธา เสียสละ อุทิศตน มีวินัย และความรับผิดชอบในวิชาชีพ การดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม เอื้อเพื่อพ่อแม่ ช่วยเหลือ และไม่เบียดเบียนผู้อื่น การประพฤติปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างที่ดี ในการส่งเสริมผู้อื่นให้ปฏิบัติตามหลักจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครู และพัฒนาจนเป็นที่ยอมรับ เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ และสถานการณ์ (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553)

วัตถุประสงค์

เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา จิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่น (Others Oriented Consciousness) เป็นจิตสำนึกของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของคนในกลุ่มชนหนึ่ง สังคมหนึ่ง ดังนี้

1. บอกความหมายความสำคัญจิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่นได้
2. อธิบายการมีมนุษยสัมพันธ์ได้
3. อธิบาย ออกติ 4 ได้
4. พรหมวิหารธรรม
5. สังคหวัตถุธรรม
6. อธิบายการมีจิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่นได้

ประเด็นสำคัญ

การสร้างกลไกการส่งเสริมและจริยธรรมจิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่น (Others Oriented Consciousness)

วิธีการฝึกอบรม

การบรรยาย อภิปราย และตอบข้อซักถาม

ผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นนิสิตระดับปริญญาตรี วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

การประเมินผลสัมฤทธิ์

ประเมินการฝึกอบรมจากการทดสอบ

ระยะเวลาดำเนินการ

6 ชั่วโมง

ใบความรู้ หน่วยที่ 2 จิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่น

จิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่น

เป็นจิตสำนึกของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของคนในกลุ่มชนหนึ่ง สังคมหนึ่ง เป็นความเห็นอกเห็นใจ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความสามัคคี เป็นจิตสำนึกที่คนไทยส่วนใหญ่ถูกหล่อหลอมมาจากพื้นฐานดั้งเดิมของวัฒนธรรมไทยอยู่แล้วสร้างกันได้ไม่ยากนัก

มนุษยสัมพันธ์

หมายถึง ความสัมพันธ์เกี่ยวข้อระหว่างมนุษย์ด้วยกัน หรือความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับบุคคล บุคคลกับกลุ่มหรือสังคม อันจะเป็นสะพานทอดไปสู่การสร้างมิตรภาพ ความพึงพอใจ รักใคร่สนิทสนม ก่อให้เกิดความสุข อันนำมาซึ่งความร่วมมือร่วมใจกันที่จะกระทำสิ่งต่างๆ ร่วมกันให้บรรลุความต้องการได้ มนุษย์เราโดยสัญชาตญาณแล้วย่อมต้องการเข้าสังคม ต้องการคบหาสมาคมกับบุคคลทั่วไป ต้องการเป็นที่ยอมรับของสังคม ต้องการมิตรภาพที่ดีและมีความรู้สึกพึงพอใจ เมื่อเรามีความจำเป็นต้องเข้าสังคม การมีความสัมพันธ์ระหว่างกันย่อมเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นมนุษย์จึงควรรู้จักปรับปรุงตนเองเพื่อให้สามารถสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น บังเกิดผลดี ไม่เกิดความขัดแย้งหรือโกรธเคืองกันความสามารถเข้ากับคนได้เป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินชีวิต ผู้ที่ล้มเหลวในการดำเนินชีวิต ก็คือไม่สามารถเข้ากับคนได้ แม้ท่านจะมีความรู้ความสามารถสูงสักเพียงใด แต่ถ้าไม่สามารถใช้ความรู้ความสามารถดังกล่าวมาพัฒนาตนให้สามารถเข้ากับคนอื่นได้แล้ว ท่านก็จะพบกับความล้มเหลวในชีวิตได้

อคติ 4 ประเภทย่อย

1. ฉันทาคติ หมายถึง ความลำเอียงเพราะรัก เพราะชอบเป็นพิเศษ
2. โทสาคติ หมายถึง ความลำเอียงเพราะชัง เพราะความเกลียดชัง ความไม่ชอบ
3. ภยาคติ หมายถึง ความลำเอียงเพราะกลัวหรือเกรงใจ
4. โมหาคติ หมายถึง ความลำเอียงเพราะไม่รู้

พรหมวิหารธรรม

1. เมตตา คือ ความรัก ปราบปรามที่จะทำให้ผู้อื่นอยู่ดีมีสุข
2. กรุณา คือ ความสงสาร ปราบปรามให้ผู้อื่นทุกข์ เตือดร้อน ให้พ้นทุกข์

3. มุทิตา คือ ความพลอยยินดี ที่ผู้อื่นได้ดี ไม่คิดอิจฉาริษยา
4. อุเบกขา คือ ความวางเฉย ไม่ยินดียินร้าย

สังกหัตถุธรรม

1. ทาน รู้จักให้ปัน สิ่งของ ของตน แก่ผู้อื่นที่ควรให้ปัน
2. ปิยวาจา รู้จักเจรจาอ่อนหวาน คือ กล่าวแต่วาจาที่สุภาพอ่อนโยน
3. อัคคจริยา รู้จักประพฤติสิ่งที่ประ โยชน์แก่ผู้อื่น
4. สมนัตตตา เป็นผู้มีตนเสมอ คือ ไม่ถือตัวเย่อหยิ่ง จองหอง อวดดี

ใบงานความรู้ หน่วยที่ 2 จิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่น

1. จงอธิบายจิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่น

.....

.....

.....

.....

.....

2. มนุษย์สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

3. โทสะคดี หมายถึง และสำคัญอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

4. พรหมวิหารธรรม ประกอบด้วย

.....

.....

.....

.....

.....

5. โมหาคติ หมายถึง อะไร จงอธิบาย

.....

.....

.....

.....

.....

6. สมานัตตตา อยู่ในหลักธรรมใดและสัมพันธ์อย่างไรกับปัญญา

.....

.....

.....

.....

.....

7. จิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่นในความคิดของท่านควรประกอบด้วยหลักการใดบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

8. จงยกตัวอย่างภยากติ

.....

.....

.....

.....

.....

9. ความเกลียดชังเกิดขึ้นได้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

10. จิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่นในบริบทของสังคมไทยเกิดขึ้นได้มากหรือน้อยขึ้นอยู่กับปัจจัยใด

.....

.....

.....

.....

.....

2. กิจกรรมและขั้นตอนในการปฏิบัติด้านจิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่น

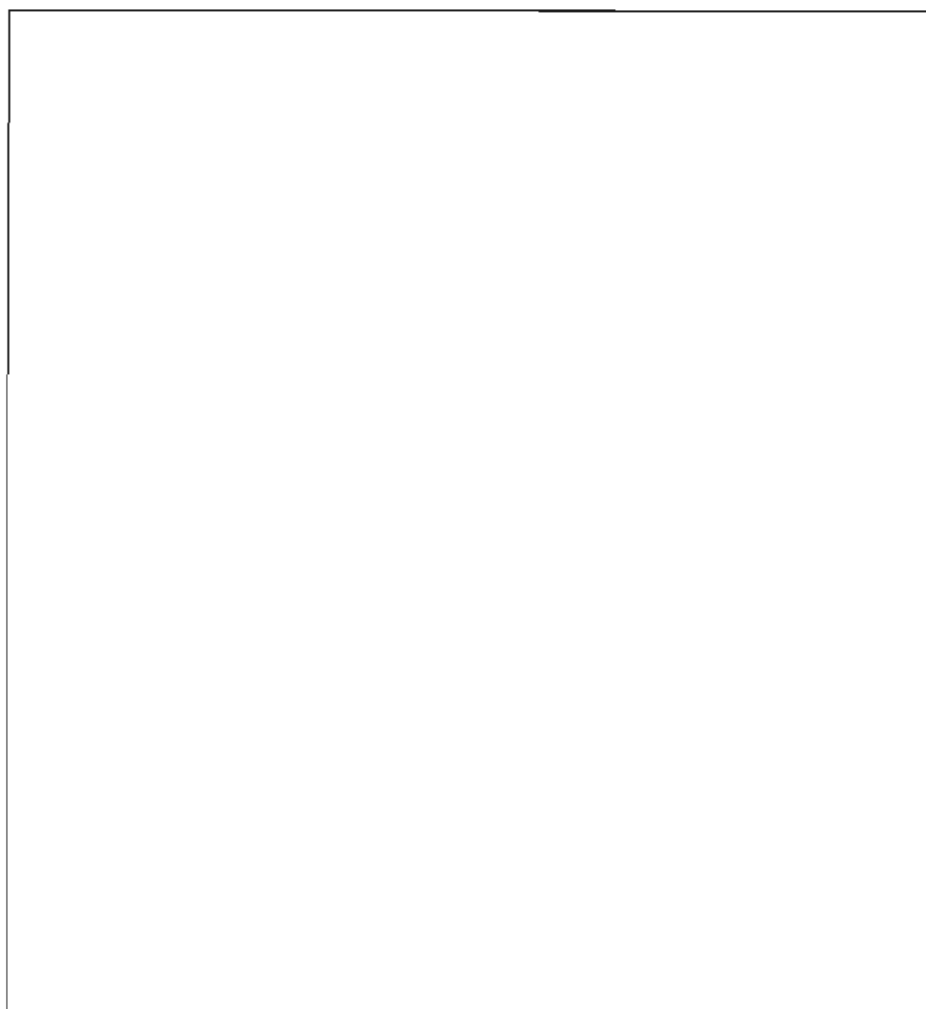
กิจกรรมที่ 2.1 ชมคลิป คิดตาม

ใบงานกิจกรรมที่ 2.1 ชมคลิป คิดตาม

คำชี้แจง: นิสิตปฏิบัติกิจกรรมดังต่อไปนี้

- 1) นิสิตดูคลิปวีดิทัศน์กรณีตัวอย่าง
- 2) วาดภาพจำลองสถานการณ์จากคลิปที่ได้รับชม
- 3) ตอบคำถามตามประเด็นที่กำหนด

วาดภาพจำลองสถานการณ์ด้านจิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่น

กิจกรรมที่ 2.2 แสดงบทบาทสมมติ

คำชี้แจง: นิสิตปฏิบัติกิจกรรมดังต่อไปนี้

1) นิสิตแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 10 คน เพื่อคิดการแสดงบทบาทสมมติที่เกี่ยวข้องกับจิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่น โดยการนำเสนอสถานการณ์ที่กลุ่มได้คิดขึ้น

2) เตรียมการแสดงบทบาทสมมติ ประกอบด้วย การคัดเลือกนักแสดง จัดฉาก เตรียมผู้สังเกตการณ์

3) นำเสนอการแสดงบทบาทสมมติให้เพื่อนที่เข้าร่วมการอบรมรับชม โดยแต่ละกลุ่มมีกิจกรรมให้ผู้เข้าร่วมอบรมทายสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้น หรือ คิดกิจกรรมที่สอดแทรกให้ผู้ชมท่านอื่นมีส่วนร่วมโดยไม่จำกัดรูปแบบของการแสดง ซึ่งผู้เข้าร่วมอบรมมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์อภิปรายถึงสิ่งที่เกิดขึ้นตามกิจกรรมที่แต่ละกลุ่มได้ออกแบบ

4) ผู้เข้าร่วมการอบรมกลุ่มอื่น ร่วมการประเมินผลงานการนำเสนอ

5) กลุ่มของนิสิตและผู้ร่วมเข้ารับการอบรม ร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุปผลการปฏิบัติกิจกรรม

ตาราง หลักสูตรการฝึกอบรม หน่วยที่ 3
จิตสำนึกเกี่ยวกับสังคม

ครั้งที่	วัตถุประสงค์	เนื้อหาฝึกอบรม	กิจกรรม	วิทยากร
3	1. บอกความหมาย ความสำคัญจิตสำนึก เกี่ยวกับสังคมได้ 2. อธิบายการเป็น พลเมืองได้ 3. อธิบายการมี จิตสำนึกเกี่ยวกับ สังคมได้	- จิตสำนึกเกี่ยวกับ สังคม - พลเมือง	- บรรยาย - กรณีตัวอย่าง/ วิดีโอ - ฝึกปฏิบัติ	อ.ฐิติชัย รักบำรุง
09.00 - 09.30	ทดสอบจิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่น			
09.30 - 10.00	1. บอกความหมาย ความสำคัญจิตสำนึก เกี่ยวกับสังคมได้	ปฐมนิเทศก่อน ฝึกอบรม (วิธีการ อบรม บทบาทผู้เข้า รับการฝึกอบรม วิธี ประเมิน ฯลฯ) - บอกความหมาย ความสำคัญจิตสำนึก เกี่ยวกับสังคมได้		
10.00 - 10.30	ทดสอบก่อนเรียน			
10.30 - 12.00	2. อธิบายการเป็น พลเมืองได้	- พลเมือง		
12.00 - 13.00	พักรับประทานอาหารกลางวันตามอัธยาศัย			

ครั้งที่	วัตถุประสงค์	เนื้อหาฝึกอบรม	กิจกรรม	วิทยากร
13.00 - 15.30	3. อธิบายการมี จิตสำนึกเกี่ยวกับ สังคมได้	- จิตสำนึกเกี่ยวกับ สังคม		
15.30 - 16.00	ทดสอบหลังเรียน			

หน่วยที่ 3 จิตสำนึกเกี่ยวกับสังคม

วัตถุประสงค์

1. บอกความหมายความสำคัญจิตสำนึกเกี่ยวกับสังคมได้
2. อธิบายการเป็นพลเมืองได้
3. อธิบายการมีจิตสำนึกเกี่ยวกับสังคมได้

ประเด็นสำคัญ

การสร้างกลไกการส่งเสริมและควบคุมจริยธรรมจิตสำนึกเกี่ยวกับจิตสำนึกสาธารณะ
(Social or Public Consciousness)

วิธีการฝึกอบรม

การบรรยาย อภิปราย และตอบข้อซักถาม

ผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นนิสิตระดับปริญญาตรี วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

การประเมินผลสัมฤทธิ์

ประเมินการฝึกอบรมจากการทดสอบ

ระยะเวลาดำเนินการ

6 ชั่วโมง

ใบความรู้ หน่วยที่ 3 จิตสำนึกเกี่ยวกับสังคม

จิตสำนึกเกี่ยวกับสังคม

เป็นจิตสำนึกที่ตระหนักถึงความสำคัญในการอยู่ร่วมกัน หรือคำนึงถึงผู้อื่นที่ร่วมความสัมพันธ์ เป็น กลุ่มเดียวกัน เป็นจิตสำนึกที่คนไทยยังไม่ค่อยมี และขาดกันอยู่มาก เพราะพื้นฐานความเป็นมาของสังคมไทย สมควรที่จะรีบพัฒนาขึ้น โดยเร็ว เช่น จิตสำนึกด้านเศรษฐกิจ จิตสำนึกด้านการเมือง จิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม จิตสำนึกด้านสุขภาพ เป็นต้น นอกจากนี้มีการศึกษาองค์ประกอบของจิตสาธารณะ ในลักษณะการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์สาธารณสมบัติต่างๆ

พลเมือง

ประชาชนที่ประพฤติปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคมมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเองต่อสังคม และปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมไม่ละเมิดล่วงล้ำสิทธิและเสรีภาพของ บุคคลอื่น มีความกล้าที่จะกระทำเรื่องที่ถูกต้องเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติโดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ของตน

ใบงานความรู้ หน่วยที่ 3 จิตสำนึกเกี่ยวกับสังคม

1. จิตสำนึกเกี่ยวกับสังคม หมายถึง

.....

.....

.....

.....

.....

2. จงอธิบายความสำคัญของ จิตสำนึกเกี่ยวกับสังคม

.....

.....

.....

.....

.....

3. จิตสำนึกเกี่ยวกับสังคมหากจะให้ประสบผลสำเร็จต้องทำอะไร

.....

.....

.....

.....

.....

4. พลเมือง หมายถึง

.....

.....

.....

.....

.....

5. พลเมืองสัมพันธ์อย่างไรกับจิตสำนึกเกี่ยวกับสังคม

.....

.....

.....

.....

.....

กิจกรรมที่ 3.2 กิจกรรม ร่วมสร้างกิจกรรมจิตสาธารณะเพื่อสังคม

คำชี้แจง: นิสิตปฏิบัติกิจกรรมดังต่อไปนี้

1) นิสิตแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 10 คน เพื่อคิดและวางแผน ตลอดจนทำโครงการจิตสาธารณะเพื่อสังคม โดยคิดโครงการขึ้นมากลุ่มละ 1 กิจกรรม

2) บันทึกการวางแผน การจัดกิจกรรมโครงการ

3) กำหนดระยะเวลาการดำเนินกิจกรรม 1 สัปดาห์

4) เตรียมการนำเสนอผลที่ได้จากการทำโครงการ

5) กลุ่มของนิสิตและผู้ร่วมเข้ารับการอบรม ร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุปผลการปฏิบัติกิจกรรม

ตาราง หลักสูตรการฝึกอบรม ครั้งที่ 4 สะท้อนผลการฝึกอบรม

ครั้งที่	วัตถุประสงค์	เนื้อหาฝึกอบรม	กิจกรรม	วิทยากร
4	สะท้อนผลการฝึกอบรม	- จิตสำนึก เกี่ยวกับสังคม - พลเมือง	- ทดสอบ จิตสำนึก เกี่ยวกับ สังคม - สะท้อนผล การ ฝึกอบรม	อ.จตุติชัย รักบำรุง
09.00 - 09.30	ทดสอบจิตสำนึกเกี่ยวกับสังคม			
09.30 - 12.00	สะท้อนผลการฝึกอบรม			

ภาคผนวก ก

- แบบวัดความเหมาะสมของชุดฝึกอบรม
- แบบสอบถามความพึงพอใจ
- แบบสอบถามเพื่อสำรวจความต้องการ

แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อชุดฝึกอบรม
เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตวิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

คำชี้แจง แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิมี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพของผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อชุดฝึกอบรม จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของผู้ทรงคุณวุฒิ

คำชี้แจง โปรดเขียนข้อความลงในที่ว่างให้ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. ชื่อ-นามสกุล .....

ตำแหน่ง.....

3. คุณวุฒิ.....สถานที่

ทำงาน.....

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อชุดฝึกอบรม

คำชี้แจง ทำเครื่องหมาย ✓ ลงช่องที่ตรงกับความเป็นจริง โดยมีเกณฑ์ พิจารณา ดังนี้

5	หมายถึง	ความเหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	ความเหมาะสมมาก
3	หมายถึง	ความเหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง	ความเหมาะสมน้อย
1	หมายถึง	ความเหมาะสมน้อยที่สุด

ข้อที่	ความเหมาะสมของชุดฝึกอบรม	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา มีองค์ประกอบครบถ้วน					
2	รูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะมีเหมาะสมเพียงใด					
3	การแบ่งเนื้อหาในการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะมีเหมาะสมเพียงใด					
4	การออกแบบกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะมีเหมาะสมเพียงใด					
5	การจัดลำดับขั้นตอนและความสัมพันธ์ของกิจกรรมมีความเหมาะสมเพียงใด					
6	สื่อที่ใช้ในการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะมีเหมาะสมเพียงใด					
7	เวลาที่ใช้ในการฝึกอบรมในการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะมีเหมาะสมเพียงใด					
ข้อที่	ความเหมาะสมของชุดฝึกอบรม	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
8	ปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิทยากรกับเข้ารับการฝึกอบรมมีเหมาะสมเพียงใด					
9	การทดสอบความรู้ในการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะมีเหมาะสมเพียงใด					
10	ชุดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา มีความเหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบันเพียงใด					

แบบสอบถามความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อชุดฝึกอบรม
เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

คำชี้แจง แบบสอบถามมี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจของนิสิต จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความพึงพอใจของนิสิต

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ ชาย หญิง

2. ชั้นปี 1 2 3 4 5

3. สาขาวิชา คณิตศาสตร์ เคมี ชีววิทยา ฟิสิกส์

พลศึกษา ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจของนิสิต จำนวน 10 ข้อ

คำชี้แจง ทำเครื่องหมาย ✓ ลงช่องที่ตรงกับความเป็นจริง โดยมีเกณฑ์ พิจารณา ดังนี้

5 มากที่สุด   หมายถึง   มีความพึงพอใจมากที่สุด

4 มาก   หมายถึง   มีความพึงพอใจมาก

3 ปานกลาง   หมายถึง   มีความพึงพอใจ

2 น้อย   หมายถึง   มีความพึงพอใจน้อย

1 น้อยมาก   หมายถึง   ไม่มีความพึงพอใจ

ข้อที่	ความพึงพอใจในการฝึกอบรม	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
1	วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม					
2	รูปแบบการฝึกอบรม					
3	เนื้อหาในการฝึกอบรม					
4	เวลาที่ใช้ในการฝึกอบรม					
5	การใช้สื่อในการฝึกอบรม					
6	สถานที่ในการจัดฝึกอบรม					
7	สิ่งอำนวยความสะดวกในการฝึกอบรม					
8	วิทยากรในการฝึกอบรม					
9	การมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมในการฝึกอบรม					
10	การทดสอบความรู้ในการฝึกอบรมมีความเหมาะสม					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดความพึงพอใจของนิสิต

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านจิตสาธารณะ

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการปฏิบัติตามสภาพความเป็นจริง

ข้อ	การเสริมสร้างจิตสาธารณะ	ระดับความต้องการ				
		5	4	3	2	1
1.	นิสิตต้องการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมสร้าง จิตสาธารณะ เช่น การฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์จิตสาธารณะ เป็นต้น					
2.	กิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะควรอยู่ในรูปแบบชุดฝึกอบรม					
3.	มีการกำหนดวัตถุประสงค์ในชุดฝึกอบรม					
4.	ควรมีสื่อวิดีโอในการรับชมเพื่อประกอบการฝึกอบรม					
5.	นิสิตต้องการ การแสดงออกเมื่อดำเนินกิจกรรม					
6.	ควรมีใบความรู้ประกอบกับชุดฝึกอบรม					
7.	ควรมีวิทยากรเพื่อช่วยดำเนินกิจกรรมของชุดฝึกอบรม					
8.	ควรมีกิจกรรมที่ทำงานเป็นกลุ่ม					
9.	ควรมีคู่มือชุดฝึกอบรมเพื่อใช้ในการฝึกอบรม					
10.	แบบทดสอบระดับจิตสาธารณะควรอยู่ในรูปแบบคำถามที่หลากหลายตามเรื่องที่ทดสอบ					